

RAPORT O STANIE GMINY MSZANA DOLNA ZA ROK 2023

Spis treści

Rozdział I	6
Finanse Gminy.....	6
Rozdział II	43
Urząd Gminy	43
Rozdział III.....	47
Bezpieczeństwo publiczne.....	47
Rozdział IV	50
Rynek pracy i działalność gospodarcza.....	50
Rozdział V.....	51
Pomoc Społeczna.....	51
Rozdział VI	71
Polityka Gminy wobec problemów uzależnień.....	71
Rozdział VII	80
Edukacja	80
Rozdział VIII.....	98
Gminna Biblioteka Publiczna.....	98
Rozdział IX	102
Wsparcie dla niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Mszana Dolna.	102
Rozdział X.....	113
Promocja Gminy, Kultura i Sport.....	113
Rozdział XII	136
Inwestycje gminne, gospodarka nieruchomościami i zagospodarowanie przestrzenne....	136
Rozdział XIII	152
Ochrona Środowiska, gospodarka komunalna	152
Rozdział XIV.....	165
Opieka medyczna	165

Wstęp:

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym, Wójt Gminy Mszana Dolna przedstawia niniejszym raport o stanie gminy w roku 2023.

Szanowni Państwo, poniższy dokument przedstawia najważniejsze obszary działalności gminy w roku 2023. Podejmowane działania zmierzają do osiągnięcia celów gminy, zawartych w strategii rozwoju na lata 2017 – 2023. W tekście raportu znajdziecie Państwo szczegółowe informacje dotyczące prowadzonych działań w zakresie oświaty, inwestycji, ochrony środowiska, pomocy społecznej, profilaktyki i przeciwdziałania problemom społecznym, bezpieczeństwa publicznego itp. Pokazujemy jak poszczególne działania odnoszą się do założeń i celów określonych w dokumentach strategicznych.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z opracowanym raportem a także do udziału w debacie o stanie gminy.

Realizacja Polityk, programów i strategii

W gminie Mszana Dolna w roku 2023 obowiązywały następujące dokumenty strategiczne:

- Strategia Rozwoju Gminy na lata 2017 – 2023

oraz

- Gminny Program Rewitalizacji na lata 2017 - 2023
- Gminny Program Ochrony Środowiska
- Program Unieszkodliwiania Wyrobów Zwierających Azbest
- Program ochrony zwierząt i zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2023
- Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2023
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2026
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023 - 2026
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023

W strategii Rozwoju Gminy określono w następujący sposób wizję, misję i cel nadrzędny gminy:

Wizja:

Gmina Mszana Dolna bogata w tradycje kulturowe i prężna gospodarczo, przyjazna dla swych mieszkańców i gości, chętnie odwiedzana przez turystów, znana z bogactwa rzemiosła, przyrody i ekologicznej żywności. Przyjazne miejsce dla wszystkich ceniących sobie spokój, zdrowie i czyste środowisko naturalne.

Misja strategiczna:

Wspieramy mieszkańców w realizacji ich pomysłów, wspólnie działamy na rzecz rozwoju gminy Mszana Dolna, dbamy o warunki dla tego rozwoju.

Cel nadrzędny:

Rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Mszana Dolna służący podnoszeniu jakości życia mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy zakłada osiągnięcie celu nadrzędnego poprzez osiąganie celów strategicznych w czterech obszarach priorytetowych:

1. Turystyka:

Cel strategiczny: zrównoważony rozwój turystyki na terenie gminy Mszana Dolna z wykorzystaniem potencjałów środowiska naturalnego, społecznego i kulturowego.

Podjęte działania w roku 2023: wydawnictwa promocyjne, promocja w mediach lokalnych, współpraca z organizacjami pozarządowymi, współpraca z gminami ościennymi w ramach akcji „Odkryj Beskid Wyspowy”. Po raz drugi zorganizowano imprezę pod patronatem Stowarzyszenia Gmin Beskidu Wyspowego pn.: „Beskidzkie Rytm i Smaki”. W ciągu całego roku prowadzone były działania mające na celu budowę i kreowanie Marki Gminy Mszana Dolna „Zagórzańskie Dziedziny”.

II. Przedsiębiorczość

Cel strategiczny: Rozwój gospodarczy gminy Mszana Dolna z wykorzystaniem lokalnych uwarunkowań.

Podjęte działania w roku 2023: szkolenia dla lokalnych twórców i rzemieślników, wydawnictwa promocyjne lokalną przedsiębiorczość, imprezy wystawiennicze z udziałem lokalnych przedsiębiorców, modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej (dróg gminnych i wewnętrznych, sieci kanalizacji sanitarnej, chodników dla pieszych itp.) .

III. Edukacja, kultura, rekreacja i sport

Cel strategiczny: stały rozwój oferty edukacyjnej i czasu wolnego

Działania: tworzenie miejsc rekreacji na terenie gminy, współpraca z organizacjami pozarządowymi, podnoszenie standardów zasobów informatyczno-audiowizualnych w szkołach, organizacja zajęć pozalekcyjnych w szkołach, stałe doposażanie szkół w niezbędne pomoce dydaktyczne i sprzęt, budowa boiska sportowego, placu zabaw, zapewnienie dostępu do szerokopasmowego internetu w szkołach.

IV Bezpieczeństwo publiczne

Cel strategiczny: wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców i gości.

Podjęmowane działania w roku 2023: świadczenie pomocy rodzinom w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, inwestycje sprzętowe dla straży pożarnej, podniesienie kwalifikacji straży pożarnej poprzez szkolenia, modernizacja dróg, budowa chodników dla pieszych i oświetlenia ulicznego, zimowe utrzymanie dróg, budowa kanalizacji sanitarnej, prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami komunalnymi, prowadzenie monitoringu stanu powietrza, ograniczanie niskiej emisji poprzez wsparcie do wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców.

Szczegółowe dane dotyczące skali podejmowanych działań i nakładów finansowych umieszczone są w poszczególnych rozdziałach raportu.

Rozdział I

Finanse Gminy

Szczegółowe dane o realizacji budżetu Gminy Mszana Dolna przedstawione zostały w sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2023 rok. Podstawowe dane z wykonania budżetu Gminy Mszana Dolna kształtują się następująco:

W ramach gospodarki finansowej Gmina realizowała budżet przyjęty Uchwałą LVI/570/22 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 22 grudnia 2022 w sprawie budżetu Gminy Mszana Dolna na rok 2023. Uchwała ta na przestrzeni roku była zmieniana poprzez uchwały Rady Gminy Mszana Dolna i zarządzenia Wójta Gminy Mszana Dolna. Wynik budżetu za 2023 rok ukształtował się następująco:

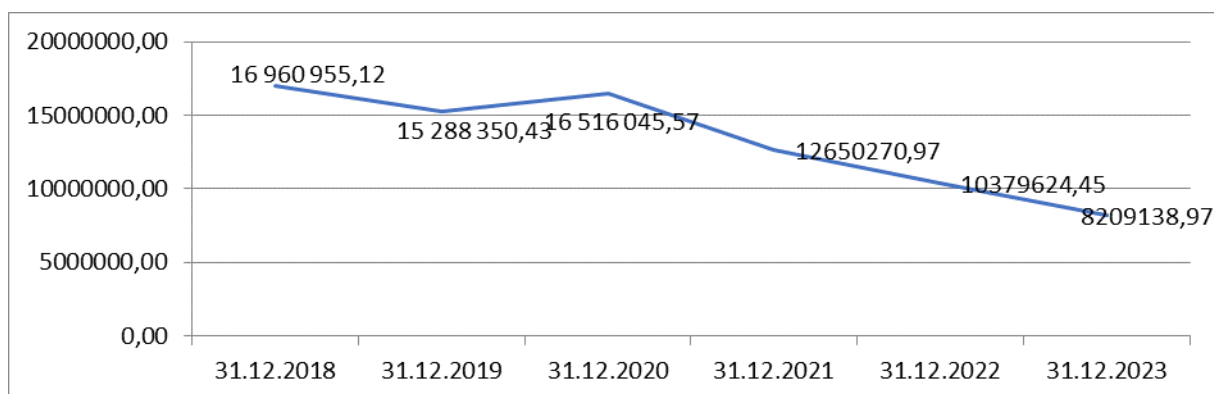
Tabela 1: Wynik budżetu za 2023 rok

NAZWA	PLAN	WYKONANIE
DOCHODY	88 676 886,10	91 199 124,23
WYDATKI	102 098 347,44	94 409 934,80
Nadwyżka/deficyt	-13 421 461,34	- 3 210 810,57
PRZYCHODY w tym:	15 511 687,21	23 168 667,10
- wolne środki jako nadwyżka środków pieniężnych z lat ubiegłych	12 174 601,98	19 898 581,87
- spłaty udzielonej pożyczki	253 00,00	186 000,00
- niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 Ustawy o finansach publicznych	3 084 085,23	3 084 085,23
ROZCHODY w tym:	2 090 225,87	2 023 225,87
- spłaty kredytów i pożyczek	1 804 654,87	1 804 654,87
- udzielone pożyczki	285 571,00	218 571,00
FINANSOWANIE/przychody – rozchody/	0,00	17 934 630,66

Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosły **8 209 138,97 zł**. Kształtowanie się zadłużenia w roku 2023 przedstawiono w tabeli 2, z kolei kształtowanie się zadłużenia w latach 2018-2023 zobrazowano na wykresie 2.

Tabela 2: Kształtowanie się zadłużenia w 2023 roku (stan na dzień 31.12.2023)

Zadłużenie na dzień 01.01.2023r	Kredyty /pożyczki zaciągnięte w 2023	Spłaty rat w okresie 01.01-31.12 2023r.	Umorzenia Pożyczek	Zadłużenie na dzień 31.12.2023
10 379 624,45	0,00	1 804 654,87	365 830,61	8 209 138,97

Wykres 1: Kształtowanie się zadłużenia w latach 2018-2023

Majątek netto (pomniejszony o odpisy umorzeniowe i aktualizacyjne) Gminy Mszana Dolna na dzień 31.12.2023 roku wynosił 152 620 494,11 zł i zwiększył się w stosunku do roku poprzedniego o 7 494 868,72zł, co spowodowane było głównie zakończeniem inwestycji i przyjęciem na stan powstałych środków trwałych. Wartość majątku netto Gminy Mszana Dolna na dzień 31.12.2023 roku wraz ze zmianą wartości przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3: Wartość netto majątku Gminy Mszana Dolna

Lp	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2022	Stan na dzień 31.12.2023	Zmiana wartości
1	Rzeczowy majątek trwały	136 525 079,91	143 439 226,74	6 914 146,84
2	Wartości niematerialne i prawne	115 204,22	268 180,65	152 976,43
3	Długoterminowe aktywa finansowe	552 500,00	552 500,00	0,00
4	Inwestycje rozpoczęte	6 661 514,66	5 864 414,89	-797 099,77
5	Majątek obrotowy	1 271 326,61	2 496 171,83	1 224 845,22
	OGÓŁEM	145 125 625,39	152 620 494,11	7 494 868,72

DOCHODY

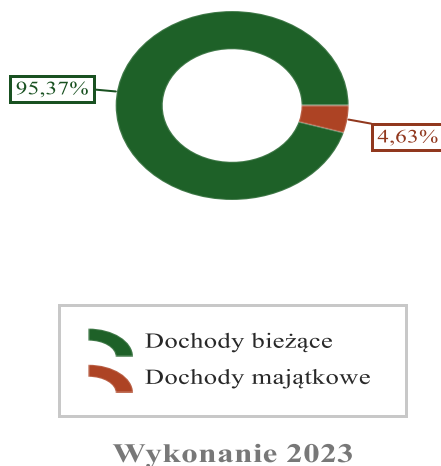
Dochody Gminy Mszana Dolna w roku 2023 wykonano na poziomie 91 199 124,23 zł (102,84% zakładanego planu), które najogólniej podzielić można na majątkowe oraz bieżące. Do dochodów majątkowych zaliczają się dochody z tytułu sprzedaży składników majątkowych oraz wszelkie dotacje i inne środki otrzymane na realizację zadań inwestycyjnych. Pozostałe dochody stanowią dochody bieżące. Podział dochodów Gminy Mszana Dolna zrealizowanych w 2023 roku zaprezentowano w tabeli 4.

Tabela 4: Realizacja planu dochodów w 2023 roku w Gminie Mszana Dolna

Wyszczególnienie	Plan na 31.12.2023 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
Dochody bieżące	83 204 402,37	86 974 491,78	104,53%	95,37%
Dochody majątkowe	5 472 483,73	4 224 632,45	77,20%	4,63%
DOCHODY OGÓŁEM	88 676 886,10	91 199 124,23	102,84%	100,00%

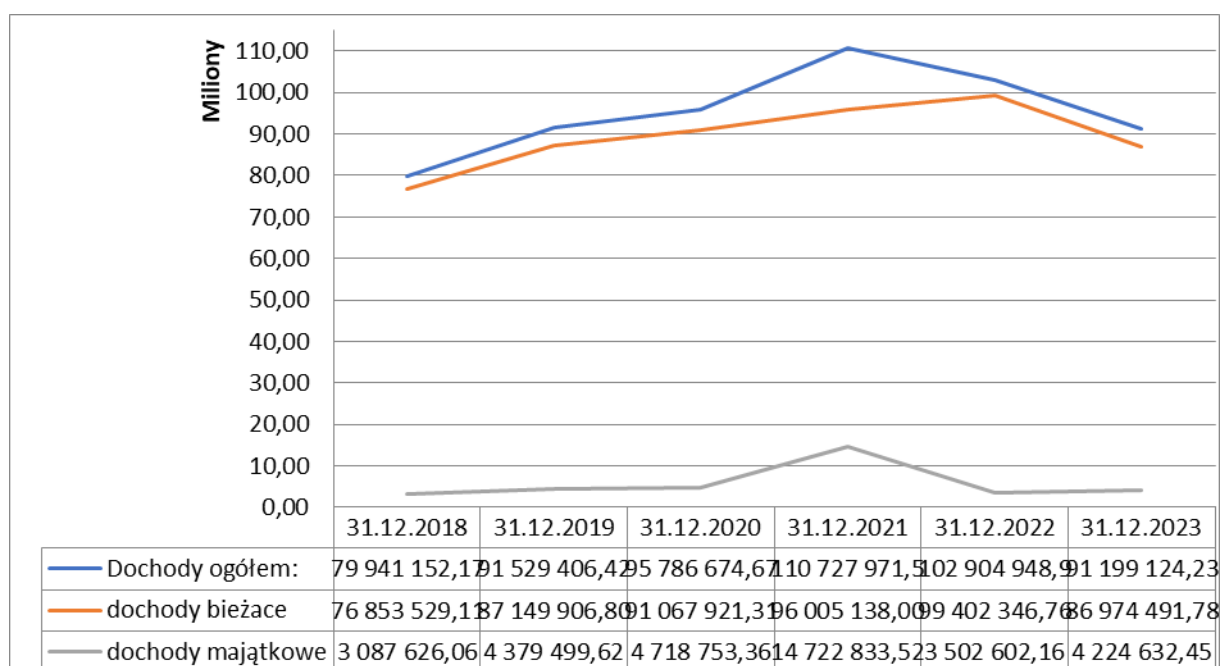
W strukturze dochodów ogółem znaczący udział odgrywają dochody bieżące, które w 2023 roku zostały wykonane na poziomie 83 204 402,37 zł, tj. w 104,53% w stosunku do planu wynoszącego 86 974 491,78 zł. Strukturę dochodów ogółem Gminy Mszana Dolna w 2023 w porównaniu do lat 2020-2022 zilustrowano na wykresie 2.

Wykres 2: Struktura dochodów ogółem Gminy Mszana Dolna w 2023

W okresie od 2018 do 2022 roku dochody ogółem Gminy Mszana Dolna wykazywały tendencję rosnącą. W roku 2023 dochody ogółem Gminy Mszana Dolna w porównaniu do roku 2022 zmalały. Kształtowanie się dochodów w latach 2018 -2023 przedstawiono na wykresie 3.

Wykres 3: Dochody wykonane w latach 2018-2023

Dochody Gminy Mszana Dolna w roku 2023 pozyskiwane były z różnych źródeł. Realizacja planu dochodów w 2023 roku w Gminie Mszana Dolna według działów klasyfikacji budżetowej przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5: Realizacja planu dochodów ogółem w 2023 roku w Gminie Mszana Dolna według działów klasyfikacji budżetowej

Dział	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu (w %)	Udział (w %)
758	Różne rozliczenia	44 971 678,98	47 084 876,60	104,70%	51,63%
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	15 330 693,00	16 182 567,73	105,56%	17,74%
855	Rodzina	10 005 096,82	9 969 222,94	99,64%	10,93%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 013 932,28	4 857 818,97	96,89%	5,33%
852	Pomoc społeczna	3 154 700,41	3 146 826,53	99,75%	3,45%
600	Transport i łączność	3 118 137,46	2 121 079,89	68,02%	2,33%

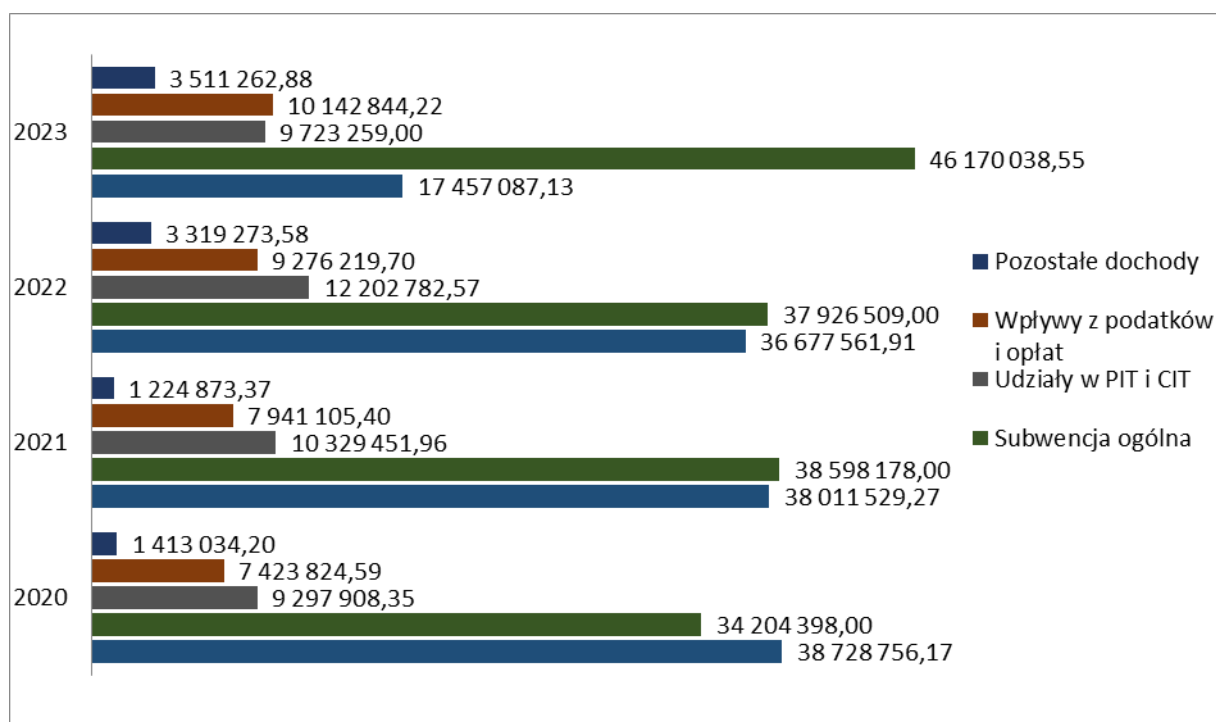
Dział	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu (w %)	Udział (w %)
801	Oświata i wychowanie	1 693 326,24	1 716 918,82	101,39%	1,88%
750	Administracja publiczna	512 215,89	1 391 826,92	271,73%	1,53%
010	Rolnictwo i łowiectwo	867 475,57	873 945,79	100,75%	0,96%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	989 230,00	858 163,89	86,75%	0,94%
700	Gospodarka mieszkaniowa	875 500,00	826 447,23	94,40%	0,91%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	781 040,45	781 099,28	100,01%	0,86%
926	Kultura fizyczna	632 510,00	629 319,40	99,50%	0,69%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	450 670,00	450 670,00	100,00%	0,49%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	127 343,00	126 732,90	99,52%	0,14%
020	Leśnictwo	41 681,00	69 530,69	166,82%	0,08%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	69 255,00	69 255,00	100,00%	0,08%
710	Działalność usługowa	30 000,00	30 000,00	100,00%	0,03%
150	Przetwórstwo przemysłowe	12 100,00	12 100,00	100,00%	0,01%
851	Ochrona zdrowia	0,00	421,65	-	< 0,01%
752	Obrona narodowa	300,00	300,00	100,00%	< 0,01%
	DOCHODY OGÓŁEM	88 676 886,10	91 199 124,23	102,84%	100,00%

W strukturze dochodów znaczący udział odgrywają dochody bieżące, które w 2023 roku zostały wykonane na 91 199 124,33 zł, tj. w 102,84% w stosunku do planu wynoszącego 88 676 886,10 zł. Wartości zrealizowanych w 2023 roku dochodów bieżących według głównych źródeł przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 6: Realizacja dochodów bieżących w 2023 roku w Gminie Mszana Dolna.

Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu (w %)	Udział (w %)
Dotacje i dochody celowe	17 593 549,41	17 457 087,13	99,22	20,07
Subwencja ogólna	44 120 038,55	46 170 038,55	104,65	53,08
Udziały w PIT i CIT	9 723 259,00	9 723 259,00	100,00	11,18
Wpływy z podatków i opłat	9 366 008,00	10 142 844,22	108,42	11,63
Pozostałe dochody	2 401 547,41	3 511 262,88	146,21	4,04
DOCHODY BIEŻĄCE	83 204 402,37	86 974 491,78	104,80	

Wykres 4: Dochody bieżące budżetu Gminy Mszana Dolna wg źródeł ich pochodzenia w 2023 w porównaniu do lat 2020-2021

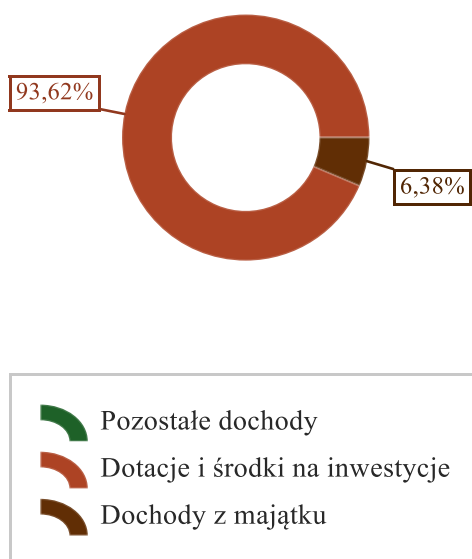

Dochody majątkowe Gminy Mszana Dolna w 2023 roku zostały wykonane na poziomie 4 224 632,45 zł, tj. w 77,20% w stosunku do planu wynoszącego 5 472 483,73 zł. Strukturę zrealizowanych w 2023 roku dochodów majątkowych według głównych źródeł przedstawiono w tabeli 7 oraz na wykresie 6.

Tabela 7: Realizacja planu dochodów majątkowych w 2023 roku w Gminie Mszana Dolna

Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
Dochody z majątku	341 681,00	269 530,69	78,88	6,38
Dotacje i środki na inwestycje	5 130 802,73	3 955 101,76	77,09	93,62
DOCHODY MAJĄTKOWE	5 472 483,73	4 224 632,45	77,20	-

Wykres 5: Dochody bieżące budżetu Gminy Mszana Dolna wg źródeł ich pochodzenia w 2023 w porównaniu do lat 2020-2021

Wykonanie 2023

Należności wobec Gminy Mszana Dolna na dzień 31.12.2023 kształtowały się następująco:

Rozdział	Wyszczególnienie	Należności ogółem (zł)	Zaległości (zł)	Nadpłaty (zł)
01044	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	2 543,63	-	-
60004	Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	0,00	-	-
60016	Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	1 000 000,00	-	-
70005	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	0,00	-	-
70005	Wpływy z usług	7 088,72	0,00	-
70005	Wpływy z pozostałych odsetek	0,00	0,00	-
70007	Wpływy z usług	0,00	-	-
75023	Wpływy z usług	1 887,59	-	-
75023	Wpływy z różnych dochodów	5 500,00	5 500,00	-
75095	Wpływy z pozostałych odsetek	12 620,07	12 620,07	-
75095	Wpływy z różnych dochodów	48 896,66	48 896,66	-
75601	Wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej	7 456,79	7 456,79	-
75615	Wpływy z podatku od nieruchomości	324 347,22	324 347,22	96,80
75615	Wpływy z podatku rolnego	41,00	41,00	42,00
75615	Wpływy z podatku leśnego	-	-	35,25
75615	Wpływy z podatku od środków transportowych	-	-	2 273,00

Rozdział	Wyszczególnienie	Należności ogółem (zł)	Zaległości (zł)	Nadpłaty (zł)
75615	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	418,00	-	-
75615	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	117 056,00	-	-
75616	Wpływy z podatku od nieruchomości	88 260,80	87 624,72	15 111,76
75616	Wpływy z podatku rolnego	8 488,59	8 387,82	7 621,42
75616	Wpływy z podatku leśnego	33 916,07	33 858,92	7 397,14
75616	Wpływy z podatku od środków transportowych	72 000,85	72 000,85	15 305,85
75616	Wpływy z podatku od spadków i darowizn	44 834,39	25 065,79	-
75616	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	7 182,34	4 693,34	-
75616	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	33 770,00	-	-
80101	Wpływy z usług	1 201,21	-	-
80101	Wpływy z różnych dochodów	12 389,55	-	-
85202	Wpływy z usług	2 460,64	-	-
85502	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	765 573,76	765 573,76	-
85502	Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	0,00	-	-
90001	Wpływy z usług	22 510,97	3 334,02	-
90001	Wpływy z pozostałych odsetek	134,27	134,27	-
90002	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	228 349,07	228 349,07	27 388,06
90026	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat	18 941,00	-	-

Rozdział	Wyszczególnienie	Należności ogółem (zł)	Zaległości (zł)	Nadpłaty (zł)
	z tytułu podatków i opłat			
92601	Wpływy z usług	1 613,51	-	-

PODATKI

Uchwałą Rady Gminy Mszana Dolna ukształtowane zostały stawki podatków, które w większości przypadków były niższe niż maksymalne stawki podatku wynikające z ustawy. Stawki podatku obowiązujące w Gminie Mszana Dolna w 2023 roku wraz z maksymalnymi stawkami wynikającymi z ustawy zaprezentowano w tabelach 8-11.

Tabela 8: Stawki podatku od nieruchomości

L.p.	Przedmiot opodatkowania	STAWKI PODATKU w zł	Maksymalne stawki podatku (wynikające z ustawy)
Grunty:			
a)	związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	0,90	1,16
b)	znajdujące się pod wodami powierzchniowymi	5,03	5,79
c)	pozostałe	0,35	0,61
d)	niezabudowane - objęte rewitalizacją	3,30	3,81
Budynki:			
a)	mieszkalne	0,60	1,00
b)	związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	18,00	28,78
c)	budynki związane z prowadzeniem dział. gospodarczej w zakresie obrotu mat. siewnym	12,00	13,47
d)	budynki - świadczenia zdrowotne	5,10	5,87
e)	wykorzystywane sezonowo - cele rekreacyjne	8,50	9,71
f)	pozostałe	5,00	9,71

Tabela 9: Stawki podatku od środków transportowych
– samochody ciężarowe poniżej 12 t, autobusy

L.p.	RODZAJ I DOPUSZCZALNA MASA CAŁKOWITA POJAZDU SAMOCHODOWEGO	STAWKI PODATKU w zł	Maksymalne stawki podatku
1.1	Samochód ciężarowy o DMC powyżej 3,5 tony do 5,5 tony włącznie	620,00	1 020,16
1.2	Samochód ciężarowy o DMC powyżej 5,5 tony do 9 ton włącznie	780,00	1 701,84
1.3	Samochód ciężarowy o DMC powyżej 9 ton i poniżej 12 ton	1 070,00	2 042,19
2.	Ciągnik siodłowy i balastowy o DMC zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton	1 600,00	2 382,52
3.	Przyczepa i naczepa o DMC zespołu pojazdów od 7 ton i poniżej 12 ton	930,00	2 042,19
4.1	Autobusy z liczbą miejsc do siedzenia (poza miejscem kierowcy) mniejszą niż 22	1 540,00	2 411,44
4.2	Autobusy z liczbą miejsc do siedzenia (poza miejscem kierowcy) równą i wyższą niż 22	2 240,00	3 048,71

Tabela 10: Stawki podatku od środków transportowych – samochody ciężarowe powyżej 12 ton

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita (DMC)	STAWKI PODATKU w zł od 1 pojazdu					
		Stawki podatku		Maksymalne stawki		Minimalne stawki podatku	
		Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi
1. Samochód ciężarowy o 2 osiach o DMC:							
1.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 13 ton	1 000,00	1 000,00	3 485,69	3 485,69	0	146,51
1.2	nie mniej niż 13 ton i mniej niż 14 ton	1 150,00	1 150,00	3485,69	3 485,69	146,51	404,88
1.3	nie mniej niż 14 ton i mniej niż 15 ton	1 220,00	1 220,00	3 485,69	3 485,69	404,88	570,39
1.4	nie mniej niż 15 ton i więcej	1 560,00	1 810,00	3 485,69	3 485,9	570,39	1 290,78

2.Samochód ciężarowy o 3 osiach o DMC:							
2.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 17 ton	1 290,00	1 290,00	3 485,69	3 485,69	146,51	254,84
2.2	nie mniej niż 17 ton i mniej niż 19 ton	1 360,00	1 360,00	3 485,69	3 485,69	254,84	522,74
2.3	nie mniej niż 19 ton i mniej niż 21 ton	1 440,00	1 440,00	3 485,69	3 485,69	522,74	678,75
2.4	nie mniej niż 21 ton i mniej niż 23 tony	1 510,00	1 510,00	3 485,69	3 485,69	678,75	1 045,46
2.5	nie mniej niż 23 tony i mniej niż 25 ton	1 960,00	2 270,00	3 485,69	3 485,69	1 045,46	1 625,35
2.6	nie mniej niż 25 ton i więcej	1 960,00	2 270,00	3 485,69	3 485,69	1 045,46	1 625,35
3.Samochód ciężarowy o 4 osiach i więcej o DMC:							
3.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 25 ton	1 870,00	1 870,00	3 485,69	3 485,69	678,75	688,28
3.2	nie mniej niż 25 ton i mniej niż 27 ton	1 940,00	1 940,00	3 485,69	3 485,69	688,28	1 074,04

3.3	nie mniej niż 27 ton i mniej niż 29 ton	2 070,00	2 640,00	3 485,69	3 485,69	1 074,04	1 705,12
3.4	nie mniej niż 29 ton i mniej niż 31 ton	2 640,00	3 510,00	3 485,69	3 485,69	1 705,12	2 529,10
3.5	nie mniej niż 31 ton i więcej	2 640,00	3 510,00	3 485,69	3 485,69	1 705,12	2 529,10

Tabela 11: Stawki podatku od środków transportowych – ciągniki siodłowe i balastowe, przyczepy i naczepy

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa; ciągnik balastowy + przyczepa	STAWKI PODATKU w zł od 1 pojazdu					
		Stawki podatku		Maksymalne stawki podatku		Minimalne stawki podatku.	
		Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi
1. Ciągnik siodłowy lub balastowy o 2 osiach i DMC zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa							
1.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 18 ton	1 700,00	1 700,00	3 897,01	3 897,01	0	39,32

1.2	nie mniej niż 18 ton i mniej niż 25 ton	1 730,00	1 730,00	3 897,01	3 897,01	273,92	495,37
1.3	nie mniej niż 25 ton i mniej niż 31 ton	1 750,00	1 750,00	3 897,01	3 897,01	577,53	947,85
1.4	powyżej 31 ton	2 040,00	2 720,00	3 897,01	3 897,01	1 456,27	1 998,03
2. Ciągnik siodłowy lub balastowy o 3 osiach i więcej i DMC zespołu pojazdów:							
ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa							
2.1	nie mniej niż 12 ton i do 40 ton włącznie	1 870,00	2 490,00	3 012,13	3 012,13	1 284,82	1 776,57
2.2	nie mniej niż 40 ton i więcej	2 490,00	3 510,00	3 897,01	3 897,01	1 776,57	2 627,92
1. Przyczepy i naczepy o jednej osi i DMC:							
1.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 18 ton	1 080,00	1 080,00	2 382,52	2 382,52	0	26,25
1.2	nie mniej niż 18 ton i mniej niż 25 ton	1 120,00	1 120,00	2 382,52	2 382,52	186,40	329,86
1.3	nie mniej niż 25 ton	1 150,00	1 150,00	2 382,52	2 382,52	329,86	578,72
2. Przyczepy i naczepy o dwóch osiach i DMC:							
2.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż	1 180,00	1 180,00	2 382,52	2 382,52	216,76	319,16

	28 ton						
2.2	nie mniej niż 28 ton i mniej niż 33 tony	1 224,00	1 224,00	2 382,52	2 382,52	632,30	876,40
2.3	nie mniej niż 33 ton i mniej niż 38 tony	1 282,00	1 872,00	2 382,52	2 382,52	876,40	1 331,25
2.4	nie mniej niż 38 ton	1 654,00	2 440,00	3 012,13	3 012,13	1 184,79	1 752,77
3. Przyczepy i naczepy o trzech osiach i więcej i DMC:							
3.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 38 ton	1 370,00	1 370,00	3 012,13	3 012,13	697,80	971,63
3.2	nie mniej niż 38 ton i powyżej	1 370,00	1 858,00	3 012,13	3 012,13	971,63	1 320,54

Wskutek obniżenia górnych stawek podatków, zastosowania zwolnień w podatkach lokalnych, udzielenia umorzeń - do budżetu gminy nie wpłynął dochód w wysokości **3 675 719,05 zł** , z czego:

1. z tytułu obniżenia górnych stawek podatków:	2 803 212,67
- podatek od nieruchomości osoby prawne:	737 914,47
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	1 081 786,64
- podatek od środków transportowych osoby fizyczne:	950 369,90
- podatek od środków transportowych osoby prawne:	33 141,66
2. z tytułu zastosowanych zwolnień	825 771,14
- podatek od nieruchomości osoby prawne :	802 781,36
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	22 989,78
3. z tytułu umorzeń zaległości:	22 124,24
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	680,00
- podatek rolny osoby fizyczne:	368,00
- podatek lśny osoby fizyczne:	795,00
- podatek od spadków i darowizn	3 190,00
- podatek od czynności cywilno prawnych	2 960,00
- opłata za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	12 249,24
- odsetki	1 882,00
4. z tytułu rozłożenia na raty:	24 611,00
- podatek od spadków i darowizn	24 611,00

WYMIAR PODATKÓW

W 2023 roku podatnikom, podobnie jak w latach poprzednich, umożliwiono opłacanie podatków na różne sposoby:

- w formie przelewu na rachunek bankowy,
- w formie wpłat w kasie Urzędu Gminy
- w formie inkasa (wpłata pobierana przez inkasenta).

W formie inkasa pobrano podatek w wysokości 1.043.950,00zł. Wynagrodzenie inkasentów wyniosło 103.880,64 zł. Przelewem uregulowano należności z tytułu podatków w wysokości 3757.342,14, a w kasie dokonano wpłat z tytułu podatków na kwotę 500.162,80 zł.

Dane dotyczące naliczenia i opłacania podatków w Gminie Mszana Dolna w 2023 roku przedstawiono w tabeli 12 oraz tabeli 13.

Tabela 12: Podatki naliczane i pobierane od osób fizycznych – dane za 2022 rok

Rodzaj podatku	Ilość podatników	Wymiar (naliczenie podatku)	Wpłaty podatku (zł)	
			Nadpłaty (zł)	
			przelew	gotówka
podatek od nieruchomości	13 539	2 002 568,82	1 929 419,78	
			15 111,76	
			941 451,56	987 968,22
podatek rolny	13 539	182 746,96	181 879,79	
			7 621,42	
			52 319,80	129 559,99
podatek leśny	13 539	367 825,77	341 306,84	
			7 397,14	
			85 019,25	256 287,59
podatek od środków transp.	191	1 095 184,29	1 038 489,29	
			15 305,85	
			875 002,29	163 487,00

Tabela 13: Podatki naliczane i pobierane od osób prawnych – dane za 2023 rok

Rodzaj podatku	Ilość podatników	Wymiar (naliczenie podatku)	Wpłaty podatku (zł)	
			Nadpłaty (zł)	
			przelew	gotówka
podatek od nieruchomości	90	1 984 962,19	1 660 711,77	
			96,80	
			1 654 506,77	6 205,00
podatek rolny	22	1 133,00	1 134,00	
			42,00	
			1 082,00	52,00
podatek leśny	18	106 318,22	106 353,47	
			35,25	
			105 800,47	553,00
podatek od środków transp.	5	39 887,00	42 160,00	
			2 273,00	
			42 160,00	0,00

KONTROLE PODATKOWE

W 2023 roku dokonano kontroli podatkowej 3 podatników. Informacje dotyczące kontroli podatkowej oraz jej wyników przedstawiono poniżej.

Tabela 14: Kontrola podatkowa – dane za 2023 rok

Liczba skontrolowanych podmiotów	3
Wynik kontroli	przypis: 22.440,00 zł dodatkowy przypis w roku 2024 r.: 2 504,00 zł
Na dzień 31.12.2023 roku	wpłacono: 22.440,00 zł umorzono: 0,00 zł

W ramach czynności sprawdzających 4 podatników skorygowało informację podatkową w zakresie przedmiotów opodatkowania związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej (przypis dodatkowy w kwocie 8.081,00 zł)

ZALEGŁOŚCI PODATKOWE

Na dzień 31.12.2023 zaległości z tytułu podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego wyniosły 677.880,53 zł. Zaległości powstały u 687 podatników. Podstawowe dane dotyczące zaległości i egzekucji w 2023 roku zaprezentowano w tabeli 15.

W porównaniu do roku poprzedniego stan zaległości ogółem wzrósł. Porównanie danych od roku 2019 przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 6: Stan zaległości ogółem z tytułu podatków lokalnych w latach 2019-2023

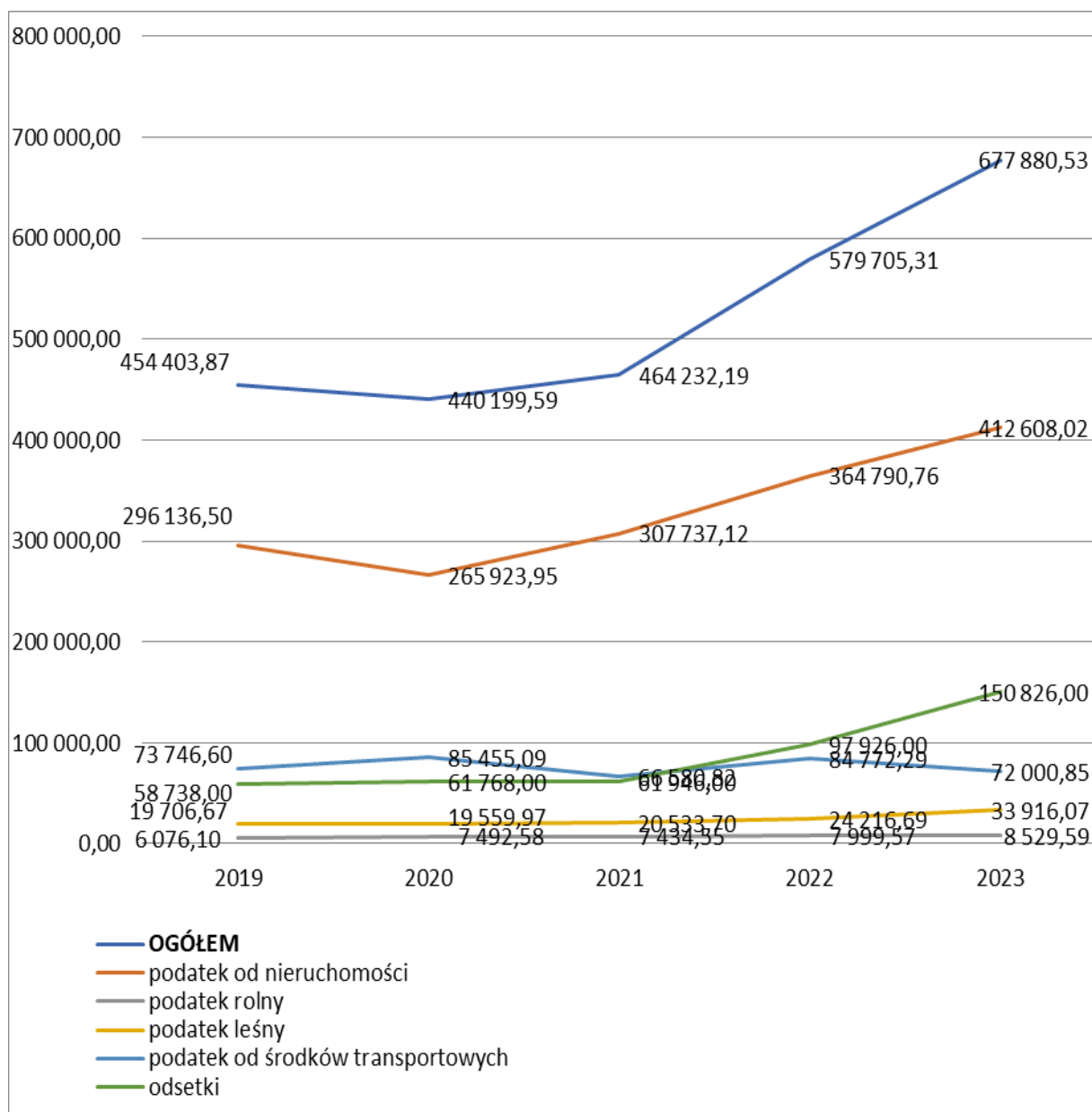

Tabela 15: Egzekucja należności z tytułu podatków w 2023 roku

		Ilość podatników	Wysokość zaległości	Wysokość zaległości objętych hipoteką	Ilość wystawionych w 2021 roku upomnień (u), tytułów wykonawczych (t)
Osoby fizyczne	<i>Podatek od nieruchomości</i>	649	88 260,80	0,00	849 (u) 50 (t)
	<i>Podatek rolny</i>		8 488,59		
	<i>Podatek leśny</i>		33 916,07		
	<i>Odsetki</i>		22 192,00		
	RAZEM		152 857,46		
Osoby fizyczne	<i>Podatek od środków transportowych</i>	31	72 000,85	0,00	67 (u) 39 (t)
	<i>Odsetki</i>		11 578,00		
	RAZEM		83 578,85		
Osoby prawne	<i>Podatek od nieruchomości</i>	7	324 347,22	291 791,10	6 (u) 5 (t)
	<i>Podatek rolny</i>		41,00		
	<i>Podatek leśny</i>		0,00		
	<i>Odsetki</i>		117 056,00		
	RAZEM		441 444,22		
RAZEM			677 880,53	291 791,10	

ULGI PODATKOWE

W 2023 roku udzielono 6 ulg polegających na umorzeniu podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego od osób fizycznych.

Przedsiębiorcom ze względu na ważny interes podatnika udzielono 6 ulg.

Zestawienie ulg udzielonych podatnikom w 2023 roku przedstawiono w tabeli 16.

Tabela 16: Udzielenie ulg podatkowych - umorzenie zaległości - ogółem

	Umorzenia należności	
	Ilość ulg	kwota
Wpływy z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego	6	1 843,00
Odsetki	1	148,00
RAZEM	6	1 991,00

WYDATKI

Wydatki Gminy Mszana Dolna w 2023 roku wyniosły **94 409 934,80 zł** (92,47% planu), z czego wydatki bieżące zrealizowano w kwocie: **77 142 977,67 zł**, natomiast wydatki majątkowe w kwocie **17 266 957,13 zł**. Realizację planu wydatków Gminy Mszana Dolna w 2023 roku przedstawiono w tabeli 17 oraz tabeli 18, z kolei poziom wydatków w okresie od 2019 do 2023 roku na wykresie 7.

Tabela 17: Realizacja planu wydatków w 2023 roku w Gminie Mszana Dolna

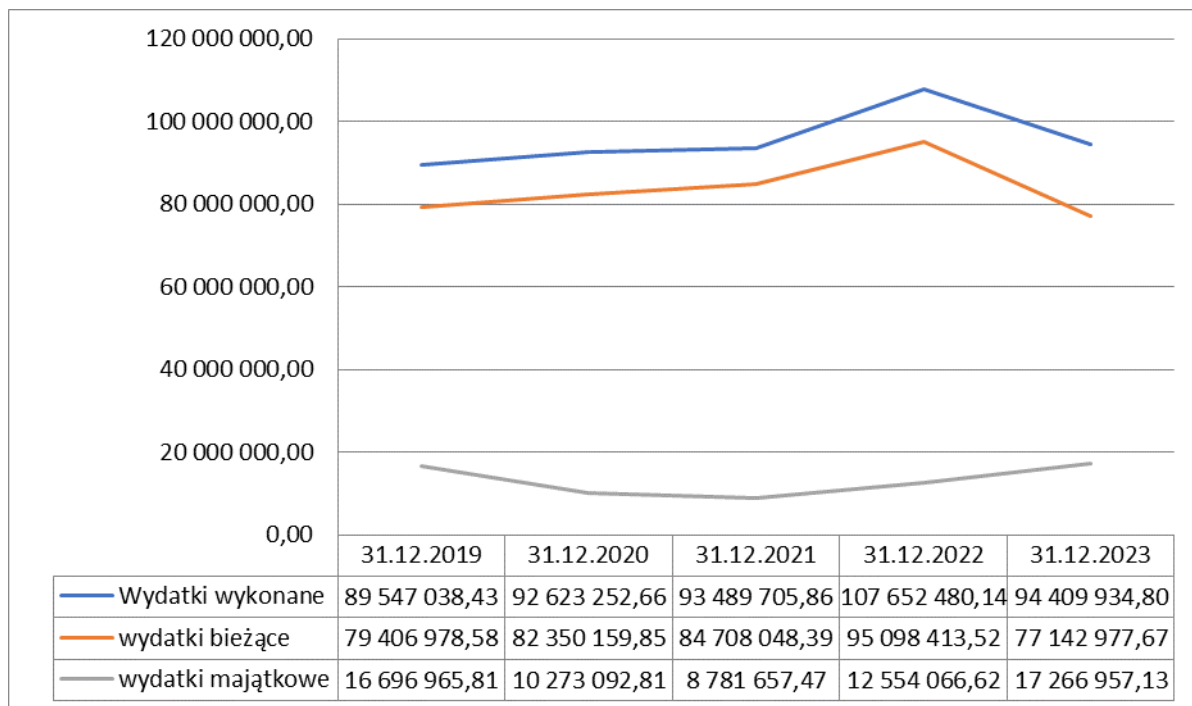
Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu (w %)	Udział (w %)
Wydatki bieżące	84 039 066,11	77 142 977,67	91,79%	81,71%
Wydatki majątkowe	18 059 281,33	17 266 957,13	95,61%	18,29%
WYDATKI OGÓŁEM	102 098 347,44	94 409 934,80	92,47%	100,00%

Tabela 18: Realizacja planu wydatków ogółem w 2023 roku w Gminie Mszana Dolna według działów klasyfikacji budżetowej

Dział	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu (w %)	Udział (w %)
801	Oświata i wychowanie	44 131 875,93	40 004 220,77	90,65%	42,37%
600	Transport i łączność	13 549 642,34	12 771 919,70	94,26%	13,53%
855	Rodzina	10 209 833,82	10 131 331,15	99,23%	10,73%
750	Administracja publiczna	9 036 193,05	8 079 076,57	89,41%	8,56%
852	Pomoc społeczna	5 938 437,22	5 853 926,84	98,58%	6,20%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6 608 090,28	5 665 555,66	85,74%	6,00%
010	Rolnictwo i łowiectwo	4 007 293,49	3 889 808,78	97,07%	4,12%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona	2 416 673,40	2 374 834,16	98,27%	2,52%

Dział	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu (w %)	Udział (w %)
	przeciwpożarowa				
926	Kultura fizyczna	1 547 870,00	1 525 830,11	98,58%	1,62%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 109 230,00	1 028 140,06	92,69%	1,09%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	910 450,00	891 826,17	97,95%	0,94%
757	Obsługa długu publicznego	721 000,00	691 880,85	95,96%	0,73%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	562 877,00	533 318,69	94,75%	0,56%
700	Gospodarka mieszkaniowa	671 136,00	432 528,79	64,45%	0,46%
851	Ochrona zdrowia	314 972,01	292 621,60	92,90%	0,31%
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	127 343,00	126 732,90	99,52%	0,13%
710	Działalność usługowa	92 000,00	76 575,00	83,23%	0,08%
020	Leśnictwo	20 540,00	20 507,00	99,84%	0,02%
150	Przetwórstwo przemysłowe	19 000,00	19 000,00	100,00%	0,02%
752	Obrona narodowa	300,00	300,00	100,00%	< 0,01%
758	Różne rozliczenia	103 589,90	0,00	0,00%	0,00%
	RAZEM WYDATKI OGÓLEM	102 098 347,44	94 409 934,80	92,47%	100,00%

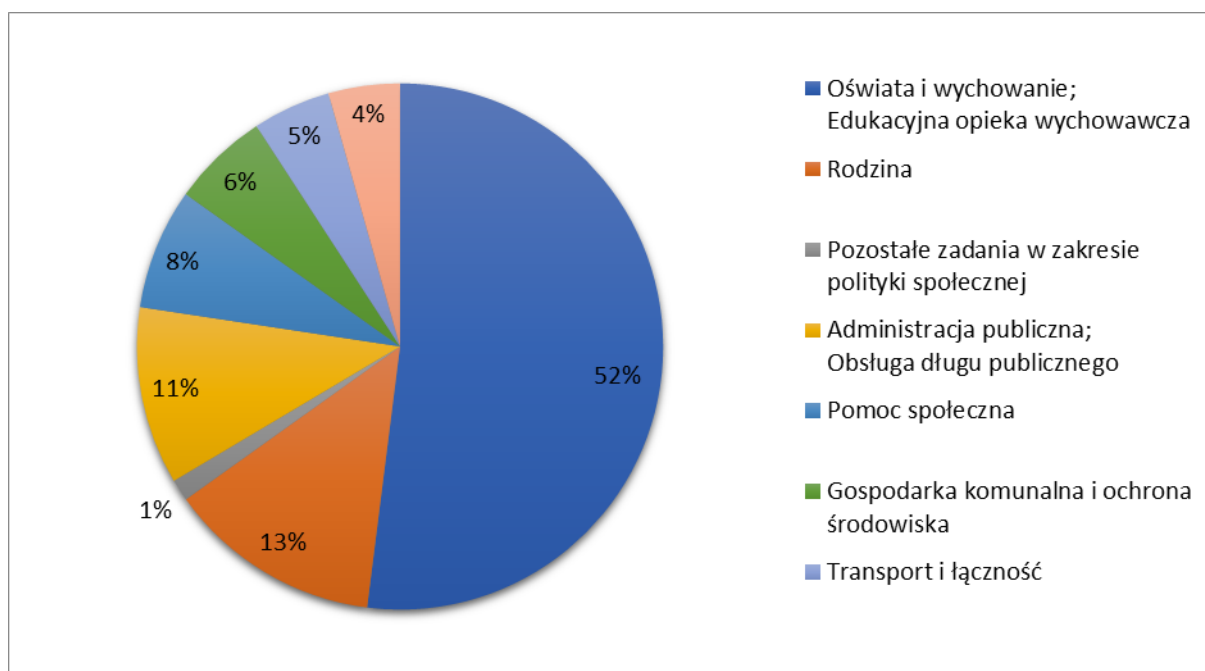
Wykres 7: Wydatki Gminy Mszana Dolna w latach 2018 – 2023

W 2023 roku wydatki bieżące zostały wykonane na poziomie 77 142 977,67 zł, tj. w 91,79% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 84 039 066,11 zł.

Największy udział w wydatkach bieżących w 2023 roku, podobnie jak w latach poprzednich, przypada na wydatki z zakresu oświaty i wychowania oraz zadań z zakresu rodziny i polityki społecznej, co przedstawiono na wykresie 9.

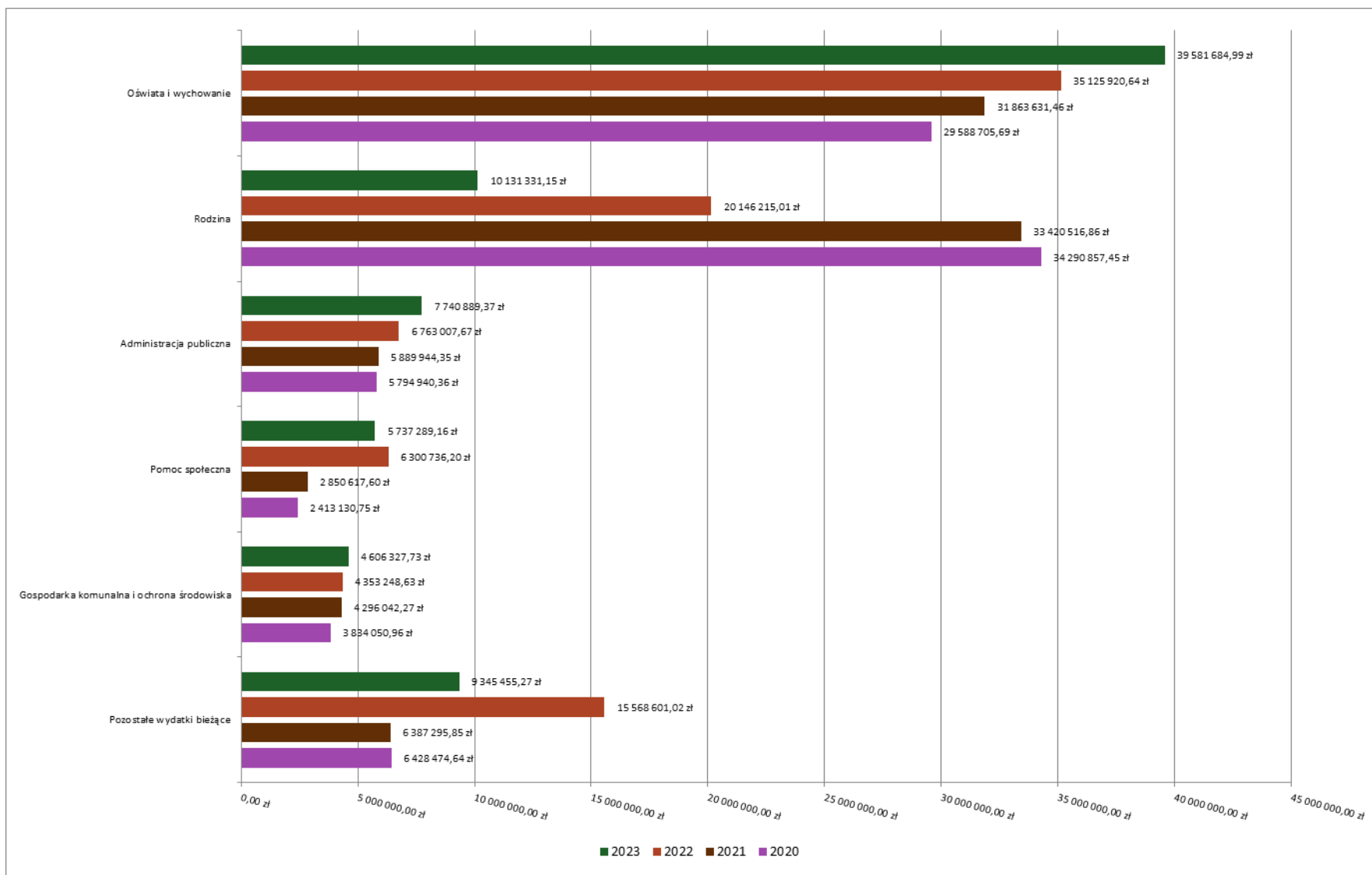
Wykres 8: Struktura wydatków bieżących Gminy Mszana Dolna w roku 2023

Wydatki bieżące budżetu w zakresie oświaty i wychowania od kilku lat wykazują tendencje wzrostową. Ponad połowę ogółu wydatków bieżących stanowią wydatki z zakresu oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej. Tendencje wzrostowe wykazują również wydatki z zakresu administracji publicznej oraz gospodarki komunalnej i ochrony środowiska. Spadek wydatków od 2022 roku na zadania z zakresu polityki rodzinnej spowodowany był zaprzestaniem realizowania przez samorządy wypłat świadczenia wychowawczego (500+) od nowego okresu zasiłkowego tj. od czerwca 2022.

Wydatki bieżące budżetu Gminy Mszana Dolna w 2023 roku wg działów w porównaniu do lat 2020-2022 przedstawiono na wykresie 9.

Wykres 9: Wydatki bieżące budżetu Gminy Mszana Dolna w 2023 roku wg działów w porównaniu do lat 2020-2022

Wydatki majątkowe Gminy Mszana Dolna w 2023 roku zostały wykonane na poziomie 17 266 957,13zł, tj. w 95,61% planu. Wydatki majątkowe w 2023 związane były przede wszystkim z budową oraz modernizacją dróg na terenie Gminy Mszana Dolna oraz rozbudową kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Mszana Dolna. Wartości zrealizowanych w 2023 roku wydatków majątkowych przedstawiono w tabeli 19 oraz na tabeli 20.

Tabela 19: Realizacja planu wydatków majątkowych w 2023 roku w Gminie Mszana Dolna wg działów klasyfikacji budżetowej

Dział	Wyszczególnienie	Plan na (w zł)	Wykonanie (w zł)	Udział (w %)
600	Transport i łączność	9 547 400,67	9 068 663,03	52,52%
010	Rolnictwo i łowiectwo	3 374 295,13	3 258 063,05	18,87%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 877 064,00	1 873 440,00	10,85%
926	Kultura fizyczna	1 080 070,00	1 079 966,58	6,25%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 245 802,55	1 059 227,93	6,13%
801	Oświata i wychowanie	428 951,78	422 535,78	2,45%
750	Administracja publiczna	338 187,20	338 187,20	1,96%
852	Pomoc społeczna	117 000,00	116 637,68	0,68%
700	Gospodarka mieszkaniowa	37 510,00	37 235,88	0,22%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	13 000,00	13 000,00	0,08%
	Wydatki majątkowe	18 059 281,33	17 266 957,13	100,00%

Tabela 20: Realizacja planu wydatków majątkowych w 2023 roku w Gminie Mszana Dolna

Rozdział	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	%
01043	Budowa studni głębinowej dla Zespołu Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej	7 995,00	7 995,00	100,00
01043	Budowa studni zasilającej ZSiP nr 2 w Kasinie Wielkiej	80 000,00	80 000,00	100,0
01043	Wykonanie studni głębinowej dla SP nr 1 w Lubomierzu	71 355,00	71 355,00	100,0
01043	Wykonanie studni głębinowej dla SP w Łętowem	47 739,00	47 739,00	100,0
01043	Wykonanie studni głębinowej dla SP w Mszanie Górnej	88 179,00	88 179,00	100,0
01043	Wykonanie studni głębinowej dla ZSiP nr 1 w Kasinie Wielkiej	88 698,00	86 963,70	98,0
01043	Wykonanie studni głębinowej dla ZSiP w Łostówce	15,00	15,00	100,0
01043	Wykonanie studni głębinowej dla ZSiP w Olszówce	15,00	15,00	100,0
01044	Budowa kanalizacji sanitarnej w Rabie Niżnej-etap IV- realizowane przez ZGDGRiK	1 696 000,00	1 685 576,58	99,4
01044	Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Raba Niżna- etap realizowany przez ZDGRiK	196 152,92	160 562,58	81,9
01044	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Mszana Dolna	185 308,90	182 470,90	98,5
01044	Wykonanie sięgaczy w miejscowości Raba Niżna-realizacja przez ZGDGRiK	300 000,00	244 470,81	81,5

Rozdział	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	%
01095	Modernizacja drogi rolniczej os. Piekarczykówka w Rabe Niżnej	612 837,31	602 720,48	98,4
60011	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na przejściach dla pieszych w rejonie Nowy Targ (zadanie nr 2) -Raba Niżna km 74+965 i km 75+424	176 999,46	176 999,46	100,0
60013	Opracowanie dokumentacji projektowej chodnika przy drodze wojewódzkiej DW 968 Mszana Górna-Lubomierz	75 475,00	75 475,00	100,0
60014	Opracowanie dokumentacji projektowej budowy chodnika przy drodze powiatowej nr 1626 K w Kasinie Wielkiej	10 000,00	10 000,00	0,0
60016	Budowa drogi gminnej Kasinka mała Zapotocze-Grochole-Stożki	20 000,00	20 000,00	100,0
60016	Budowa drogi gminnej Olszówka-Zarąbki	1 043 684,99	1 043 684,99	100,0
60016	Budowa drogi łączącej Miasto Mszana Dolna z Gminą Mszana Dolna wraz z infrastrukturą towarzyszącą	64 000,00	64 000,00	100,0
60016	Budowa drogi Tatki Kołbony w miejscowości Glisne	150 000,00	140 141,00	93,4
60016	Budowa i modernizacja dróg gminnych na terenie Gminy Mszana Dolna	2 601 606,73	2 601 255,37	100,0
60016	Modernizacja drogi gminnej nr 604310K Lubomierz-Królewska Góra	820 900,00	760 849,35	92,7
60016	Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania "Budowa drogi gminnej Raba Niżna - Gesia Szyja - Glisne" w mjs. Glisne i Raba Niżna	12 509,47	12 509,47	100,0
60016	Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania "Przebudowa dr. gminnej 604301K Kasina Wielka-Szymony-Gruszowiec" w mjs. Kasina Wielka	26 000,00	26 000,00	100,0

Rozdział	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	%
60016	Rozbudowa drogi gminnej nr 604301K na odcinku I-w km od 0+002,50 do km 0+503,65, na odcinku II -w km od 0+527,55 do km 0+698,20 w miejscowości Kasina Wielka	965 294,02	965 079,52	100,0
60017	Budowa obiektu mostowego w ciągu drogi do os.Karkulki w Łostówce	200 000,00	191 735,62	95,9
60017	Modernizacja drogi do osiedla Bielaki w Mszanie Górnej	20 000,00	19 968,00	99,8
60017	Modernizacja drogi do osiedla Rażne w Kasince Małej	28 000,00	27 994,00	100,0
60017	Modernizacja drogi na os. Barany w miejscowości Olszówka	525 000,00	517 246,69	98,5
60017	Modernizacja drogi na os. Fornale w miejscowości Łostówka	569 655,00	569 653,62	100,0
60017	Modernizacja drogi na s. Widziszce w miejscowości Kasinka Mała	221 130,00	216 912,96	98,1
60017	Modernizacja drogi Olszówka -Skalisne etap II	420 000,00	43 235,89	10,2
60017	Modernizacja drogi os. Niedośpiąły w Łostówce	147 200,00	147 181,80	100,0
60017	Modernizacja drogi os. Romasy w Mszanie Górnej	588 020,00	587 862,53	100,0
60017	Odbudowa drogi i mostu do przysiółka Skalisne w m. Olszówka	163 300,00	152 907,79	93,6
60078	Odbudowa przepustu w ciągu drogi gminnej Kasinka Mała - Łopuszne	651 000,00	650 344,05	99,9
60095	Realizacja projektu budowlanego parkingu przy placu przy kościele w Rabie Niżnej	39 626,00	39 626,00	100,0
60095	Wykonanie placu parkingowego przy	8 000,00	7 999,92	100,0

Rozdział	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	%
	ZSIP Olszówka			
70005	Modernizacja instalacji c.o. świetlicy w budynku remizy OSP w Kasinie Wielkiej	16 000,00	15 747,30	98,4
70005	Zakup i montaż rekuperatora powietrza do budynku ŚDS w Mszanie Górnej	21 510,00	21 488,58	99,9
75023	Opracowanie projektów wykonawczych dla dostosowania budynku UG do wymogów bezpieczeństwa i dostępności	50 000,00	50 000,00	100,0
75023	Realizacja projektu "Cyfrowa Gmina "	288 187,20	288 187,20	100,0
75412	Budowa garażu dla jednostki OSP Lubomierz	29 626,00	29 626,00	100,0
75412	Zakup lekkiego samochodu rozpoznawczo-ratowniczego dla jednostki OSP w Kasince Małej	30 000,00	30 000,00	100,0
75412	Zakup przyczepy dla OSP Łętowe	984,00	0,00	0,0
75412	Zakup quada dla OSP Łętowe	2 350,00	0,00	0,0
75412	Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Lubomierz	1 079 000,00	1 078 710,00	100,0
75412	Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Mszana Górna	735 104,00	735 104,00	100,0
80101	Budowa dostępnego placu zabaw w Łętowem	11 000,00	11 000,00	100,0
80101	Modernizacja parkingu przy Szkole Podstawowej nr 2 w Lubomierzu	87 000,00	86 999,13	100,0
80101	Modernizacja placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Łętowem	129 500,00	123 262,00	95,2
80101	Modernizacja placu zabaw przy Zespole Szkoły i Przedszkola nr 1 w Kasinie Wielkiej	188 500,00	188 452,65	100,0

Rozdział	Wyszczególnienie	Plan (w zł)	Wykonanie (w zł)	%
80101	Zakup urządzeń sportowych na boisko przy Szkole Podstawowej w Glisnem	12 951,78	12 822,00	99,0
85295	Modernizacja mieszkań przeznaczonych do zakwaterowania uchodźców z Ukrainy	117 000,00	116 637,68	99,4
90002	Zakup aparatu fotograficznego	7 900,00	0,00	0,0
90002	Zakup kserokopiarki	17 300,00	17 218,77	99,5
90005	Redukcja niskiej emisji w Gminie Mszana Dolna	1 220 602,55	1 042 009,16	85,4
92109	Wyposażenie świetlicy w Mszanie Górnej	13 000,00	13 000,00	100,0
92601	Modernizacja boiska sportowego przy ZSiP w Łostówce	4 500,00	4 500,00	0,0
92605	Modernizacja obiektu sportowego Orlik w Kasnie Wielkiej	1 075 570,00	1 075 466,58	100,0
	RAZEM WYDATKI INWESTYCYJNE	18 059 281,33	17 266 957,13	95,6

ŚRODKI EUROPEJSKIE I GRANTY

W 2023 roku Gmina Mszana Dolna realizowała programy finansowane lub współfinansowane ze środków europejskich bądź grantów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje. Łączne nakłady wyniosły 2 982 138,37 zł, z czego środki zewnętrzne to 2 694 815,89 zł. Programy zestawiono w tabeli 21.

Tabela 21: Programy realizowane przez Gminę Mszana Dolna finansowane lub współfinansowane ze środków europejskich bądź grantów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje

Lp	Nazwa programu	Okres realizacji projektu	Kwota wydatków w 2023	w tym:
				środki zewnętrzne
1	Cyfrowa Gmina	2022-2023	211 546,14	211 546,14
2	Erasmus+	2022-2023	4 466,87	4 466,87
3	Cała Naprzód II	2021-2023	1 306 396,32	1 132 031,46
4	Redukcja niskiej emisji w Gminie Mszana Dolna	2022-2023	1 042 009,16	1 024 939,20
5	Wdrażanie programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego LIFE Małopolska	2016-2023	106 082,27	106 082,27
6	Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Grant 1	2023	75 000,00	63 750,00
7	Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Grant 3	2023	119 999,93	101 999,95
8	Modernizacja mieszkań dla uchodźców	2023	116 637,68	50 000,00
RAZEM			2 982 138,37	2 694 815,89

FUNDUSZ SOŁECKI

W ramach funduszu sołeckiego, sołectwa Gminy Mszana Dolna wydatkowały 461 903,90 zł. Pozostała kwota wydatków ponoszonych w ramach funduszu sołeckiego finansowana jest z dochodów własnych Gminy Mszana Dolna.

Środki funduszu sołeckiego przeznaczone zostały, zgodnie z decyzjami podjętymi na zebraniach sołeckich, na różnego rodzaju wydatki służące poprawie warunków życia mieszkańców danego sołectwa. Wydatki z funduszu sołeckiego zaprezentowano w tabeli 22.

Tabela 22: Wydatki wykonane w ramach funduszu sołectkiego w 2023 roku

Opis	Plan	Realizacja
Sołectwo Mszana Górna	54 626,00	54 616,98
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	4 896,00	4 896,00
Wykonanie i montaż tablic informacyjnych	4 626,00	4 625,99
Zakup namiotu na potrzeby sołectwa	5 500,00	5 499,99
Umowa zlecenia - utrzymanie czystości i porządku na Otwartej Strefie Aktywności przy kompleksie sportowym	4 500,00	4 500,00
Zakup wyposażenia celem zapewnienia gotowości bojowej dla Ochotniczej Straży Pożarnej	2 104,00	2 095,00
Remont orynnowania w budynku Zespołu Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej , drobne remonty i naprawy w Szkole Podstawowej nr 1 w Mszanie Górnej	33 000,00	33 000,00
Sołectwo Łętowe	54 626,00	53 518,40
Remont dr. do os. Jadamy, remont przepustu do os. Cierpiele, doraźne prace koparką	23 626,00	23 619,80
Organizacja animacji dziecięcych , zakup art. spożywczych podczas kolędowania, pikniku rodzinnego	8 000,00	7 999,60
Zakup namioty na potrzeby Ochotniczej Straży Pożarnej w Łętowem	4 000,00	2 899,00
Częściowe odnowienie elewacji budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej	11 000,00	11 000,00
Zakup monitora interaktywnego na potrzeby Szkoły Podstawowej w Łętowem	8 000,00	8 000,00
Sołectwo Olszówka	54 626,00	54 625,33
Remont wiaty przystankowej na os. Folwark, wykonanie placu przy przystanku w centrum wsi Olszówka	10 626,00	10 625,41
Wykonanie placu parkingowego przy Zespole Szkoły i Przedszkola w Olszówce	8 000,00	7 999,92

Zakup pojemnika termoizolacyjnego na potrzeby KGW Olszówka, wyjazd dzieci i młodzieży na warsztaty integracyjne, zakup i montaż balustrady zabezpieczającej podesty	6 000,00	6 000,00
Zakup doposażenia quada celem zapewnienia gotowości bojowej Ochotniczej Straży Pożarnej	15 000,00	15 000,00
Zakup podkaszarki	3 500,00	3 500,00
Przewóz zawodników na rozgrywki sportowe - klub sportowy "Ostra" Olszówka	11 500,00	11 500,00
Sołectwo Raba Niżna	54 626,00	52 208,87
Realizacja projektu budowlanego parkingu przy kościele w Rabie Niżnej	39 626,00	39 626,00
Organizacja animacji dziecięcych podczas Pikniku Rodzinnego	4 000,00	4 000,00
Utrzymanie boiska sportowego (energia , paliwo, serwis traktorka), utrzymanie czystości na boisku sportowym	11 000,00	8 582,87
Sołectwo Łostówka	54 626,00	54 625,03
Remont drogi na osiedlu Fornale	33 000,00	33 000,00
Zakup i montaż wiaty przystankowej	13 000,00	13 000,00
Zakup art. spożywczych na organizację dożynek wiejskich	2 626,00	2 625,03
Wykaszenie traw, utrzymanie czystości na przystankach, parkingu, placu rekreacyjnym przy Szkole Podstawowej w Łostówce	4 500,00	4 500,00
Zakup wyposażenia przyszkolnego placu zabaw przy Zespole Szkoły i Przedszkola w Łostówce	1 500,00	1 500,00
Sołectwo Kasinka Mała	54 626,00	54 305,90
Zakup tablic informacyjnych oraz słupków	2 726,00	2 726,00
Zakup nagłośnienia i ławek na potrzeby sołectwa	11 500,00	11 500,00
Utrzymanie czystości na Otwartej Strefy Aktywności przy kompleksie sportowym, mycie wiat przystankowych, remont i czyszczenie tablic informacyjnych,	5 400,00	5 400,00

Remont nawierzchni placu zabaw przy Szkoły Podstawowej nr 2 , remont schodów do budynku Szkoły Podstawowej nr 3	35 000,00	34 679,90
Sołectwo Lubomierz	54 626,00	54 606,00
Zakup warnika i namiotu na potrzeby Związku Podhalan	5 000,00	4 980,00
Zakup ubrań bojowych, budowa garażu bojowego, remont garażu bojowego i pomieszczeń socjalnych celem zapewnienia gotowości bojowej Ochotniczej Straży Pożarnej	49 626,00	49 626,00
Sołectwo Glisne	28 951,78	28 822,00
Zakup aparatów powietrznych celem zapewnienia gotowości bojowej Ochotniczej Straży Pożarnej	16 000,00	16 000,00
Zakup urządzeń wraz z montażem i transportem na boisko sportowe - plac zabaw Szkoła Podstawowa	12 951,78	12 822,00
Sołectwo Kasina Wielka	54 626,00	54 575,39
Remont drogi do os. Kalety w miejscowości Kasina Wielka	21 626,00	21 626,00
Zakup ozdób świątecznych; art. spożywczych i środków czystości, animacji na organizację dnia dziecka, uroczystości patriotycznej na przysiółku " Mogiła", dożynek wiejskich w miejscowości Kasina Wielka, zakup serdaka dla zespołu Kasinianie - Zagórzanie zakup namiotu dla KGW Zagórzanki	22 600,00	22 549,39
Zakup agregatu prądotwórczego celem zapewnienia gotowości bojowej Ochotniczej Straży Pożarnej	3 000,00	3 000,00
Zakup sprzętu nagłośnieniowego na potrzeby Zespołu Szkoły i Przedszkola w Kasinie Wielkiej	2 400,00	2 400,00
Przewóz zawodników na zawody i treningi - ZKS Kasina Wielka	5 000,00	5 000,00
RAZEM	465 959,78	461 903,90

Rozdział II

Urząd Gminy

1. Urząd Gminy Mszana Dolna jest jednostką organizacyjną gminy nie posiadającą osobowości prawnej. Kierownikiem urzędu jest wójt.
2. Przeciętna liczba zatrudnionych w 2023 roku w Urzędzie Gminy Mszana Dolna w przeliczeniu na pełne etaty wynosiła 47.
3. Na koniec 2023 roku Urząd Gminy Mszana Dolna zatrudniał 51 pracowników z czego 38 to kobiety.
4. W okresie objętym niniejszym raportem nie przeprowadzono naborów na wolne stanowisko urzędnicze.
5. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto w Urzędzie Gminy Mszana Dolna w przeliczeniu na pełny etat w 2023 roku wynosiło 7 184,15 złotych. W kwocie tej zawiera się także wysokość nagród jubileuszowych oraz nagród rocznych w przeliczeniu na jeden etat.
6. W okresie objętym raportem pracownicy podnosili swoje kwalifikacje uczestnicząc w 26 szkoleniach oraz studiach podyplomowych (1 osoba).
7. W prowadzonym centralnym rejestrze skarg i wniosków obywateli zarejestrowano 8 skarg. Wszystkie skargi rozpatrzono z zachowaniem obowiązujących terminów. Zarejestrowano 1 wniosek.

Ponadto wpłynęła 1 petycja

Załatwiono 71 wniosków dotyczących informacji publicznej. Wszystkie zostały rozpatrzone w obowiązującym terminie.

8. W ramach realizacji zadań z zakresu spraw obywatelskich:
 - a) wydano 1399 dowodów osobistych,
 - b) dokonano łącznie 689 zameldowań i wymeldowań,
 - c) prowadzono 10 postępowań w sprawie zameldowań i wymeldowani, wydano łącznie 15 decyzji.
9. Działający w urzędzie punkt potwierdzający profil zaufany dokonał weryfikacji i potwierdził profil zaufany 525 osobom. Ta usługa administracyjna świadczona jest nie tylko mieszkańcom gminy ale również mieszkańcom gmin sąsiednich.
10. W oparciu o prowadzoną w Urzędzie ewidencje ustalono, iż na koniec 2023 roku liczba ludności wyniosła **17 519** z czego **8 574** kobiet i **8 945** mężczyzn. W stosunku do 2022 roku liczba ta zmniejszyła się o 11.

Liczbę mieszkańców w poszczególnych sołectwach przedstawiono w poniższej tabeli.

LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH W TYM KOBIET I MĘŻCZYŹN NA DZIEŃ 31.12.2023 roku			
	ilość mieszkańców	ilość kobiet	ilość mężczyzn
Glisne	325	158	167
Kasina Wielka	3051	1460	1591
Kasinka Mała	3739	1823	1916
Lubomierz	2178	1057	1121
Łętowe	1286	624	662
Łostówka	1439	723	716
Mszana Górna	2739	1370	1369
Olszówka	1604	781	823
Raba Niżna	1158	578	580
RAZEM	17519	8574	8945

11. W 2023 roku urodziło się **184** dzieci. W stosunku do 2022 roku nastąpił nieznaczny spadek liczby urodzeń. Odnotowano **182** zgonów.

Przyrost naturalny Gminy Mszana Dolna w 2023 roku wykazywał tendencje dodatnią, liczba urodzeń była o 2 większa od liczby zgonów.

Organy Gminy

1. Organ stanowiący i kontrolny gminy – funkcje tą pełni Rada Gminy Mszana Dolna licząca 15 radnych. Od września 2023 roku Rada Gminy pracowała w 14 osobowym składzie, w związku z wygaśnięciem mandatu radnych z powodu śmierci. W okręgu wyborczym nr 2 (Kasina Wielka), w wyborach uzupełniających wybrano (bez głosowania) radnego, który złożył ślubowanie na sesji w dniu 29 maja 2023 r. Natomiast w okręgu nr 4 (Kasinka Mała) Komisarz Wyborczy w Nowym Sączu, II Obwieszczeniem z dnia 18 września 2023 r. postanowił o nieprzeprowadzaniu wyborów uzupełniających do Rady Gminy Mszana Dolna. Wykaz okręgów wyborczych reprezentowanych przez poszczególnych radnych zawiera poniższa tabela.

Numery i granice okręgów wyborczych reprezentowanych przez poszczególnych radnych.

Numer okręgu	Granice okręgu	Radny
1	Sołectwo Kasina Wielka (część): Przymiarki, Kotówka, Górna Kasina od osiedla Sabury do osiedla Burdziany	KUBOWICZ Rafał
2	Sołectwo Kasina Wielka (część): Pańskie , Podlesie, Stacja PKP, Puty do osiedla Wójciki, Kalety, Kocuby do osiedla Wojtasie	WIŚNIEWSKI Marcin

3	Sołectwo Kasina Wielka (część): Kasina Dolna, Rynek, Brzegi do osiedla Kaletki	BUBIŁEK Halina Wiktoria
4	Sołectwo Kasinka Mała (część): od Świątkowki do Jędrzkowca, od Kaletów do Grocholi	mandat nieobsadzony
5	Sołectwo Kasinka Mała (część): Zagródcze, Podgródek, Cieże, Bolsęgi, Kuce, Muchy, Babiarze, Kanie, Bydłonie, Muchówka, Cyrki, Szarki, Cieżaki, Lachy	KANIA Helena
6	Sołectwo Kasinka Mała (część): Łopuszne, Bartoszek, Łabuzy, Seusy, Potok, Kulówka, Brzegi, Ksiki, Kowale, Lipienie, Michałaki, Płoskonki, Szczypki, Widzisz	KANIA Aleksandra Danuta
7	Sołectwo Lubomierz (część): od osiedla Ogiele do osiedla Cerki, Zagrody, Królewska Góra	WOJCIARCZYK Jan Julian
8	Sołectwo Lubomierz (część): od osiedla Butory do osiedla Rzeki	GNIECKI Krzysztof
9	Sołectwo Łętowe	NIEDOJAD Krzysztof
10	Sołectwo Łostówka	CHORAĞWICKI Jan
11	Sołectwo Mszana Górna (część): od osiedla Zagórki do osiedla Witki	MAJDA Maria Anna
12	Sołectwo Mszana Górna (część): od osiedla Janie do osiedla Marki	KUCZAJ Krzysztof
13	Sołectwo Olszówka (część): od osiedla Mikuły do osiedla Folwark, od osiedla Waligóry do osiedla Gilówka, Dział, Skalisne	MARDAUSZ Jolanta Maria
14	Sołectwo Olszówka (część): od osiedla Kościelniaki do Jasionowa, od osiedla Kunochoy do osiedla Barany, Zarębki	ŻUREK Piotr
15	Sołectwa: Raba Niżna, Glisne	MASŁOWIEC Bolesław

2. W Radzie Gminy Mszana Dolna zostały utworzone następujące komisje:

- 1) Komisja Rewizyjna.
 - 2) Komisja Skarg, Wniosków i Petycji.
 - 3) Komisja Budżetu, Finansów i Rozwoju Gospodarczego.
 - 4) Komisja Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Porządku Publicznego.
 - 5) Komisja Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej.
3. Rada Gminy obradowała na 13 sesjach zwołanych przez Przewodniczącego Rady i podjęła 112 uchwał, w tym 1 jedna sesja zwołana na wniosek Wójta Gminy - dot. zaopiniowania projektu audytu krajobrazowego województwa małopolskiego.
4. Wszystkie uchwały zostały przekazane organom nadzoru (Wojewodzie Małopolskiemu i Regionalnej Izbie Obrachunkowej), z zachowaniem

ustawowego terminu. Wobec żadnej podjętej uchwały nie było rozstrzygnięć nadzorczych.

5. Określona wyżej liczba uchwał obejmuje:
 - 1) 12 uchwał dotyczących zmian budżetu gminy;
 - 2) 10 uchwał dotyczących zmian w wieloletniej prognozie finansowej;
 - 3) 28 uchwały stanowiące akty prawa miejscowego opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego, regulujące różne obszary działania gminy.
6. W 2023 roku odbyło się łącznie 49 posiedzeń komisji rady gminy:
 - 1) Komisja Rewizyjna – 7 posiedzeń,
 - 2) Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 8 posiedzeń,
 - 3) Komisja Budżetu, Finansów i Rozwoju Gospodarczego – 12 posiedzeń,
 - 4) Komisja Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Porządku Publicznego – 9 posiedzeń,
 - 5) Komisja Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej – 13 posiedzeń.
7. Z podejmowanych przez Radę Gminy działań na uwagę zasługują m. in.:
 - 1) przyjęcie Raportu o stanie Gminy Mszana Dolna za rok 2022 i w konsekwencji udzielenie Wójtowi Gminy Mszana Dolna wotum zaufania,
 - 2) przyjęcie sprawozdania wraz ze sprawozdaniem finansowym Gminy Mszana Dolna za 2022 rok i udzielenie Wójtowi Gminy absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2022 rok.
8. Podjęła 1 Oświadczenie w sprawie obrony dobrego imienia Św. Jana Pawła II.
9. Rada Gminy rozpatrzyła skargi, wnioski i petycje, podjęła uchwały i stanowiska w tym zakresie.
10. Organem wykonawczym Gminy jest Wójt Gminy Mszana Dolna. Wójt wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy Mszana Dolna oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Rozdział III

Bezpieczeństwo publiczne

Ochotnicze straże pożarne

1. Na terenie Gminy funkcjonuje **9** jednostek ochotniczych straży pożarnych które łącznie liczą **378** strażaków. Liczbę strażaków w poszczególnych jednostkach według stanu na koniec 2023 roku zawiera poniższa tabela.

LICZBA STRAZAKÓW W POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTKACH OSP NA TERENIE GMINY MSZANA DOLNA W GRUDNIU 2023 ROKU

Jednostka OSP	liczba strażaków
Glisne	26
Kasina Wielka	27
Kasinka Mała	32
Lubomierz	18
Łętowe	25
Łostówka	21
Mszana Górna	33
Olszówka	54
Raba Niżna	26
RAZEM	262

2. Jednostki OSP z terenu Gminy Mszana Dolna brały udział w 2023 roku w akcjach ratunkowych w **209** zdarzeniach, zarówno pożarach, wypadkach oraz usuwaniu skutków powodzi. (źródło: rejestry i ewidencje prowadzone w Urzędzie Gminy)
3. Zestawienie sił i środków jednostek OSP z terenu gminy:

Z wyżej wymienionych jednostek, 6 zostało wyłączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, tj. OSP Mszana Górna, OSP Raba Niżna, OSP Olszówka, OSP Kasinka Mała, OSP Kasina Wielka i OSP Lubomierz.

Samochody pożarnicze na wyposażeniu gminnych Jednostek OSP

OSP RABA NIŻNA

1. MERCEDES nr. rej. KCLICK 95,
2. MAN nr. rej. KLI3214A,
3. NISSAN NAVARA nr. rej. KLI07606.

OSP OLSZÓWKA

1. MAN nr. rej. KLICE 20,
2. RENAULT nr. rej. KLI85015,
3. Quad nr. rej. KLIGW70

OSP KASINKA MAŁA

1. IVECO nr. rej. KLI8998A,
2. MAN nr. rej. KLI8535C
3. ISUZU nr. rej. KLI6171E
4. Quad nr. rej. KLIGU98

OSP MSZANA GÓRNA

1. MERCEDES nr. rej. KLI4363C,
2. MAN nr. rej. KLI6242E

OSP LUBOMIERZ

1. DAF nr. rej. KLI6648A,
2. NISSAN TERANO nr. rej. KLI89306.
3. KAMAZ nr. rej. KRA963AR

OSP KASINA WIELKA

1. MERCEDES nr. rej. K1OSPKW,
2. FORD RANGER nr. rej. K2OSPKW,
3. Quad nr. rej. TKI E4CS

OSP ŁOSTÓWKA

1. MERCEDES nr. rej. KLI2541A,
2. NISSAN PATFINDER nr. rej. KLI4757E.

OSP ŁĘTOWE

1. MERCEDES nr. rej. KLI90GE,
2. MISUBISI PAJERO nr. rej. KLI2501A.

OSP GLISNE

1. MAGIRUS DEUTZ nr. rej. KLI2515A

Suma wydatków na utrzymanie, szkolenia, badania i wyposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych za 2023 r. wyniosła łącznie **387 894, 91zł.**

Podnoszenie kwalifikacji strażaków w roku 2023

Szkolenie strażaków:

1) OSP Olszówka

- a) podstawowe – 5,
- b) Kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP) - 2

2) OSP Mszana Górna

- a) ratownictwo wodne – 1,
- b) działań przeciwpowodziowych – 1,
- c) ratownictwa technicznego - 1

3) OSP Raba Niżna

- a) podstawowe – 3
- b) kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP) – 2
- c) współdziałanie z LPR - 5

4) OSP Lubomierz

- a) podstawowe – 8
- b) kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP) - 4

5) OSP Łostówka

- a) Kierowania działaniami ratowniczymi (KDR) - 1

6) OSP Kasinka Mała

- a) kierowania działaniami ratowniczymi (KDR) - 3

7) OSP Kasina Wielka

- a) podstawowe – 1

8) OSP Łętowe

- a) podstawowe – 8
- b) kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP recertyfikacja) - 2

Rozdział IV

Rynek pracy i działalność gospodarcza

1. Na koniec 2023 roku na terenie Gminy działało 1132 podmiotów gospodarczych. W stosunku do 2022 roku o 53 zwiększyła się liczba podmiotów gospodarczych. (źródło: CEIDG)
2. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej bezrobocie na terenie gminy dotyczyło 515 osób.

Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestrowane w PUP Limanowa stan na dzień 31 grudnia 2023 roku określa poniższa tabela.

	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Udział kobiet w %
1.	2.	3.	4.	3:2
Gmina Mszana Dolna	515	302	456	58%

3. Struktura bezrobocia w Gminie Mszana Dolna, stan na dzień 31 grudnia 2022 r.

	Ogółem	W tym w szczególnej sytuacji na rynku pracy			
		do 30 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni	Zgłoszone oferty
Gmina Mszana Dolna	515	200	98	236	133

(Źródło: Opracowania własne Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej)

Rozdział V

Pomoc Społeczna

W celu zapobiegania problemom społecznym występującym na terenie Gminy Mszana Dolna została opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Mszana Dolna na lata 2022-2026 zwana dalej Strategią, przyjęta przez Radę Gminy Mszana Dolna Uchwałą Nr XLIV/462/22 z dnia 21 stycznia 2022 roku. oraz Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy zadania w zakresie wspomagania rodzin biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i rodzin, w których dzieci przebywają w systemie pieczy zastępczej lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W myśl art. 176 cytowanej ustawy należy do nich m. in. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. W Gminie Mszana Dolna aktualnie realizowany jest Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024. W Strategii jak i Programie wytyczono następujące kierunki działań:

1. Wspieranie właściwego funkcjonowania rodzin
2. Zapobieganie ubóstwu oraz wykluczeniu społecznemu.
3. Wyrównywanie szans dla osób z niepełnosprawnościami
4. Poprawa jakości i poziomu życia osób starszych

Ocena sytuacji rodzin oraz diagnoza występujących w nich problemów niezmiennie jest pierwszym krokiem w kierunku udzielenia im skutecznej pomocy. Podobnie jak w poprzednich latach informacje o rodzinach w kryzysie lub przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pozyskują głównie pracownicy socjalni zatrudnieni w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej poprzez przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych, kontakty z rodzinami, w których prowadzona jest wyłącznie praca socjalna, kontakty z pracownikami instytucji pracujących na rzecz dzieci i rodzin. Diagnoza sytuacji rodzin powstaje również w oparciu o informacje pozyskane przez asystenta rodziny.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo wychowawczymi nie stanowią znacznej części klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z dysfunkcjami takim jak: uzależnienie, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Działalność

ośrodka w tej dziedzinie jest duża i ciągle się rozwija dzięki profesjonalnie wykonywanej pracy socjalnej i realizacji różnorodnych projektów skoncentrowanych na rodzinie i jej funkcjonowaniu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej od 2021 r. realizował drugą edycję projektu „Cała Naprzód! – II”, którego uczestnikami między innymi były rodziny, w których występują problemy opiekuńczo wychowawcze o różnorodnym podłożu. W ramach projektu rodziny mogły liczyć na wsparcie psychologiczne, prawne, warsztaty kompetencji rodzicielskich, wspólne rodzinne wyjazdy integracyjne z elementami szkoleń wychowawczych. Dużym zainteresowaniem cieszyły się kursy zawodowe wspierane przez doradcę zawodowego oraz staże zawodowe. W procesie realizacji różnorodnych form wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasady podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodziny w wypełnianiu jej roli, należy przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Należy budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. Bardzo ważne zatem jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej udzielił wsparcia 425 osobom z 272 rodzin, w których łączna liczba osób wynosi 872, w tym dzieci jest 562. W porównaniu do 2022 r. ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie. Wśród nich niezmiennie przeważają rodziny z 2 dziećmi (28 rodzin), z 3 dziećmi (35 rodzin) oraz z 4 dziećmi (22 rodziny)

Główne powody, z jakich rodziny korzystają ze społecznego wsparcia, również nie zmieniły się w porównaniu do lat poprzednich. Należą do nich: ubóstwo (122 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (88 rodziny), niepełnosprawność (65 rodziny) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (9 rodzin). Rodziny borykające się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, wymagające podniesienia kompetencji rodzicielskich,

mają możliwość skorzystania z różnych form wsparcia określonych w ustawie z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Głównym realizatorem zadań gminy wynikających z ww. ustawy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.

Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny.

Do zadań z zakresu wspierania rodziny, realizowanych przez GOPS, należy przede wszystkim asysta rodzinna. W strukturach ośrodka od lat funkcjonuje stanowisko asystenta rodziny.

Objął on wsparciem łącznie 8 rodzin, liczących 27 dzieci. Zgodnie z art.15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny w tym samym czasie może pracować nie więcej niż z 15 rodzinami. Ich liczba uzależniona jest jednak od stopnia trudności wykonywanych przez asystentów zadań.

Rodziny, z którymi w 2023 r. pracował asystent rodziny, tak jak w poprzednich latach, to rodziny korzystające z pomocy społecznej udzielanej przez GOPS w Mszanie Dolnej w zakresie świadczeń finansowych oraz pracy socjalnej, a które w opinii pracowników socjalnych wymagały dodatkowego wsparcia w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej. Praca z tymi rodzinami skupiona była przede wszystkim na poprawieniu bieżącej sytuacji oraz podniesieniu kompetencji rodzicielskich, by mogli oni prawidłowo sprawować pieczę nad dziećmi.

Do zadań asystentów rodziny określonych w art.15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oprócz pracy z rodziną i na jej rzecz, należy również monitorowanie jej sytuacji po zakończeniu pracy z asystentem. W okresie monitoringu (który trwa na ogół 6 miesięcy) asystent kontaktuje się z rodziną przeciętnie raz w miesiącu, z wyjątkiem sytuacji, kiedy rodzina sama inicjuje kontakt, bądź kiedy asystent pozyskał niepokojące informacje na temat funkcjonowania rodziny.

Ponadto w ramach monitoringu asystent zasięga informacji o rodzinie, a zwłaszcza o sytuacji dzieci, w tym w jednostkach ochrony zdrowia, jednostkach oświatowych i od kuratorów. Systematycznie też konsultuje się w sprawach rodziny z rejonowymi pracownikami socjalnymi.

Przydzielenie rodzinie asystenta następuje głównie na wniosek pracownika socjalnego, który zdiagnozował w rodzinie problemy opiekuńczo-wychowawcze. Ogółem asystent rodziny obejmował wsparciem łącznie 8 rodzin. Analizując

poprzednie lata stwierdzić należy, że w roku 2023 liczba rodzin objętych asystą była porównywalna z rokiem 2022 r. W roku ubiegłym asystent zakończył pracę z 5 rodzinami z powodu realizacji celów przyjętych w planie pracy z rodziną, zmiany formy pracy z rodziną lub zmianą miejsca zamieszkania.

Asystent prowadził pracę z rodzinami w oparciu o plany pracy z rodziną, o których mowa art. 15 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Plany te sporządzane były przez asystenta we współpracy z rodziną i w konsultacji z pracownikiem socjalnym oraz w uzasadnionych przypadkach z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Podobnie jak w poprzednich latach asystent rodziny dokumentował pracę sporządzając sprawozdania oraz oceny okresowe sytuacji rodziny, które zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy są zobowiązani sporządzać nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy. W trakcie swojej pracy asystent rodziny współpracuje z różnymi instytucjami, działającymi na rzecz rodziny. Lista instytucji, które poprzez swoje działania wspierają rodzinę w trudnej sytuacji jest bardzo długa, podobnie jak zakres udzielanych przez nie usług i świadczeń.

W rodzinach objętych asystą prowadzone były następujące działania:

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego:
- instruktaż prawidłowego sprzątnia mieszkania (sporządzenie rozkładu stałych czynności utrzymujących porządek w mieszkaniu podział obowiązków na członków rodziny),
- trening kulinarny (piramida żywieniowa, zasady zdrowego żywienia),
- trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie (edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej i higieny, zasady pielęgnacji dzieci),
- edukacja w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieny, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej),
- edukacja w zakresie gospodarowania budżetem analiza dochodów i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb,
- niebezpieczeństwa (zobowiązania wynikające z podjęcia pożyczki gotówkowej, zakupów na raty itp., zasady działania kart kredytowych),

- edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami (sposoby oszczędzania wody, prądu, gazu itp.)
- porządkowanie dokumentacji,
- wykorzystywanie swoich możliwości i uprawnień w celu pozyskania dodatkowych dochodów,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych.

Świadczenie pracy socjalnej z rodziną.

Istotną formą pomocy rodzinom, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, jest praca socjalna, którą w GOPS w Mszanie Dolnej realizowało w roku ubiegłym 6 pracowników socjalnych. Objęli oni pracą socjalną łącznie 207 rodziny liczące 671 osób. Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Efektywność pracy socjalnej uwarunkowana jest dokonaniem prawidłowej diagnozy sytuacji klienta przez pracownika socjalnego, opracowaniem planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osoby lub rodziny. Praca socjalna świadczona jest przez pracowników socjalnych osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny.

W prowadzeniu pracy socjalnej najważniejsze jest poszanowanie godności osoby i jej prawa do samostanowienia. W ramach pracy socjalnej pracownicy Ośrodka realizują m.in. następujące działania: pomoc w ustaleniu wizyt w poradniach specjalistycznych, zamawianie wizyt lekarskich, pomoc w rekrutowaniu i uzupełnianiu dokumentów koniecznych do wyjazdów dzieci na kolonie, kierowanie klientów na bezpłatne porady prawne, kierowanie osób dotkniętych przemocą do skorzystania z pomocy w ramach Funduszu Sprawiedliwości, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, współpraca z PKPS, informowanie i pomoc w wypełnianiu wniosków ZUS,

KRUS, pomoc w przygotowaniu wniosków do sądów oraz innych instytucji, kierowanie wniosków o leczenie do GKRPA, motywowanie do podjęcia leczenia, kierowanie do grup wsparcia dla sprawców przemocy w PCPR Limanowa, pomoc w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, kierowanie na mediację, informowanie o metodach rozwiązywania sporów, pomoc w uzyskaniu miejsca w domu seniora, ZOL, kierowanie osób do Powiatowego Zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności w celu orzekania stopnia o niepełnosprawności, pomoc w zebraniu dokumentacji medycznej. Współpraca ze szkołą w celu realizowania obowiązku szkolnego, przeprowadzanie rozmów z rodzicami dzieci, które napotykały trudności szkolne. Pomoc rodzinie w umieszczeniu osoby w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody, podejmowanie działań w celu uzyskania postanowienia sądu o umieszczeniu w ZOL bez zgody osoby. Współpraca z lekarzami i pielęgniarkami środowiskowymi celem zapewnienia opieki medycznej. Dostarczanie żywności i opału osobom samotnym i starszym. Informowanie o świadczeniach, które są dostępne w ramach działania PFRON. Uświadamianie i pobudzanie odpowiedzialności członków rodzin za losy ich najbliższych a zwłaszcza osób starszych, zależnych. Informowanie i propagowanie programu "Czyste powietrze". Stała współpraca z kuratorami. Informowanie o przysługujących prawach.

Realizacja przez GOPS projektu Cała naprzód!-II”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej od 2021 r. realizował drugą edycję projektu „Cała Naprzód! – II”. Celem projektu była aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz poprawa ich sytuacji życiowej. W trakcie trwania projektu zostało zrekrutowanych 71 osób z Polski w tym 7 dzieci.

W ramach projektu „Cała Naprzód!-II” uczestnicy otrzymali wsparcie psychologa, oraz doradcy zawodowego. Uczestniczyli w licznych kursach, które odpowiadają ich zainteresowaniom i potrzebie rynkowej a także podejmowali się staży zawodowych oraz pracy zarobkowej. W dniach 26-27 sierpnia odbył się wyjazd szkoleniowy w zakresie radzenia sobie ze stresem do Zakopanego dla uczestników wszystkich trzech rekrutacji. W szkoleniu wzięły udział 33 osoby w tym 18 dzieci. Dorośli brali udział w warsztatach dotyczących radzenia sobie ze stresem, natomiast dzieciom została zapewniona całodzienna opieka z animatorem czasu wolnego i zabaw.

Uczestnicy, którzy nie byli w stanie wziąć udziału w warsztatach wyjazdowych, szkolili się stacjonarnie w Mszanie Dolnej.

W ramach udziału w projekcie 6 osób podniosło swoje kompetencje zawodowe poprzez udział w szkoleniach z zakresu: florystyki, księgowości, grafiki komputerowej, obsługi klasy fiskalnej oraz groomingu i pielęgnacji psów.

W trakcie udziału w projekcie uczestnicy otrzymują również wsparcie pracownika socjalnego, z którym utrzymują regularny kontakt. Pracownik socjalny wspiera oraz motywuje do aktywnego udziału w projekcie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej objął również wsparciem 80 obywateli Ukrainy. Do projektu „Cała Naprzód! – II” przystąpiło 40 osób dorosłych oraz 40 dzieci.

Ukraińscy uczestnicy zostali objęci wsparciem zarówno psychologicznym jak i zawodowym oraz mającym na celu pomoc w integracji w nowym Państwie. W ramach udziału w projekcie od stycznia uczestniczyli w lekcjach z języka polskiego.

W dniach 12- 14 maj, odbył się wyjazd szkoleniowy do Poronina, mający na celu zapoznanie się z kulturą, tradycją i historią Polski. Oprócz wiedzy merytorycznej, uczestnicy mieli okazję się poznać oraz zintegrować. Dla osób, które nie mogły uczestniczyć w wyjeździe oraz dla tych którzy chcieli, został zorganizowany warsztat stacjonarny dotyczący skutecznego poruszania się w polskiej rzeczywistości społecznej. Stacjonarnie w Mszanie Dolnej uczestnicy brali również udział w szkoleniu z zakresu kreatywności oraz radzenia sobie ze stresem.

W ramach udziału w projekcie, uczestnicy brali udział w kursie języka polskiego dzięki, któremu łatwiej odnajdą się w codziennym życiu oraz na rynku pracy czy w szkole. Kolejnym wsparciem, które otrzymali w ramach udziału w projekcie były spotkania z doradcą zawodowym oraz pośrednikiem pracy, który pomógł im nakreślić charakter polskiego rynku pracy oraz pomógł im tą pracę znaleźć. Od stycznia siedmiu uczestników kontynuowało staż zawodowy w sklepach spożywczych, Domu Seniora oraz w kuchni natomiast dwie kolejne rozpoczęły staż w hotelu, pięć osób po ukończeniu stażu podjęło pracę. Uczestnicy rozpoczęli również kurs prawa jazdy oraz wzmocnili swoje kompetencje w zakresie obsługi komputera realizując kurs e – Citizen.

Dzieci oprócz udziału w warsztatach wyjazdowych oraz kursie języka uczestniczyły w warsztatach z zakresu filmoterapii, artterapii mającej na celu kształtowanie pomysłowości oraz inwencji twórczej. Dzieci uczestniczyły również w zajęciach wspomagających psychoruchowy rozwój oraz zajęciach mających na celu wyrobienie w sobie nawyku zdrowego trybu życia. W ramach tych zajęć, najmłodszy brali udział w terenie. Dwoje dzieci uczęszcza na zabiegi rehabilitacyjne.

Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dla dzieci i młodzieży

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej od wielu lat współpracuje z Firmą LUTUR przy organizacji kolonii letnich i wyjazdów feryjnych przede wszystkim dla dzieci rolników ale i nie tylko. W 2023r. współorganizowaliśmy wyjazd letni dla około 50 dzieci.

Dostępności poradnictwa psychologicznego

W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej poprzez współpracę z Punktem Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy kontynuował działalność w zakresie zapewnienia nieodpłatnego specjalistycznego wsparcia dla osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej, w tym rodzin przeżywających kryzys i mających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W Gminnym Punkcie Konsultacyjnym przyjmowali zatrudnieni specjaliści: Specjalista terapii uzależnień - z poradnictwa skorzystało łącznie 25 osób dorosłych. Udzielono łącznie 121 porad w zakresie uzależnienia i współuzależnienia od środków psychoaktywnych. Konsultant Kryzysowy - z poradnictwa w tym zakresie skorzystało łącznie 47 osób dorosłych oraz 4 osoby małoletnie. Łącznie odbyły się 103 konsultacje, między innymi dla osób z rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej oraz konsultacje w zakresie poprawy kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców i komunikacji w rodzinie. Specjalista w zakresie pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej/ członek GKRPA w Mszanie Dolnej - z poradnictwa skorzystało 75 osób - członków rodzin z problemem uzależnienia i przemocy domowej. Udzielono łącznie 178 porad podczas spotkań w punkcie konsultacyjnym i telefonicznie. Psycholog - z poradnictwa psychologicznego skorzystało 12 osób dorosłych (56 spotkań w Punkcie Konsultacyjnym) oraz 12 małoletnich - łącznie odbyło się 113 spotkań z dziećmi i adolescentami.

Od stycznia 2023r. kontynuowano zatrudnienie psychologa w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, który stacjonarnie świadczy usługi w siedzibie ośrodka ,w każdy poniedziałek. Osoby, które miały problemy z dojazdem, osoby niepełnosprawne, chore czy starsze skorzystały z pomocy psychologa w miejscu zamieszkania. Klienci korzystają z oferty uzyskując wsparcie specjalisty w pokonywaniu indywidualnych i zbiorowych kryzysów, podnosząc swoją skuteczność i kompetencje radzenia sobie z trudnościami lub rozwijając umiejętności potrzebne do prowadzenia lepszego życia. Zatrudnienie psychologa zwiększyło dostępność do poszukiwanej specjalistycznej pomocy. Można szybko udzielać pomocy w kryzysie. Zatrudnienie psychologa wzmocniło klientów, nauczyło wielu jak radzić sobie w trudnych sytuacjach, że nie ma spraw których nie da się rozwiązać. Część z nich nauczyła się a część dalej się uczy się jak radzić sobie ze stresem, problemami dnia codziennego. Poprzez mobilną pomoc, psycholog docierał do osób w kryzysie, które nie mogły samodzielnie wychodzić z domu z różnych przyczyn (zdrowotnych, emocjonalnych, rodzinnych, materialnych czy niepełnosprawności). Zatrudniony psycholog wzbudził zaufanie klientów, którzy bardzo chętnie korzystają z usług i są zadowoleni.

Realizacja wsparcia materialnego dla rodzin.

Pomoc o charakterze pieniężnym przyznawana była rodzinom w wielu formach, w tym skierowanych wyłącznie do rodzin z dziećmi.

Do świadczeń finansowych przeznaczonych dla wszystkich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej należały świadczenia wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Przyznawane były one najczęściej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych zasiłków celowych. Pomocy w tych formach GOPS w Mszanie Dolnej udzielił 362 rodzinom. Wśród świadczeń o charakterze materialnym, skierowanych do rodzin z dziećmi były świadczenia przyznawane w ramach rządowego programu " Posiłek w szkole i w domu" w postaci opłacenia posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach. Ww. formą pomocy objętych zostało:

- 188 uczniów w łącznej kwocie 276 781 zł..

Kolejne świadczenia skierowane do rodzin z dziećmi to stypendium szkolne i zasiłki szkolne, przyznawane w oparciu o art. 90d i 90e ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty i wypłacane przez Zespół Ekonomiczno- Administracyjny Szkół.

W 2023 r. wypłacono 822 stypendiów szkolnych na kwotę 499 350,00zł. oraz 8 zasiłków szkolnych na łączną kwotę 4 540,00zł.

Kolejnymi świadczeniami przyznawanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej rodzinom z dziećmi w 2023r. były świadczenia rodzinne, świadczenia rodzicielskie oraz świadczenia pielęgnacyjne

Liczbę świadczeniobiorców i wydatki w tych zadaniach obrazuje poniższa tabela.

Rozdz.	Zadanie	Liczba osób	Plan	Wykonanie
85502				
I.	Świadczenia rodzinne		8 392 638,29	8 392 626,03
1.	Zasiłki rodzinne	1552		2 074 096,53
2.	Dodatki z tyt. urodzenia dziecka	49		48 715,85
3.	Opieka nad dzieckiem w czasie urlopu wychowawczego	41		193 402,41
4.	Dodatek z tyt. samotnego wychowywania dziecka	37		84 672,92
5.	Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	45		58 909,07
6.	Rozpoczęcie roku szkolnego	1087		108 795,22
7.	Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zam.	290		236 898,30
8.	Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	340		387 313,73
9.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	93		93 000,00
10.	Zasiłki pielęgnacyjne	331		857 964,00
11.	Świadczenia pielęgnacyjne	126		3 717 037,30
12.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	22		166 307,40
13.	Zasiłek dla opiekuna	10		69 440,00
14.	Świadczenie rodzicielskie	39		296 073,30
II.	Składki emerytalno-rentowe od świadczeń rodzinnych	123	659 310,72	659 310,72
III.	Koszty obsługi świadczeń rodzinnych		269 047,19	269 018,00
IV.	Fundusz Alimentacyjny	31	179 363,80	179 363,80
V.	Jednorazowe świadczenie z tyt. urodzenia dziecka u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie.	3	12 000,00	12 000,00

VI.	Świadczenia wychowawcze	11	197 053,34	197 053,34
VI	Koszty obsługi św. wychowawczych		5 911,60	5 911,60

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej

Kolejnymi zadaniami nałożonymi na gminę przez ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są współfinansowanie pobytu dziecka w różnych formach pieczy zastępczej (art. 176 ust. 5 ww. ustawy) oraz praca z rodziną prowadzona w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. GOPS realizuje również ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach tej ustawy Ośrodek ze środków własnych współfinansował dla 10 dzieci pobyt w rodzinie zastępczej na łączną kwotę 75 923,04zł oraz współfinansował dla 2 dzieci pobytu w placówce opiekuńczo-wychowawczej w kwocie 30 114,58zł.

Świadczenia z pomocy społecznej

Ubogie rodziny mogą również ubiegać się o pomoc finansową z pomocy społecznej w postaci zasiłku. Do tego świadczenia mają prawo rodziny, których dochód nie przekracza kwoty 600,00 zł. a dla osoby samotnie gospodarującej dochód nie może przekroczyć 776,00 zł., przy czym wyróżnia się trzy rodzaje zasiłków z pomocy społecznej.

W 2023 roku z pomocy finansowej skorzystało 425 osób. 34 osobom wypłacono zasiłki stałe tj. osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy z powodu niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe. Na w/w zadanie przeznaczono dotację Wojewody w wysokości 183240,61zł., 31 osobom otrzymującym zasiłki stałe opłacano składkę zdrowotną. Na w/w zadanie otrzymano dotację od Wojewody w wysokości 17 478,11zł.

W 2023 roku Ośrodek objął pomocą w formie zasiłku okresowego 72 osoby. Zasiłki te wypłacono ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, osobom samotnie gospodarującym jak również rodzinom wielodzietnym, niepełnym, gdzie dochód nie pozwala na zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Łącznie na zasiłki okresowe przeznaczono 193 156,80zł.

Ośrodek realizował wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”. W ramach tego programu dożywianiem objętych zostało 188 uczniów w szkołach

podstawowych. Otrzymano na ten cel dotację w wysokości 147 660,20zł, natomiast ze środków własnych wydatkowano 129 120,83zł. Ponadto w ramach w/w programu 166 osób otrzymało zasiłki celowe na żywność, wydatkowano na ten cel kwotę 31 333,00 zł, w tym z dotacji Wojewody 18 799,80zł a ze środków własnych 12 533,20zł. Łączny koszt programu „Posiłek w szkole i w domu” wyniósł 308 114,03zł.

W ramach zadania własnego 16 osobom pokryto koszty utrzymania w domu pomocy społecznej, wydatkując na ten cel ze środków Gminy 577 120,88zł. Również w ramach środków własnych Gminy GOPS udzielił pomocy 48 osobom w postaci zasiłków celowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, a w szczególności na zakup opału, odzieży, obuwia oraz na częściowe pokrycie kosztów leczenia celowego. Łącznie wydatkowano kwotę 44 400,00zł.

Na pokrycie kosztów utrzymania w gotowości miejsca oraz pobyt 1 osoby w schronisku Ośrodek wydatkował kwotę 11 538,00zł. Dla 6 osób Ośrodek wypłacał wynagrodzenie za sprawowanie kurateli w kwocie 21 877,96zł.

Ośrodek poniósł także koszt w wysokości 2 500,00 zł na dofinansowanie dowozu żywności przez Polski Komitet Pomocy Społecznej w Rabce dla 80 osób z terenu naszej Gminy.

W związku z rosnącymi cenami na rynku energii Ośrodek kontynuował wypłaty:

- dodatku węglowego, czyli jednorazowego świadczenia w wysokości 3 000,00zł dla 40 gospodarstw domowych, których główne źródło ciepła zasilane jest węglem lub paliwami węglopodobnymi. Na realizację tego zadania otrzymano dotację w wysokości 122 400,00zł, z tego 120 000,00zł na wypłatę dodatków oraz 2 400,00 zł na koszty obsługi zadania,

- dodatku na inne źródła ciepła tj. pelet drzewny, biomasa, drewno kawałkowe, olej opałowy- na realizację tego zadania otrzymano dotację w wysokości 6 120,00zł, z tego 6 000,00zł. na wypłatę dodatków oraz 120,00zł. na koszty obsługi zadania, pomocą objęto 6 gospodarstw domowych.

- dodatku elektrycznego- na realizację tego zadania otrzymano dotację w wysokości 17 340,00 zł, z tego 17 000,00 zł na wypłatę dodatków oraz 340,00 zł na koszty obsługi zadania, pomocą objęto 13 gospodarstw domowych.

- dodatku gazowego - na realizację tego zadania otrzymano dotację w wysokości 28 965,98 zł, z tego 28 398,02 zł na wypłatę dodatków oraz 567,96 zł na koszty obsługi zadania, pomocą objęto 72 gospodarstw domowych.

Poniżej tabela obrazuje liczbę świadczeniobiorców i kwoty wydatków na poszczególne świadczenia realizowane w ramach zadań własnych Gminy w 2023 roku:

Rozdz.	Zadanie	Liczba osób	Plan	Wykonanie
85202	Odpłatność za Domy Pomocy Społecznej	16	605 500,00	577 120,88
85213	Składka zdrowotna od zasiłków stałych	31	17 526,43	17 478,11
85214	Zasiłki okresowe	72	194 266,70	193 156,80
	Zasiłki celowe	48	44 483,00	44 400,00
	Zakup usług – noclegownia	2	15 500,00	11 538,00
85216	Zasiłki stałe	34	183 777,53	183 240,61
	Wkład własny projektu „Cała Naprzód !”	6	35 073,00	35 073,00
85219	Utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej		1 465 342,00	1 446 662,15
	Wynagrodzenie za sprawowanie kurateli	6	21 917,00	21 877,96
85228	Usługi opiekuńcze	9	93 137,00	92 079,01
85230	Dożywianie dzieci	188	287 627,00	276 781,03
	Zasiłki celowe na żywność	166	31 333,00	31 333,00
	Koszty dowozu żywności	80	4 000,00	2 500,00
85295	Wkład własny projektu „Cała Naprzód !”		139 291,86	139 291,86
85295	Pozostała działalność – Korpus Wsparcia Seniorów		29 345,00	29 345,00
85395	Dodatek węglowy	40	131 000,00	120 000,00
85395	Koszty obsługi – Dodatek węglowy		2 620,00	2 400,00
85395	Inne źródła ciepła	6	6 000,00	6 000,00

85395	Koszty obsługi – Inne źródła ciepła		120,00	120,00
85395	Dodatek elektryczny	13	17 000,00	17 000,00
85395	Koszty obsługi – dodatek elektryczny		340,00	340,00
85395	Dodatek gazowy	72	83 000,00	28 398,02
85395	Koszty obsługi – dodatek gazowy		1 660,00	567,96
85504	Wspieranie rodziny – Asystent rodziny	8	106 722,77	94 337,47
85508	Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zast.	10	79 855,00	75 923,04
85510	Współfinansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych	2	30 145,00	30 144,58
RAZEM			3 626 582,29	3 477 108,48

Wyrównywanie szans dla osób z niepełnosprawnościami oraz poprawa jakości i poziomu życia osób starszych

System wsparcia seniorów i niepełnosprawnych koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej, który zatrudnia m.in. pracowników socjalnych, opiekunkę środowiskową oraz korzysta z usług w formie pomocy sąsiedzkiej. W zależności od stanu zdrowia, osoby starsze, które wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu, mogą skorzystać ze wsparcia opieunki środowiskowej oraz z zajęć w ośrodkach wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy w Mszanie Górnej z 40 miejscami. Osobom, które wymagają całodobowej opieki, Gmina zapewnia pobyt w domu pomocy społecznej. Osoby samotne mogą liczyć również na wizytę wolontariuszy w domu, którzy pomogą przy cięższych pracach porządkowych wokół zabudowań, przygotowanie do okresu zimowego czy wykonaniu małych remontów.

Osoby, które ze względu na wiek, choroby lub niepełnosprawność wymagają opieki, mogą otrzymać wsparcie w formie usług opiekuńczych. Jest ono kierowane głównie do osób samotnych, ale mogą się o nie ubiegać również ci, którymi – z różnych przyczyn - najbliższa rodzina nie jest w stanie się zaopiekować. Pomoc jest udzielana w domu- w miejscu zamieszkania. Wysokość opłat jest uzależniana od dochodów osoby korzystającej z pomocy. Usługi opiekuńcze – obejmują zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych (sprzątanie, pranie, zakupy,

sporządzanie posiłków), opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację, zapewnianie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze - są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Świadczą je osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Usługi te są bezpłatne lub odpłatne w części albo w całości. Ośrodek zatrudnia 1 opiekunkę, która świadczy usługi opiekuńcze dla 9 osób. Osoby starsze zostały objęte specjalistycznym wsparciem przez co zwiększyło się u nich poczucie bezpieczeństwa i przynależności do środowiska. Osoby te mają zabezpieczone wszystkie podstawowe potrzeby życiowe. Z roku na rok jest większe zainteresowanie usługami opiekuńczymi i wydatki na ten cel stale rosną.

Gmina w ramach zadań własnych kieruje osoby wymagające opieki do domów pomocy społecznej i ośrodków wsparcia. W ramach zadań zleconych gmina realizuje zadania: organizowania i świadczenia usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz prowadzenia i rozwoju infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Środowiskowy dom samopomocy jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Uczestnicy otrzymają tam opiekę i pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych i posiłek. Środowiskowe domy samopomocy oferują indywidualne lub zespołowe treningi samoobsługi i treningi umiejętności społecznych, które służą nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Z zajęć w ŚDS korzystało 40 osób z tereny Gminy.

Program Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej - liczba osób - 7 na kwotę 175 758,59zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 kontynuował program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, który ma na celu zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Program zapewnia wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym:

1) dzieciom do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami:

konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, oraz

2) osobom niepełnosprawnym posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności:

a) o stopniu znacznym lub

b) o stopniu umiarkowanym lub

c) traktowane na równi do wyżej wymienionych zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573).

Celem rozpowszechnienia usług asystencji osobistej jest zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej niezależnego/samodzielnego i aktywnego życia. Tak więc nadrzędnym celem usług asystencji osobistej powinno być dążenie do poprawy

funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w jej środowisku. Zadaniem asystenta nie jest podejmowanie decyzji za osobę niepełnosprawną, a jedynie pomaganie bądź wspieranie jej w realizacji osobistych zamiarów. Asystent realizuje usługi na rzecz osoby niepełnosprawnej i w skutek jej decyzji lub decyzji opiekuna prawnego, a nie dla poszczególnych członków rodzin osoby niepełnosprawnej.

Program Opieka Wytchnieniowa - liczba osób 10 na kwotę 91 345,86zł.

W 2023r. ośrodek kontynuował również program "Opieka Wytchnieniowa". Program jest kierowany do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponować będą czasem, który będą mogły

przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków.

Korpus wsparcia seniorów - liczba osób 50 na kwotę 29 345,00zł.

Również w 2023r. ośrodek realizował program „Korpus wsparcia seniora”. Program osłonowy gminy Mszana Dolna polega na realizacji usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość” mającej na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania seniorów w wieku 65 lat i więcej przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Jest to nowoczesna forma sprawowania opieki nad osobami samotnymi, starszymi i niepełnosprawnymi. W ramach realizowanej usługi seniorzy mają „na nadgarstku” opaskę bezpieczeństwa” (forma zegarka) za pomocą której mają możliwość całodobowego wezwania pomocy w razie zagrożenia życia i zdrowia. Ten rodzaj pomocy przyczynia się do zwiększenia komfortu życia, bezpieczeństwa oraz umożliwia pozostawanie w dotychczasowym środowisku zamieszkania.

Gmina Mszana Dolna od 2015 roku współpracuje z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, który zajmuje się dystrybucją żywności dla ubogich rodzin oraz Współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) z Kołami Gospodyń Wiejskich (KGW)- organizacja wydarzeń kulturalnych. Dzięki wspólnym wysiłkom skuteczniej realizowane są zadania związane z pomocą społeczną, edukacją, promocją zdrowia i rozwojem lokalnych społeczności.

Pomocy osobom, które dotknęła wojna na Ukrainie.

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy Ośrodek realizuje zadania finansowane ze środków Funduszu Pomocy w następującej formie:

1. świadczenie pieniężne na rzecz podmiotów zapewniających na własny koszt zakwaterowanie i wyżywienie 15 obywatelom Ukrainy – w 2023 roku Ośrodek otrzymał na ten cel 83 048,00 zł
2. posiłek dla 34 dzieci w szkole/przedszkolu – w 2023 roku Ośrodek wydatkował na ten cel kwotę 39 697,00 zł.

3. zasiłek celowy w łącznej kwocie 12 334,14zł wypłacony 13 obywatelom Ukrainy,
4. zasiłek stały w łącznej kwocie 1 845,17zł wypłacony 2 obywatelom Ukrainy,
5. jednorazowe świadczenia pieniężne w wysokości 300zł. dla 24 osób - wydatkowano kwotę 7 200zł.
6. świadczenia rodzinne dla 52 rodzin, wydatkowano kwotę 79 486,41zł

Ukraińscy uczniowie w 2023r. mogli liczyć na pomoc materialną w formie stypendiów szkolnych, których wypłacono dla 9 uczniów na kwotę 5 470 zł.

W dniu 7 grudnia 2022 r. GOPS Mszana Dolna zorganizował spotkanie mikołajowe, na które zostało zaproszonych 15 dzieci z Ukrainy. Wszystkie dzieci otrzymały prezenty oraz miały okazję porozmawiać z Mikołajem.

Podsumowanie

Informacje przekazane powyżej dotyczą osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz obejmuje swym zasięgiem szerokie spektrum infrastruktury polityki społecznej w Gminie Mszana Dolna. Na podstawie zebranych danych wnioski ukazują problematykę pomocy społecznej w gminie. Zebrane informacje pozwalają wysunąć wnioski w obszarze wyzwań i potrzeb w sferze społecznej, wpływu zasobów pomocy społecznej oraz oddziaływania pomocy społecznej na politykę społeczną w gminie. Mając na względzie analizę zasobów pomocy społecznej Gminy Mszana Dolna warto zwrócić uwagę na następujące kwestie:

1. Zabezpieczenie środków finansowych na usługi opiekuńcze dla osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych w miejscu ich zamieszkania. Ciągły proces starzenia się społeczeństwa w Gminie Mszana Dolna implikuje konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, które są jej pozbawione ze strony rodziny lub gdy rodzina sama nie jest w stanie zapewnić jej w wymaganym zakresie, polegającym na zwiększeniu ich zakresu, jak również na zwiększeniu dyspozycyjności godzinowej udzielania pomocy, a w niektórych przypadkach oferowania usług weekendowych.
2. Zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie osób starszych w domach pomocy społecznej. Sukcesywnie w kolejnych latach zwiększa się liczba osób korzystających z Domów Pomocy Społecznej zwłaszcza wśród osób najstarszych i chorych psychicznie wymagających stałej całodobowej opieki. Co za tym idzie znacznie wzrastają nakłady finansowe z budżetu Gminy na ten cel.

3. Rozwijanie gminnego zasobu mieszkaniowego socjalnego, co stanowi jeden z obowiązków Gminy. W związku z dużą liczbą osób szukających mieszkań socjalnych należy rozważyć ten problem- braku mieszkań socjalnych w Gminie Mszana Dolna.
4. Utrzymanie zasobów kadrowych na poziomie zabezpieczającym realizację wszystkich zadań z obszaru pomocy społecznej. Niewątpliwie ogrom problemów, jakie uniemożliwiają rodzinom poprawne funkcjonowanie w środowisku wymaga właściwego zdiagnozowania i podjęcia działań Ośrodka. Do realizacji tych zadań potrzebna jest nie tylko odpowiednio wykwalifikowana kadra, ale przede wszystkim odpowiednia liczba zatrudnionych pracowników. W roku 2023 w tut. Ośrodku w dziale pomocy społecznej zatrudnionych było: 6 pracowników w terenie, 1 osoba ds. realizacji świadczeń z pomocy społecznej, 1 asystent rodziny i 1 opiekunka do usług opiekuńczych. Dlatego konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych w budżecie gminy na zatrudnienie obecnej liczby pracowników. Ważnym elementem dla podniesienia rangi Ośrodka jest podnoszenie przez kadrę kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
5. Rozwijanie formy i metody pracy asystentów rodziny.
6. Wzrost skali zjawiska przemocy, a tym samym wzrost osób dotkniętych przemocą powoduje konieczność intensyfikacji działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz zwiększenia mobilności tego Zespołu. Niezbędną staje się również edukacja w tym zakresie, w formie inicjowania działań informacyjnych w środowisku, gdzie jasno i rzetelnie określone zostanie zjawisko przemocy, jak również sprecyzowanie, gdzie pomocy można szukać.
7. Zapewnienie ciągłego rozwoju i finansowanie poradnictwa specjalistycznego (w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego) świadczonego dla osób i rodzin, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.
8. Podejmowanie działania w zakresie utworzenia Zakładu Opiekuńczo - Leczniczego. Brak ZOL-u powoduje, że osoby potrzebujące opieki długoterminowej, np. starsze osoby, osoby niepełnosprawne lub chore, mogą mieć ograniczony dostęp do odpowiedniej opieki zdrowotnej i rehabilitacji. Brak takiego zakładu prowadzi do pogorszenia stanu zdrowia tych osób oraz ograniczenia ich funkcjonowania w życiu codziennym. W przypadku braku zakładu opiekuńczego leczniczego, odpowiedzialność za opiekę nad osobami samotnymi spoczywa często na GOPS-ie, który nie ma żadnych narzędzi do opieki nad takimi osobami, co powoduje

nadmierne obciążenia emocjonalne dla osób pracujących w GOPS-ie, co negatywnie może wpłynąć na ich jakość pracy i zdrowie.

9. Najnowszym wyzwaniem dla polityki społecznej, również Gminy Mszana Dolna, związanym z przyszłością najbliższych kilku dekad, jest proces deinstytucjonalizacji. Polega on na rozwoju usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz na wypracowaniu i wdrożeniu rozwiązań, które umożliwią „niezależne życie” osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, osobom w kryzysie psychicznym i innym osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu a dzieciom życie pod opieką rodzinną lub pod opieką zbliżoną do rodzinnej.

W proces ten wpisuje się wielopłaszczyznowe wsparcie rodzin z dziećmi w celu wzmocnienia ich funkcji opiekuńczo- wychowawczej oraz kontynuacja dotychczasowych działań w ramach realizowanych projektów i programów jak również rozwój świadczonych usług skierowanych do rodzin, osób starszych i osoby dotkniętych niepełnosprawnością, co pozwoli na poprawę ich funkcjonowania w życiu społecznym i stymulację do podejmowania różnego rodzaju aktywności poprzez:

- Udział gminy w programie rządowym „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością
- Realizacja w gminie rządowego programu „Korpus wsparcia Seniora” Moduł I i II,
- Udział gminy w programie rządowym „Opieka wytchnieniowa”
- Realizacja w gminie programów unijnych
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Mszana Dolna
- Program rządowy Posiłki w szkole i domu
- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa

Rozdział VI

Polityka Gminy wobec problemów uzależnień

DZIAŁANIA GMINY MSZANA DOLNA PODJĘTE W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W 2023r.

Zadania własne Gminy wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizowane były w ramach opracowanego przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023 – 2026 przyjętego uchwałą nr LVI/569/22 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 28 grudnia 2022 r z późn. zm..

W ramach Programu podjęto szereg działań mających na celu profilaktykę zachowań ryzykownych podejmowanych przez dzieci i młodzież, wzmocnienie czynników chroniących i osłabianie czynników ryzyka, wpływających na pojawienie się problemów natury psychicznej, problemowego korzystania z substancji psychoaktywnych i uzależnień, w tym behawioralnych. W szkołach podstawowych na terenie gminy przy współudziale zewnętrznych realizatorów przeprowadzono programy profilaktyczne z zakresu promocji zdrowia psychicznego, rozumienia relacji międzyludzkich i znaczenia komunikacji, profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży. Część działań edukacyjnych nakierowanych na podniesienie kompetencji opiekuńczo- wychowawczych skierowano również do rodziców dzieci szkolnych. Podejmowano też działania w zakresie edukacji publicznej, skierowanej do mieszkańców Gminy Mszana Dolna mających na celu informowanie, edukowanie oraz wskazanie możliwości uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych osób i rodzin na terenie gminy. W ramach Programu zadbano również o podniesienie kwalifikacji przedstawicieli instytucji działających w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej, a także pracujących z dziećmi i młodzieżą w lokalnych placówkach oświatowych.

Przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych aktywnie uczestniczyli w pracach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds.

Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grupach roboczych podejmujących

bezpośrednio pracę na rzecz członków rodzin uwikłanych w przemoc domową. W 2023 r. w związku ze zmianą przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wójt gminy Mszana Dolna powołał Zespół Interdyscyplinarny w skład którego wchodzi specjaliści i przedstawiciele służb zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej, w tym dwóch przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednym z pierwszych zadań, które podjął Zespół Interdyscyplinarny było opracowanie narzędzia badawczego do opracowania diagnozy problemu przemocy domowej i określenia rodzaju potrzeb związanych z ochroną osób doznających przemocy domowej. Rozpoczęto prace nad opracowaniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, który ostatecznie został przyjęty w drodze uchwały Rady Gminy Mszana Dolna w marcu 2024r.

POLITYKA GMINY MSZANA DOLNA WOBEC ALKOHOLU

Alkohol nie podlega zasadom wolnego rynku. Z jednej strony jest to produkt legalnie dostępny, ale z drugiej to substancja psychoaktywna i szkodliwa, dlatego regulacje prawne związane z alkoholem mają charakter ograniczający. Alkohol w opinii wielu osób jest tani i bardzo łatwo dostępny. Wyniki badań pokazują, że spożycie alkoholu i nasilenie problemów alkoholowych rosną, gdy zwiększa się liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych i wydłuża się czas ich sprzedawania. Oczywiście są również związki pomiędzy tymi czynnikami a ubóstwem i przemocą.

Wskaźnikiem wielkości sprzedaży napojów alkoholowych mogą być kwoty wskazane przez przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenia na sprzedaż alkoholu, wyrażone w corocznych, obowiązkowych oświadczeniach. Poniższa tabela prezentuje wielkość sprzedaży poszczególnych rodzajów alkoholu sprzedanego wyłącznie w punktach na terenie Gminy Mszana Dolna na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela: Wielkość sprzedaży napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Mszana Dolna

Rok	Wartość sprzedaży do 4,5%alkoholu (oraz piwa) zł	Wartość sprzedaży od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa) zł	Wartość sprzedaży powyżej 18% alkoholu zł	Wartość sprzedaży wszystkich rodzajów napojów alkoholowych łącznie (zł) na podstawie oświadczeń właścicieli punktów sprzedaży
2014	2.662.427,97	250.450,26	2.419.775,84	5.332.654,07
2015	2.806.093,16	285.838,97	2.630.810,59	5.722.742,72
2016	2.567.089,38	253.990,06	2.579.289,49	5.400.368,93
2017	2.631.650,84	319.251,85	2.799.389,85	5.750.292,54
2018	2.775.996,60	450.336,07	2.863.953,97	6.090.286,64
2019	2.840.791,56	416.525,91	3.178.065,19	6.435.382,66
2020	3.077.495,75	518.753,68	3.710.144,33	7.306.393,76
2021	3.158.228,43	491.605,83	3.893.456,20	7.543.290,46
2022	3.498.852,07	550.255,95	4.255.886,37	8.304.994,39
2023	4.078.868,12	617.439,75	4.509.833,00	9.206.140,87

Obserwuje się tendencję wzrostową w ilości sprzedaży napojów alkoholowych, zwłaszcza wódki i piwa. Oceniając skalę spożycia alkoholu należy uwzględnić fakt, że spora część mieszkańców gminy zaopatruje się w alkohol na terenie miasta Mszana Dolna i w innych miejscowościach poza gminą.

W 2018 r. Rada Gminy Mszana Dolna podjęła konkretne działania w celu ograniczenia dostępności fizycznej alkoholu. Przede wszystkim podjęto uchwałę zmniejszającą łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych (limit sklepów + limit lokali gastronomicznych) na terenie gminy. W kolejnych latach nastąpiła korekta uchwały regulującej limity zezwoleń w poszczególnych sołectwach.

Radni określili dostępny limit zezwoleń na sprzedaż poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych dla każdego z sołectw. Wielkość limitów na koniec 2023 r. zaprezentowano w tabeli:

Limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy), ustalony dla poszczególnych sołectw Gminy Mszana Dolna (stan na koniec kwietnia 2024). W tabeli uwzględniono aktywne punkty sprzedaży napojów alkoholowych (PSNA) w poszczególnych miejscowościach

gminy – wartość zapisano w nawiasie obok liczby zezwoleń przypadających na każde z sołectw.

Miejscowość	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości do 4,5 % alkoholu oraz piwa	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5 % do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18% alkoholu
Kasina Wielka	11 (6)	7 (5)	8 (6)
Kasinka Mała	7 (6)	6 (5)	6 (6)
Lubomierz	7 (6)	7 (6)	7 (6)
Mszana Górna	3 (3)	3 (3)	3 (3)
Glisne	0	0	0
Raba Niżna	3 (3)	3 (3)	3 (3)
Łostówka	2 (2)	2 (2)	2 (2)
Łętowe	2 (1)	2 (1)	1 (1)
Olszówka	2 (1)	2 (1)	2 (1)
Łącznie	37 w tym aktywnych PSNA (28)	32 w tym aktywnych PSNA (26)	32 w tym aktywnych PSNA (28)

Limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży (bary, punkty gastronomiczne), ustalony dla poszczególnych sołectw Gminy Mszana Dolna

Miejscowość	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości do 4,5 % alkoholu oraz piwa	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5 % do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18% alkoholu
Kasina Wielka	3 (3)	3 (3)	2
Kasinka Mała	2 (1)	1	1
Lubomierz	2 (1)	1	1 (1)

Miejscowość	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości do 4,5 % alkoholu oraz piwa	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5 % do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa	Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18% alkoholu
Mszana Górna	0	0	0
Glisne	0	0	0
Raba Niżna	2 (1)	0	0
Łostówka	0	0	0
Łętowe	1 (1)	0	0
Olszówka	1 (1)	0	0
Łącznie	11 w tym aktywnych PSNA (8)	5 w tym aktywnych PSNA (3)	4 w tym aktywnych PSNA (1)

OKREŚLENIE ZASOBÓW W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA TERENIE GMINY

Na terenie Gminy Mszana Dolna rozwiązywaniem problemów uzależnień zajmują się:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Gminny Punkt Konsultacyjny do spraw Uzależnień i Przemocy
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z asystentem rodzin
4. Środowiskowy Dom Samopomocy w Mszanie Górnej
5. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
6. Grupa Anonimowych Alkoholików Lubogoszcz działająca w Mszanie Dolnej
7. Grupa samopomocowa AL.-ANON „Siloe” działająca na terenie miasta Mszana Dolna
8. Komisariat Policji
9. Placówki oświatowe – 14 szkół podstawowych, przedszkola gminne
10. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe
11. Placówki Podstawowej Opieki Zdrowotnej na terenie gminy – ośrodki zdrowia w Kasinie Wielkiej, Kasince Małej, Mszanie Górnej i Rabie Niżnej
12. Parafie Kościoła Rzymsko-Katolickiego na terenie Gminy Mszana Dolna

Partnerzy poza Gminą:

1. Poradnia Zdrowia Psychicznego i leczenia uzależnień PROMEDICUM w

Limanowej, najbliższa terytorialnie placówka leczenia uzależnień, 2 poradnie leczenia uzależnień w Myślenicach

2. LIM-MED. Mszana Dolna - Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży mieszkających na terenie powiatu limanowskiego oraz Centrum zdrowia Psychicznego dla Powiatu Limanowskiego MED-LI-NORM z siedzibą w Limanowej
3. Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie – w zakresie pełnienia opieki nad osobami nietrzeźwymi zatrzymanymi na terenie Gminy Mszana Dolna (Izba Wyrzeźwień)
4. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Limanowej
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej dla osób doświadczających przemocy domowej, jak również realizujące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla stosujących przemoc w rodzinie
6. Punkt bezpłatnej pomocy prawnej w Mszanie Dolnej
7. Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Limanowej
8. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Limanowej
9. Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny w Limanowej
10. Prokuratura rejonowa w Limanowej
11. Organizacje pozarządowe
12. Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie - Ośrodek pełni funkcje: ośrodka interwencji kryzysowej dla mieszkańców powiatu tatrzańskiego oraz cudzoziemców specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie dla osób z całego kraju; realizuje również program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc oraz dla osób z nadzorem sądowym lub/i zgłaszających się dobrowolnie.
13. Krakowski Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie jest placówką prowadzoną przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Ośrodek świadczy całodobową pomoc osobom, które ze względu na zaistniałą w rodzinie sytuację, w tym zagrożenie życia, muszą opuścić dotychczasowe miejsce zamieszkania.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO PUNKTU KONSULTACYJNEGO ds. UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W MSZANIE DOLNEJ

Na terenie Urzędu Gminy Mszana Dolna funkcjonuje Gminny Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy. To placówka świadcząca nieodpłatnie poradnictwo psychologiczne, konsultacje kryzysowe, porady specjalisty terapii uzależnień, specjalisty ds. pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową, pracownika socjalnego i przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Podsumowanie działalności Gminnego Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w roku 2023

Lp.	Specjalność Konsultanta Gminnego Punktu Konsultacyjnego	Liczba osób korzystających z bezpłatnej pomocy	Liczba udzielonych porad (w tym drogą telefoniczną)
1	Psycholog	12 osób dorosłych 12 dzieci	56 113
2	Psychoterapeuta, Specjalista Terapii Uzależnień	25 osób dorosłych	121
3	Specjalista w zakresie pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej Przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	75 osób dorosłych	178
4	Konsultant Kryzysowy	47 osób dorosłych 3 dzieci	103
5	Łącznie	174	571

PROBLEMOWE KORZYSTANIE Z NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH PRZEZ
MIESZKAŃCÓW GMINY MSZANA DOLNA W PERSPEKTYWIE PRACY GMINNEJ
KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Przemoc domowa a problem nadużywania alkoholu w latach 2021 – 2023

PRZEMOC DOMOWA A PROBLEM NADUŻYWANIA ALKOHOLU			
rok	2021	2022	2023
Ogólna liczba wniosków do GKRPA o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	18	24	19
Liczba wniosków dotyczących osób w rodzinach z procedurą NK	9	13	8
Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	6	8	6
Liczba osób zmotywowanych do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego	3	4	3
Liczba osób wobec, których podjęto decyzję o skierowaniu sprawy o leczenie odwykowe do sądu rodzinnego	0	7	2
Liczba osób, które podjęły osobistą decyzję o utrzymaniu abstynencji (nie kierowano sprawy do sądu rejonowego)	2	3	3
Liczba osób, wobec których nie zrealizowano procedury o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (śmierć uczestnika, osadzenie w zakładzie karnym, nieustalone miejsce pobytu, oddalenie wniosku przez sąd, wycofanie wniosku przez wnioskodawcę, nie stwierdzono uzależnienia, procedura trwa)	5	4	5

KONTROLA PUNKTÓW SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

GKRPA w 2023r. przeprowadziła kontrolę 13 punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy w zakresie przestrzegania przepisów prawa dotyczących sprzedaży tych napojów. Zaopiniowano również 14 wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności z wymogami zawartymi w uchwałach Rady Gminy Mszana Dolna regulujących lokalny obrót napojami alkoholowymi.

GKRPA uczestniczyła przy realizacji procedury Niebieskie Karty. W 2023 r. Przedstawiciel GKRPA został powołany do 29 grup roboczych oraz 2 Grup Diagnostyczno – Pomocowych, pracujących z członkami rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej oraz uczestniczył w 42 spotkaniach grup roboczych pracujących interdyscyplinarnie na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie. W związku z wdrożoną zmianą przepisów prawa wynikającą z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej członkowie komisji wzięli udział w szeregu szkoleń, przygotowujących do podejmowania działań w nowej rzeczywistości prawnej.

Oceniając skalę i dynamikę problemów związanych z uzależnieniami wśród mieszkańców Gminy Mszana Dolna diagnozuje się wzrostowy trend występowania problemów społecznych wynikających z używania innych niż alkohol, nielegalnych substancji psychoaktywnych (Narkotyki, Nowe Substancje Psychoaktywne) oraz leków. Problem dotyczy głównie przedstawicieli młodszego pokolenia dorosłych mieszkańców gminy, którzy w związku z korzystaniem z substancji psychoaktywnych ponoszą skutki w swoim codziennym funkcjonowaniu i pełnionych rolach społecznych (konflikty z prawem, przemoc domowa, problemy psychiczne), przez co trafiają w obszar zainteresowania pomocy społecznej i policji. Konieczne jest wzmoczenie działań profilaktycznych, ale przede wszystkim działań ukierunkowanych na ograniczenie dostępności narkotyków i NSP na terenie gminy. Działania te powinny być podejmowane we współpracy z organami ścigania i przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne.

Rozdział VII

Edukacja

Struktura jednostek oświatowych w Gminie Mszana Dolna

Wspólną obsługą placówek oświatowych w Gminie Mszana Dolna zajmuje się Zespół Ekonomiczno Administracyjny Szkół w Gminie Mszana Dolna (ZEAS). Przedmiotem działalności ZEAS jest realizowanie, organizowanie i prowadzenie zadań związanych z obsługą administracyjną, prawną, finansową, księgowo-rachunkową, kadrowo-płacową i organizacyjną jednostek oświatowych Gminy Mszana Dolna.

W 2023r. ZEAS w Gminie Mszana Dolna prowadził obsługę 14 placówek oświatowych (14 szkół podstawowych, 7 przedszkoli w zespołach placówek oświatowych):

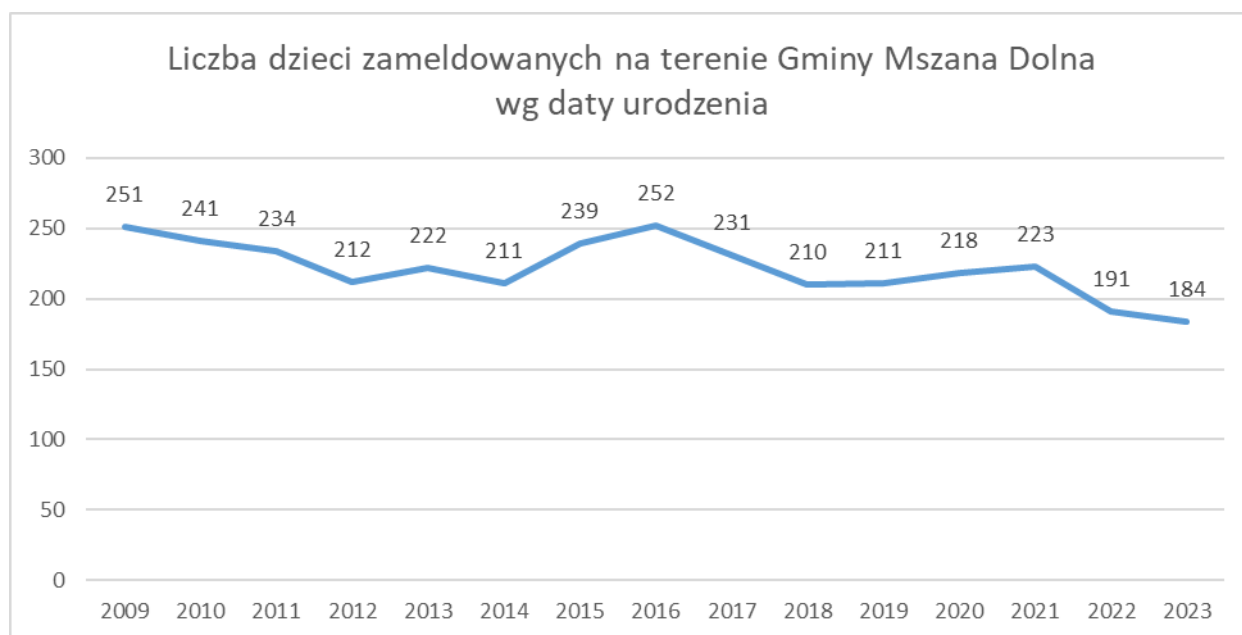
1. Zespół Szkoły i Przedszkola nr 1 w Kasinie Wielkiej,
2. Zespół Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej,
3. Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej,
4. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kasince Małej,
5. Szkoła Podstawowa Nr 3 w Kasince Małej,
6. Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce,
7. Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej,
8. Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej,
9. Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce,
10. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lubomierzu,
11. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Lubomierzu,
12. Szkoła Podstawowa w Łętowem,
13. Szkoła Podstawowa w Glisnem.
14. Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej

Ponadto w Gminie Mszana Dolna funkcjonuje:

1. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Bajkowe Przedszkole” w Łętowem
2. Niepubliczne Przedszkole „Bajkowy Świat” w Kasince Małej

Struktura organizacyjna jednostek oświatowych:

Rok urodzenia	Liczba dzieci	Etap szkolny	Razem wg etapu szkolnego	Klasa
2009	251	szkoła podstawowa	1862	VIII
2010	241	szkoła podstawowa		VII
2011	234	szkoła podstawowa		VI
2012	212	szkoła podstawowa		V
2013	222	szkoła podstawowa		IV
2014	211	szkoła podstawowa		III
2015	239	szkoła podstawowa		II
2016	252	szkoła podstawowa		I
2017	231	przedszkole/szkoła	870	6-latek
2018	210	przedszkole		5-latek
2019	211	przedszkole		4-latek
2020	218	przedszkole		3-latek
2021	223	żłobek	598	2-latek
2022	191	żłobek		1 rok
2023	184	żłobek		do 12 miesięcy
Razem	3 330	-	3 330	-

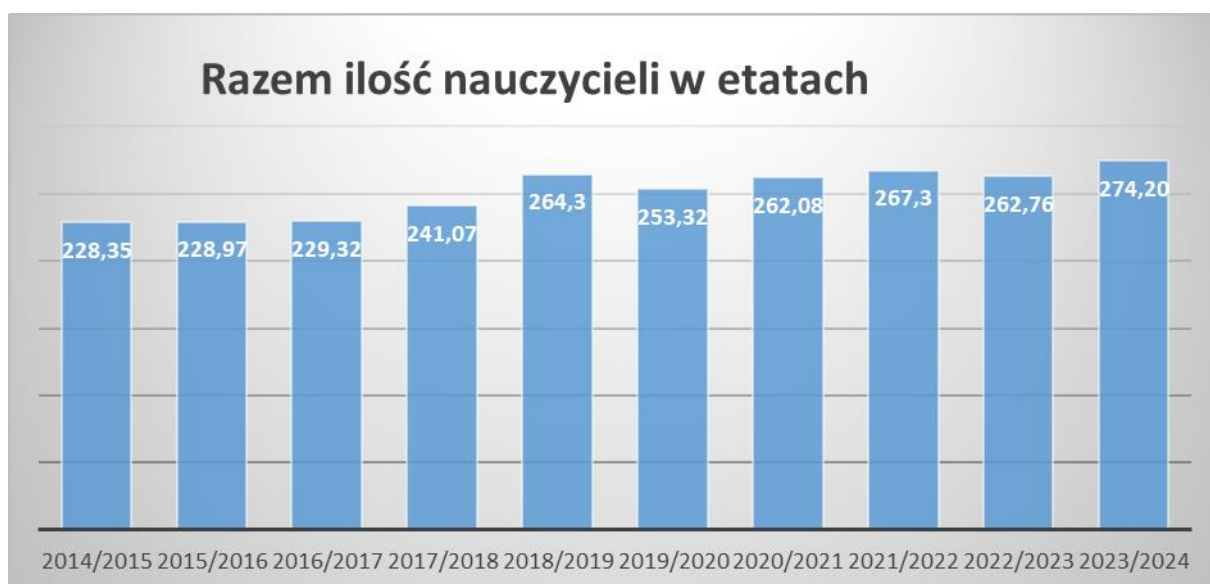

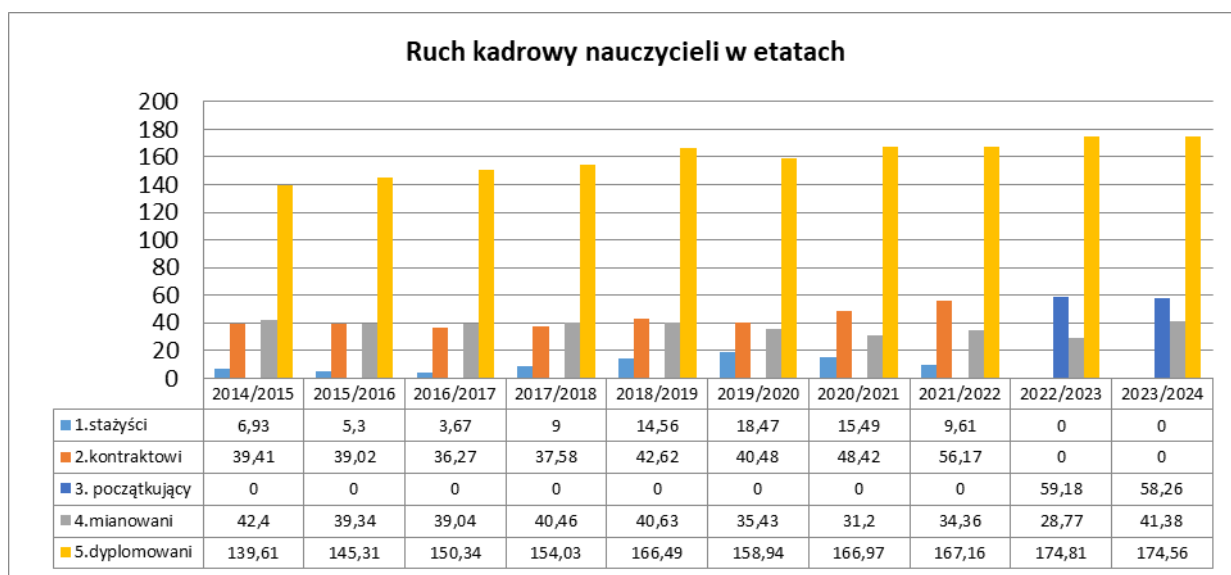

Placówki oświatowe	rok szk. 2020/2021		rok szk. 2021/2022		rok szk. 2022/2023		rok szk. 2023/2024	
	liczba dzieci	liczba oddziałów	liczba dzieci	liczba oddziałów	liczba dzieci	liczba oddziałów	liczba dzieci	liczba oddziałów
Przedszkola	394	19	406	19	394	19	413	19
Oddz. "0"	249	13	263	14	249	13	294	15
Szkoły podstawowe	1702	115	1680	112	1702	115	1611	111
RAZEM:	2345	147	2349	135	2345	147	2318	145

Nazwa szkoły / placówki	Liczba uczniów ogółem	Liczba oddziałów ogółem	wychowanie przedszkolne	uczniowie SP	klasa I	klasa II	klasa III	klasa IV	klasa V	klasa VI	klasa VII	klasa VIII
ZPO W KASINCE MAŁEJ	290	14	92	198	31	28	16	22	28	22	28	23
SP NR 2 W KASINCE MAŁEJ	227	11	62	165	22	25	14	25	25	20	26	8
SP NR 3 W KASINCE MAŁEJ	109	10	41	68	8	4	10	13	5	7	8	13
SP W GLISNEM	51	8	18	33	7	2	0	5	6	3	4	6
SP W ŁĘTOWEM	121	8	20	101	11	13	13	19	17	14	14	0
ZSIP W ŁOSTÓWCE	209	10	59	150	22	20	18	27	16	27	20	0
SP NR 1 W LUBOMIERZU	191	11	67	124	17	12	16	18	17	15	18	11
SP NR 2 W LUBOMIERZU	115	10	35	80	14	17	14	9	9	9	6	2
ZPO W RABIE NIŻNEJ	153	11	56	97	13	8	13	14	10	12	18	9
ZSIP NR 1 W KASINIE WIELKIEJ	234	12	62	172	24	29	26	17	20	29	17	10
SP NR 1 W MSZANIE GÓRNEJ	160	9	51	109	16	17	16	11	14	19	16	0
ZSIP W MSZANIE GÓRNEJ	135	10	46	89	12	5	10	14	16	12	6	14
ZSIP W OLSZÓWCE	177	10	50	127	15	19	22	13	14	15	17	12
ZSIP NR 2 W KASINIE WIELKIEJ	146	10	48	98	12	11	17	12	9	17	12	8
RAZEM:	2318	144	707	1611	224	210	205	219	206	221	210	116

Liczba nauczycieli wg aktualnych stopni awansu zawodowego w roku szkolnym 2023/2024 w dniu 30.09.2023

Nazwa szkoły / placówki	Liczba nauczycieli pełnozatrudnionych
ZESPÓŁ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA NR 1 W KASINIE WIELKIEJ	26
ZESPÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W KASINCE MAŁEJ	24
ZESPÓŁ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W RABIE NIŻNEJ	17
ZESPÓŁ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA W MSZANIE GÓRNEJ	17
ZESPÓŁ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA W OLSZÓWCE	18
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2, IM. JULIANA TUWIMA W KASINCE MAŁEJ	18
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3, IM. JANA PAWŁA II W KASINCE MAŁEJ	9
SZKOŁA PODSTAWOWA, IM. ŚW. FLORIANA W GLISNEM	6
SZKOŁA PODSTAWOWA, IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI W ŁĘTOWEM	11
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1, IM. ŚW. JÓZEFA W LUBOMIERZU	19
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2, IM. ŚW. STANISŁAWA KOSTKI W LUBOMIERZU	16
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1, IM. MARII KONOPNICKIEJ W MSZANIE GÓRNEJ	18
ZESPÓŁ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA W ŁOSTÓWCE	18
ZESPÓŁ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA NR 2 W KASINIE WIELKIEJ	16
Razem	233

Programy edukacyjne i dotacje celowe realizowane przez ZEAS w 2023 roku

NARODOWY PROGRAM ROZWOJU CZYTELNICTWA

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” to kontynuacja programu rządowego (z lat 2016-2020), którego celem jest tworzenie warunków dla rozwoju czytelnictwa. Przeznaczenie środków: zakup książek będących nowościami wydawniczymi oraz zakup elementów wyposażenia bibliotek.

Lp.	Szkoły które realizowały program	dotacja	wkład własny	koszt całkowity
1.	ZPO RN- przedszkole	2 500,00 zł	625,00 zł	3 125,00 zł
2.	SP3 KM	3 000,00 zł	750,00 zł	3 750,00 zł
3.	SP RN	4 000,00 zł	1 000,00 zł	5 000,00 zł
4.	SP ŁĘTOWE	4 000,00 zł	1 000,00 zł	5 000,00 zł
5.	SP2 KM	12 000,00 zł	3 000,00 zł	15 000,00 zł
Razem		25 500,00 zł	6 375,00 zł	31 875,00 zł

MAŁOPOLSKA TARCZA ANTYKRYZYSOWA – GRANT 1

Projekt pn. Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Edukacyjny II. Realizacja wsparcia szkół i placówek oświatowych – Grant 1 w ramach 10 Osi Priorytetowej Wiedza i Kompetencje, Działanie 10.1 Rozwój Kształcenia Ogólnego, Poddziałanie 10.1.6 Cyfryzacja szkół prowadzących kształcenie ogólne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020.

Cel zadania grantowego to wsparcie realizacji zajęć dydaktycznych w szkołach poprzez wyposażenie tych szkół w narzędzia do nauki zdalnej, w związku z zagrożeniem i skutkami pandemii COVID-19.

Dofinansowanie w ramach projektu Grant 1, w kwocie **75 000,00 zł**, otrzymały:

Lp.	Nazwa szkoły	Dofinansowanie	Zakupione narzędzia
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Lubomierzu	8 400,00 zł	- Laptop – 3 szt.
2.	Szkoła Podstawowa w Łętowem	8 300,00 zł	- Monitor interaktywny - Tablet graficzny – 4 szt. - Myszka bezprzewodowa – 2 szt.
3.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej	8 300,00 zł	- Monitor interaktywny - Program antywirusowy- 27 szt. - Mysz bezprzewodowa – 3 szt.

4.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Kasince Małej	8 400,00 zł	- Monitor interaktywny - Tablet graficzny – 2 szt.
5.	Szkoła Podstawowa w Zespole i Przedszkola w Łostówce	8 300,00 zł	- Monitor interaktywny - Tablet graficzny
6.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Zespole Placówek Oświatowych w Kasince Małej	8 300,00 zł	- Monitor interaktywny
7.	Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej	8 300,00 zł	- Laptop - Tablet graficzny - Drukarka wielofunkcyjna - Myszka bezprzewodowa
8.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Zespole Szkoły i Przedszkola w Kasinie Wielkiej	8 400,00 zł	- Monitor interaktywny - Tablet
9.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Zespole Szkoły i Przedszkola w Kasinie Wielkiej	8 300,00 zł	- Laptop – 2 szt. - Tablet graficzny - Drukarka wielofunkcyjna
	RAZEM	75 000,00 zł	

MAŁOPOLSKA TARCZA ANTYKRYZYSOWA – GRANT 3

Cel projektu to zniwelowanie u uczniów skutków pandemii COVID-19 poprzez wielowymiarowe wsparcie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne w zakresie edukacyjnym i psychologicznym wspomagającym edukację i rozwój uczniów.

Programem zostało objęte 6 szkół.

Udział w projekcie polegał na prowadzeniu zajęć wyrównawczych oraz rozwijających z matematyki, jedna ze szkół realizowała również zajęcia matematyczno-przyrodnicze, matematyczno-informatyczne oraz z języka angielskiego. W ramach projektu możliwy był również zakup materiałów i narzędzi niezbędnych do realizacji zadania grantowego, m.in.: repetytoria, zbiory zadań, zestawy ćwiczeń, bryły, figury, przybory matematyczne, pomoce dydaktyczne.

Dofinansowanie wynosiło **120 000,00 zł**, po 20 000,00 zł na szkołę.

Wykorzystane środki: 119 999,93 zł.

Lp.	Nazwa szkoły	Dofinansowanie	Wykorzystanie	Realizacja
1.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce	20 000,00 zł	20 000,00 zł	- Zajęcia wyrównawcze z matematyki - Zajęcia rozwijające matematyczno – przyrodnicze, matematyczno – informatyczne, z języka angielskiego, - Zakup pomocy dydaktycznych w ramach zajęć z matematyki oraz matematyczno – informatycznych

2.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Kasince Małej	20 000,00 zł	19 999,97 zł	- Zajęcia wyrównawcze i rozwijające z matematyki - Zakup pomocy dydaktycznych
3.	Zespół Szkoły i Przedszkola nr 1 w Kasinie Wielkiej	20 000,00 zł	20 000,00 zł	- Zajęcia wyrównawcze i rozwijające z matematyki - Zakup pomocy dydaktycznych w ramach zajęć wyrównawczych
4.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Kasince Małej	20 000,00 zł	19 999,98 zł	- Zajęcia wyrównawcze i rozwijające - Zakup pomocy dydaktycznych
5.	Zespół Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej	20 000,00 zł	20 000,00 zł	- Zajęcia wyrównawcze i rozwijające - Zakup pomocy dydaktycznych
6.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce	20 000,00 zł	19 999,98 zł	- Zajęcia wyrównawcze i rozwijające z matematyki - Zakup pomocy dydaktycznych

JUŻ PŁYWAM

Małopolski projekt „Już pływam” w ramach zadania „Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży”.

Program polega na zorganizowaniu nauki pływania dla chętnych uczniów nie umiejących pływać lub chcących doskonalić sportowe techniki pływackie. Projekt realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego. Koszty udziału dzieci w zajęciach pokrywa również Gmina Mszana Dolna oraz rodzice uczniów, biorących udział w projekcie.

Koszt całkowity projektu: **72 282,00 zł.**

Lp.	Szkoły realizujące projekt w 2023r.	Dotacja	Wkład Rodziców	Wkład Gminy
1.	SP1 L	18 440,00 zł	4 500,00 zł	22 342,00 zł
2.	SP2 L		4 500,00 zł	
3.	SP 1 MG		4 500,00 zł	
4.	SP2 MG		4 500,00 zł	
5.	SP ŁĘTOWE		5 400,00 zł	
6.	SP ŁOST		8 100,00 zł	
Razem		18 440,00 zł	31 500,00 zł	22 342,00 zł

Szkolny Klub Sportowy

W 2023 roku program „**Szkolny Klub Sportowy**” realizowany był przez 18 grup z 12 szkół tj.:

- ✓ Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 1 im. św. Józefa w Lubomierzu
- ✓ Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 2 w Kasince Małej
- ✓ Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 2 im. św. Stanisława Kostki w Lubomierzu
- ✓ Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Rypla w Zespole Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej
- ✓ Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Łętowem
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II w Kasince Małej
- ✓ Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej
- ✓ Zespół Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej
- ✓ Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej

Program ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole. Udział szkół w projekcie wymagał wniesienia jednorazowo 240,00 zł wkładu własnego (za jedną grupę ćwiczeniową) oraz zapewnienia miejsca i sprzętu sportowego do zajęć sportowych dla uczniów szkoły. Pozostałe koszty realizacji pokrył Małopolski Szkolny Związek Sportowy.

ERASMUS

Erasmus+ to unijny program wspierający kształcenie, szkolenie, młodzież i sport w Europie, realizowany przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE). W roku 2023 z programu tego skorzystał Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej. Wartość projektu to 74 227,87zł. w całości pochodziła z dotacji.

Wartość zrealizowanych projektów w poszczególnych placówkach:

SUMA PROJEKTÓW			dotacja	Wkład własny gminy i rodziców
1.	ZPORN	194 849,87 zł	172 385,87 zł	22 464,00 zł
2.	SPŁ	68 744,00 zł	67 995,00 zł	749,00 zł
3.	ZSiP1KW	88 650,00 zł	81 800,00 zł	6 850,00 zł
4.	ZSiP2KW	98 445,00 zł	85 604,00 zł	12 841,00 zł
5.	SP1MG	43 875,00 zł	41 100,00 zł	2 775,00 zł
6.	ZSiPMG	12 941,57 zł	12 941,57 zł	0,00 zł
7.	ZPOKM	38 722,69 zł	36 921,69 zł	1 801,00 zł
8.	SP2KM	96 535,00 zł	80 000,00 zł	16 535,00 zł
9.	SP3KM	51 020,00 zł	47 536,00 zł	3 484,00 zł
10.	SP1L	80 815,30 zł	80 190,30 zł	625,00 zł
11.	SP2L	57 500,00 zł	54 000,00 zł	3 500,00 zł
12.	ZSiPŁ	107 145,00 zł	87 180,00 zł	19 965,00 zł
13.	SPG	46 260,00 zł	43 008,00 zł	3 252,00 zł
14.	ZSiPO	114 793,60 zł	94 738,60 zł	20 055,00 zł
Razem		1 100 297,03 zł	985 401,03 zł	114 896,00 zł

Koszty funkcjonowania placówek oświatowych:

Uśredniona liczba etatów oraz faktyczne wydatki poniesione na wynagrodzenia dla nauczycieli za rok 2023

Lp.	Placówka oświatowa	średnioroczna struktura zatrudnienia (od stycznia do grudnia)	wydatki poniesione na wynagrodzenia
1	ZSiP nr 1 Kasina Wielka	25,30	2 011 560,91
2	ZSiP nr 2 Kasina Wielka	18,38	1 511 077,57
3	ZPO Kasinka Mała	25,04	1 938 848,95
4	SP nr 2 Kasinka Mała	21,72	1 723 415,67
5	SP nr 3 Kasinka Mała	12,49	1 053 587,60
6	SP nr 1 Lubomierz	20,85	1 647 634,73
7	SP nr 2 Lubomierz	16,01	1 299 260,93
8	SP nr 1 Mszana Górna	19,35	1 626 631,47
9	ZSiP Mszana Górna	17,10	1 454 085,67
10	SP Glisne	8,32	699 918,22
11	SP Łętowe	13,47	1 066 103,87
12	ZSiP Łostówka	21,37	1 752 898,00
13	ZPO Raba Niżna	19,02	1 682 127,86
14	ZSiP Olszówka	19,40	1 617 307,28
razem		257,82	21 084 458,73

Uśredniona liczba etatów oraz faktyczne wydatki poniesione na wynagrodzenia dla pracowników administracji i obsługi za rok 2023

Lp.	Placówka oświatowa	średnioroczna struktura zatrudnienia (od stycznia do grudnia)	wydatki poniesione na wynagrodzenia
1	ZSiP nr 1 Kasina Wielka	6,00	352 020,76
2	ZSiP nr 2 Kasina Wielka	5,56	318 612,41
3	ZPO Kasinka Mała	9,80	465 054,11
4	SP nr 2 Kasinka Mała	5,59	308 023,56
5	SP nr 3 Kasinka Mała	3,84	191 934,94
6	SP nr 1 Lubomierz	6,15	332 821,09
7	SP nr 2 Lubomierz	4,07	280 037,10
8	SP nr 1 Mszana Górna	6,85	401 839,81
9	ZSiP Mszana Górna	5,47	317 546,60
10	SP Glisne	1,31	72 267,53
11	SP Łętowe	3,01	166 827,62
12	ZSiP Łostówka	5,66	300 167,13
13	ZPO Raba Niżna	5,92	314 519,77
14	ZSiP Olszówka	4,91	242 678,91
	razem	74,14	4 064 351,34

Koszty dowozu uczniów do szkół:

Lp.	Jednostka realizująca zadanie	Wysokość poniesionych wydatków zł.
1	ZEAS	374 212,16
2	Urząd Gminy	115 372,70
3	ZSiP nr 2 w Kasinie Wielkiej	89 675,80
4	SP nr 1 w Lubomierzu	98 040,00
5	ZSiP w Łostówce	107 360,00
	Razem	784 660,66

ZESTAWIENIE - media w rozbiciu na poszczególne szkoły

Lp.	Nazwa szkoły	4260 - prąd i gaz	4300 - ścieki i odpady komunalne	4360 - telefon	SUMA
1.	Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej	116 174,86zł	4 999,87 zł	2 102,27 zł	123 277,00 zł
2.	Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej	127 413,36zł	7 732,61 zł	1 967,14 zł	137 113,11 zł
3.	Zespół Szkoły i Przedszkola nr 1 w Kasinie Wielkiej	88 092,31zł	4 589,60 zł	922,75 zł	93 604,66 zł
4.	Zespół Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej	88 467,15zł	4 689,57 zł	1 095,61 zł	94 252,33 zł
5.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej	94 017,38 zł	5 452,94 zł	1 506,43 zł	100 976,75 zł
6.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce	113 025,52 zł	11 854,64 zł	1 048,75 zł	125 928,91 zł
7.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce	94 397,50zł	6 285,33 zł	1 762,14 zł	102 444,97 zł
8.	Szkoła Podstawowa w Łętowem	96 103,67 zł	4 644,52 zł	1 898,14 zł	102 646,33 zł
9.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej	130 167,33zł	5 764,45 zł	816,72 zł	136 748,50 zł
10.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Kasince Małej	126 814,31zł	9 197,95 zł	886,12 zł	136 898,38 zł
11.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Kasince Małej	36 487,84zł	2 977,48 zł	876,38 zł	40 341,70 zł
12.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Lubomierzu	135 311,89 zł	4 097,96 zł	1 043,37 zł	140 453,22 zł
13.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Lubomierzu	150 359,88zł	3 687,28 zł	666,73 zł	154 713,89 zł
14.	Szkoła Podstawowa w Glisnem	29 294,54 zł	1 868,23 zł	713,07 zł	31 875,84 zł
OGÓŁEM		1 426 127,54 zł	77 842,43 zł	17 305,62 zł	1 521 275,59 zł

FUNDUSZ POMOCY UKRAINIE ZA 2023 ROK

Wydatkowanie środków na realizację dodatkowych zadań oświatowych o których mowa w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583)

MIESIĄC OTRZYMANIA ŚRODKÓW	OTRZYMANA KWOTA NA GMINĘ	W TYM NA DOWOŻENIE	LICZBA DZIECI Z UKRAINY W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH NA TERENIE GMINY
STYCZEŃ	77 801,00 zł	4 460,00 zł	30,94
LUTY	66 015,00 zł	4 365,00 zł	30,46
MARZEC	71 889,00 zł	4 120,00 zł	30,97
KWIECIEŃ	64 122,00 zł	3 582,50 zł	28,33
MAJ	65 637,00 zł	3 500,00 zł	28
CZERWIEC	62 998,00 zł	3 325,00 zł	28
LIPIEC	52 923,00 zł	1 000,00 zł	28
SIERPIEŃ	52 923,00 zł	1 000,00 zł	28
WRZESIEŃ	54 397,00 zł	500,00 zł	27
PAŹDZIERNIK	56 521,00 zł	2 500,00 zł	24,55
LISTOPAD	50 420,00 zł	2 500,00 zł	23,43
GRUDZIEŃ	49 915,00 zł	3 750,00 zł	21,06
RAZEM:	725 561,00 zł	34 602,50 zł	

ZREALIZOWANE WYDATKI Z FUNDUSZU POMOCY DLA DZIECI Z UKRAINY W ROKU 2023

Jednostka	Rodzaj wydatków	Plan (po zmianach)	Wydatki wykonane
SP1_L	wydatki rzeczowe ,zakupy, pomoce	30 823,00	25 555,42
SP1_L	usługi	7 800,00	2 763,95
SP1_L	wynagrodzenie-obsługa	20 500,00	19 508,26
SP1_L	wynagrodzenie-nauczyciele	49 323,00	49 023,28
SP1_L	pochodne od wynagrodzeń	14 644,63	12 741,06
		123 090,63	109 591,97
SP1_MG	wydatki rzeczowe ,zakupy, pomoce	117 289,00	60 904,65
SP1_MG	usługi, dowóz uczniów	30 600,00	23 860,24
SP1_MG	wynagrodzenie-obsługa	25 900,00	20 466,77
SP1_MG	wynagrodzenie-nauczyciele	144 300,00	142 901,13
SP1_MG	pochodne od wynagrodzeń	35 183,10	31 861,23

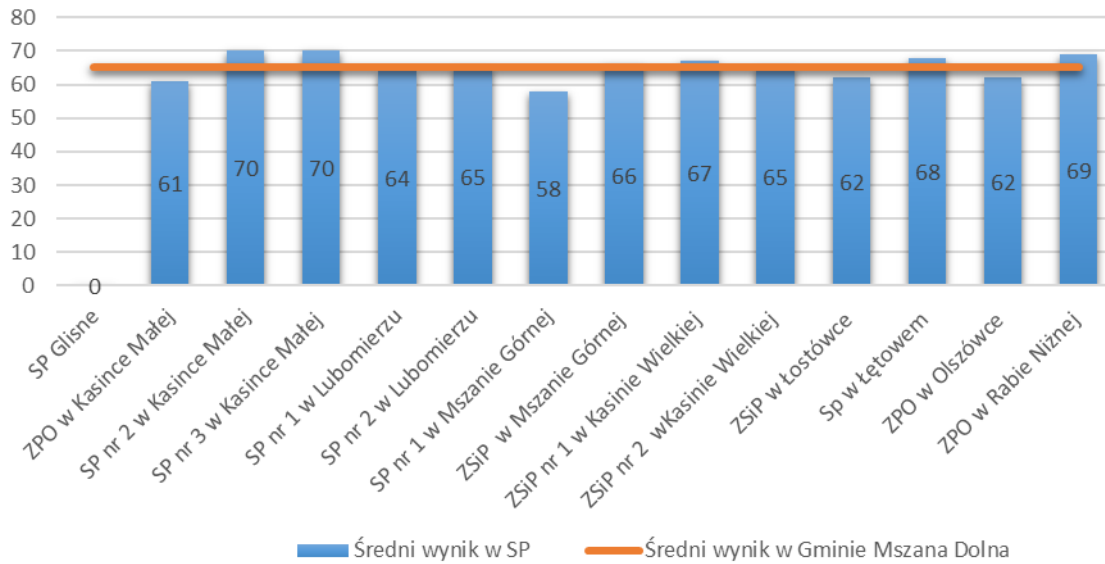
		353 272,10	279 994,02
SP2_KM	wydatki rzeczowe ,zakupy, pomoce	6 447,67	6 441,48
SP2_KM	wynagrodzenie-obsluga	3 000,00	3 000,00
SP2_KM	wynagrodzenie-nauczyciele	14 300,00	14 298,36
SP2_KM	poходne od wynagrodzeń	4 066,18	3 190,13
		27 813,85	26 929,97
ZPO_KM	wydatki rzeczowe ,zakupy, pomoce	33 800,00	33 728,83
ZPO_KM	wynagrodzenie-obsluga	6 500,00	6 500,00
ZPO_KM	wynagrodzenie-nauczyciele	28 800,00	28 581,11
ZPO_KM	poходne od wynagrodzeń	7 528,08	6 493,21
		76 628,08	75 303,15
ZPO_RN	wydatki rzeczowe ,zakupy, pomoce	41 900,00	39 123,39
ZPO_RN	wynagrodzenie-obsluga	16 700,00	13 353,26
ZPO_RN	wynagrodzenie-nauczyciele	82 600,00	78 367,39
ZPO_RN	poходne od wynagrodzeń	21 483,97	17 163,52
		162 683,97	148 007,56
ZSiP_O	wydatki rzeczowe ,zakupy, pomoce	3 700,00	3 446,62
ZSiP_O	wynagrodzenie-obsluga	4 800,00	4 619,36
ZSiP_O	wynagrodzenie-nauczyciele	36 150,00	35 942,90
ZSiP_O	poходne od wynagrodzeń	8 475,55	7 904,67
		53 125,55	51 913,55
ZSiP1_KW	wynagrodzenie-nauczyciele	2 800,00	2 800,00
ZSiP1_KW	poходne od wynagrodzeń	650,00	547,41
		3 450,00	3 347,41
ZSiP2_KW	wydatki rzeczowe ,zakupy, pomoce	5 195,00	5 139,94
ZSiP2_KW	wynagrodzenie-obsluga	5 000,00	4 420,93
ZSiP2_KW	wynagrodzenie-nauczyciele	27 715,00	27 698,07
ZSiP2_KW	poходne od wynagrodzeń	6 897,83	6 153,19
		44 807,83	43 412,13
Razem		844 872,01	738 499,76

WYNIKI EGZAMINÓW ÓSMOKLASISTÓW

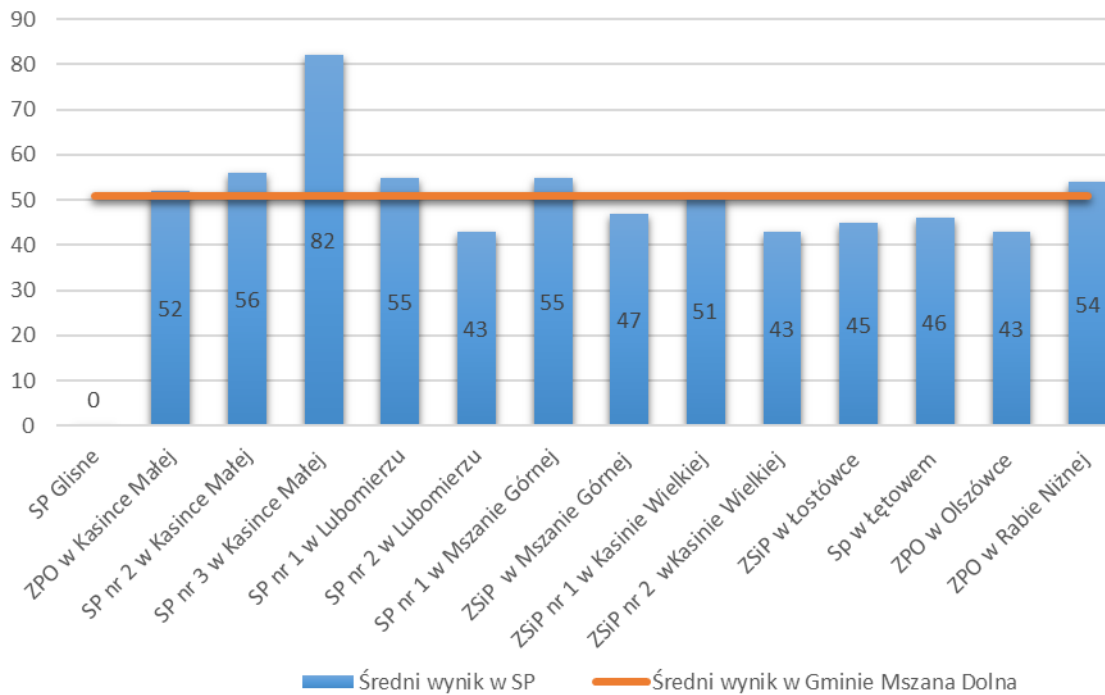
Okręgowa Komisja Edukacyjna w Krakowie, nie udostępniła szczegółowych wyników dla szkół, gdzie liczba dzieci zdających egzamin jest poniżej 10 osób.

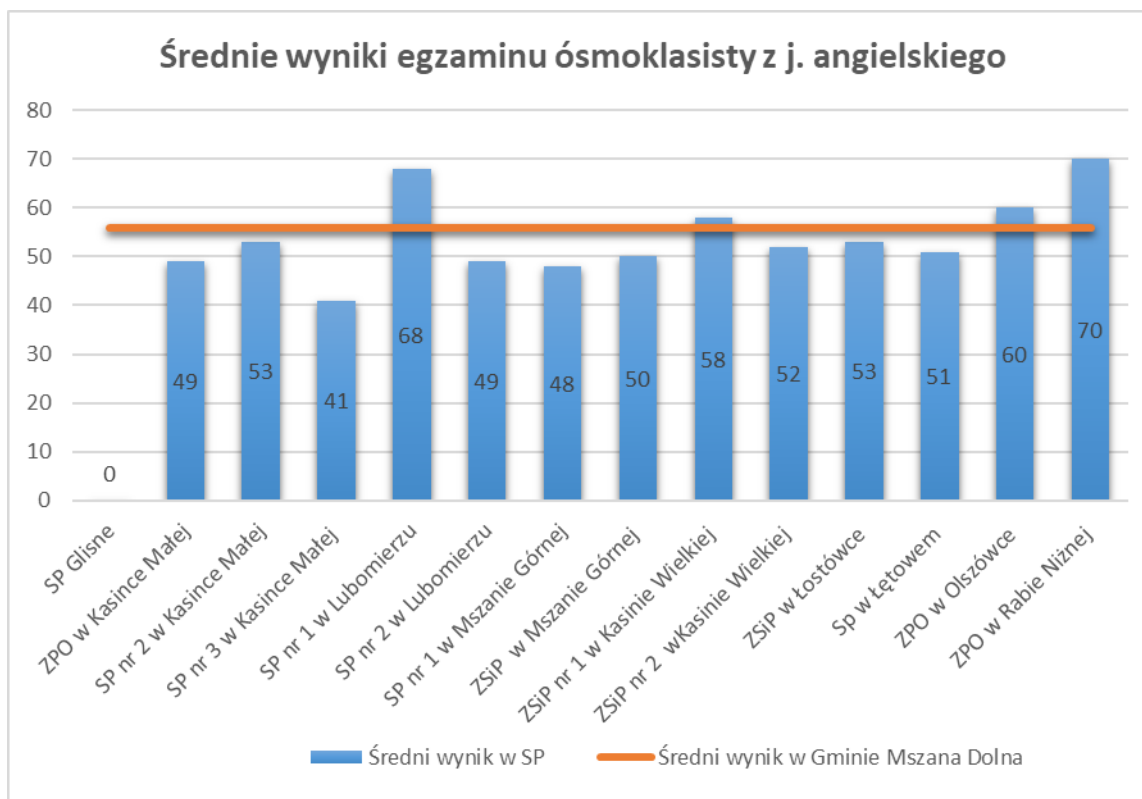
Lp.	Jednostka	Ilość osób zdających	2023 - Średni wynik procentowy (%)		
			j. polski	matematyka	j. angielski
1	SP w Glisnem	0	-	-	-
2	ZPO w Kasince Małej	15	61	52	49
3	SP nr 2 w Kasince Małej	36	70	56	53
4	SP nr 3 w Kasince Małej	4	70	82	41
5	SP nr 1 w Lubomierzu	32	64	55	68
6	SP nr 2 w Lubomierzu	12	65	53	49
7	SP nr 1 w Mszanie Górnej	16	58	55	48
8	ZSiP w Mszanie Górnej	21	66	47	50
9	ZSiP nr 1 w Kasinie Wielkiej	21	67	51	58
10	ZSiP nr 2 w Kasinie Wielkiej	13	65	43	52
11	ZSiP w Łostówce	28	62	45	53
12	SP w Łętowem	17	68	46	51
13	ZPO w Olszówce	13	62	43	60
14	ZPO w Rabie Niżnej	22	69	54	70
15	Gmina Mszana Dolna	250	65	51	56
16	powiat limanowski	1 725	65	54	59
17	woj. małopolskie	42 679	70	60	69
18	Polska	520 600	66	53	66

Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z j. polskiego

Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki

Rozdział VIII

Gminna Biblioteka Publiczna

Biblioteka jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Mszana Dolna. Siedziba Biblioteki znajduje się w Kasinie Wielkiej, a obszarem działania Gmina Mszana Dolna.

Nadzór nad organizacją i funkcjonowaniem Biblioteki sprawuje Wójt Gminy Mszana Dolna. Nadzór merytoryczny nad Biblioteką sprawują i fachowej pomocy udzielają :

- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie
- Powiatowa Biblioteka Publiczna w Limanowej

Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z/s w Kasinie Wielkiej (Remiza OSP 61 m² - dyrektor – 1 etat, pracownik obsługi podstawowej 1/2 etatu, księgowa 1/4 etatu) prowadzi filie biblioteczne w :

- Kasince Małej, (budynek parafialny byłej „Organistówki” -53 m²) 1/2 etatu
- Lubomierzu, (Szkoła Podstawowa nr 1- 90m²) 1/2 etatu
- Łętowem, (Szkoła Podstawowa – 24 m²) 1/2 etatu
- Łostówce, (Remiza OSP – 58 m²)1/2 etatu
- Mszanie Górnej, (Szkoła Podstawowa – 45 m²)1/2 etatu
- Olszówce, (Remiza OSP – 73m²) 1/2 etatu
- Rabie Niżnej, (Remiza OSP – 100 m²) 1/2 etatu

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury .

Do szczegółowego zakresu działania Biblioteki należy:

- 1) gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu
- 2) udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu oraz wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych;
- 3) prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej;
- 4) organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych ludziom chorymi niepełnosprawnym;
- 5) popularyzowanie książki, informacji, wiedzy i czytelnictwa;
- 6) współdziałanie z innymi bibliotekami, instytucjami, organizacjami i towarzystwami w zakresie potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa;
- 7) doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej. Biblioteka może podejmować inne działania - wynikające z potrzeb lokalnego środowiska.

W 2022 r. księgozbiór Gminnej Biblioteki Publicznej w Mszanie Dolnej powiększył się o zakupione 1576 pozycje . Z tego 814 książek zakupiono ze środków własnych, a 762 z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu : „ Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. W darze otrzymaliśmy 8 woluminów. Łącznie na koniec 2022 r posiadaliśmy 72557 książek. .

Zrealizowaliśmy w ubiegłym roku 38035 wypożyczeń. W naszych ośmiu placówkach zarejestrowało się 1756 użytkowników , oraz odnotowano 16885 odwiedzin.

GBP Mszana Dolna brała udział w akcji „Mała książka – wielki człowiek”. Do końca kwietnia wydano 82 wyprawek czytelniczych, w związku z akcją przybyło 71 nowych dziecięcych czytelników. Aplikowaliśmy do kolejnej edycji projektu , która rozpoczęła się w październiku 2022 r. Otrzymaliśmy nowo opracowane Wyprawki– także w wersji ukraińskiej dla dzieci, które z powodu rosyjskiej napaści na Ukrainę przebywają w naszym kraju. GBP w ramach Partnerstwa Zagórzańskie Dziedziny współorganizowała

spotkanie autorskie z Marią Frycz – Zoltek , promujące jej powieść dla dzieci i młodzieży „Franka”.

GBP przystąpiła do współpracy z MBP w Limanowej, realizującej projekt pt.: „Tytus Czyżewski – pierwszy elektromagnetyczny poeta i malarz z Przyszowej”. W związku z tym odbyły się warsztaty dla dzieci z tworzenia magnesów z drewnianych talarek i ozdabianie ich różnymi technikami (m.in. decoupage, transfer na drewnie, malowanie pisakami do drewna, farbami), inspirowane sztuką i wzorami ludowymi.

Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z/s w Kasinie Wielkiej aplikowała o środki finansowe w kwocie 19 000,00 zł. w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025 .Nazwa zadania :*Dofinansowania dla bibliotek publicznych na zakup nowości wydawniczych oraz usługi zdalnego dostępu do książek w formatach e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków – Priorytet 1, Kierunek interwencji 1.1. w ramach NPRCz 2.* Z otrzymanej puli od września do listopada GBP zakupiła 762 egzemplarze.

Biblioteki gminne prócz głównych zadań tj. gromadzenia i udostępniania księgozbioru prowadzą także działalność kulturalno-oświatową, współpracę ze szkołami m.in.:

Filia w Łostówce w okresie przedświątecznym przeprowadziła Warsztaty Wielkanocne. W ramach współpracy z biblioteką szkolną uczniowie Zespołu Szkoły i Przedszkola w Łostówce uczestniczyli w warsztatach tworzenia ozdób świątecznych.

Filia w Mszanie Górnej służyła pomocą w szkolnym konkursie plastycznym poświęconym tamtejszej patronce Szkoły Podstawowej : Marii Konopnickiej.

Z okazji Tygodnia Bibliotek do Biblioteki Publicznej w Kasince Małej zawitały Smerfy i Jeżyki z przedszkola Bajkowy Świat w Kasince Małej.

Filie z Rabie Niżnej i Olszówce współpracują i umożliwiają spotkania lokalnym Kołom Gospodyń Wiejskich („Baby z Raby” i KGW Olszówka). Filia w Rabie Niżnej współpracuje z harcerkami z zastępu „Jaskier” 15 Tatrzańskiej Drużyny ZHR „Alpinarium”. W Bibliotece w Kasinie Wielkiej odbywają się spotkania Zespołu Regionalnego „Kasinianie –Zagórzanie”.

W GBP odbywały się spotkania z czytelnikami, cykliczne głośne czytania dzieciom (Łętowe, Olszówka) i konkursy biblioteczne: m.in. GBP w Kasinie Wielkiej wręczyła nagrody książkowe dla najlepszych czytelników roku szkolnego 2021/2022.

Biblioteka w Kasinie Wielkiej przeprowadziła akcję letnią „Wakacyjne spotkania w Bibliotece”.

Po raz kolejny Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z/s w Kasinie Wielkiej włączyła się do Akcji Narodowego Czytania. Lekturą tegoroczną zostały „Ballady i romanse” – Adama Mickiewicza.

Pracownicy GBP Mszana Dolna uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach Bibliotekarzy powiatu limanowskiego podnosząc swoje kompetencje.

Rozdział IX

Wsparcie dla niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Mszana Dolna.

Informacja o stanie realizowanych zadań przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Mszanie Górnej w 2023r.

I. FORMY I EFEKTY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Mszanie Górnej typu A B jest placówką wsparcia dziennego dla 40 osób z terenu Gminy Mszana Dolna z zaburzeniami psychicznymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną. Ww. Ośrodek zgodnie z rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Są to w szczególności treningi nauki higieny, dbałości o wygląd zewnętrzny, kulinarny, umiejętności praktycznych, budżetu. Prowadzone są również treningi umiejętności interpersonalnych, w tym: kształtowanie pozytywnych relacji z osobami bliskimi, sąsiadami, społecznością lokalną. Podczas zajęć prowadzone są również treningi spędzania czasu wolnego, zajęcia techniczne, komputerowe, arteterapia, muzykoterapia, filmoterapia, biblioterapia, roślinoterapia. Codziennie prowadzona jest przez fizjoterapeutę terapia ruchowa (indywidualna i grupowa). W ŚDS prowadzone są również grupowe zajęcia z psychologiem, poradnictwo indywidualne, relaksacja, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, pomoc w zakupie leków. Dom zapewnia niezbędną opiekę Uczestnikom, w szczególności dla osób, o których mowa w art.51c ust.5 Ustawy o pomocy społecznej.

W ciągu roku w ramach treningu spędzania czasu wolnego, zajęć integracyjnych i rekreacyjnych dla Uczestników ŚDS zorganizowano 10 wyjazdów (min. wycieczki do kina, w góry, do Muzeum Papieskiego w Wadowicach, fabryka bombek).

Uczestnicy wzięli udział w 10 konkursach/ festiwalach gdzie mogli rozwijać swoje talenty (min. IX Festiwal Kolęd w Miechowie, konkurs na ekologiczny stroik bożonarodzeniowy/wielkanocny organizowany przez Starostwo Powiatowe w Limanowej, IX Spartakiada w Szczyrzycu, I Nowosądecki Festiwal Muzyczny "Piknik Country, II Festiwal Talentów w Dobczycach, VIII Przegląd Twórczości Osób z Niepełnosprawnościami w Myślenicach).

W lipcu Środowiskowy Dom Samopomocy w Mszanie Górnej zorganizował I Pokaz Mody Osób z Niepełnosprawnościami o tematyce recyklingowej. W imprezie wzięło udział prawie 200 osób. W grudniu ŚDS jako współorganizator poprowadził I Pochód Osób z Niepełnosprawnościami w Mszanie Dolnej połączony z Galą Wolontariatu. Minione wydarzenia miały na celu przybliżyć społeczeństwu temat niepełnosprawności, przełamywanie stereotypów dotyczących osób z dysfunkcjami oraz integrację z lokalną społecznością.

Dzięki codziennie prowadzonym treningom i terapiom Uczestnicy nabywają umiejętności samodzielnego wykonywania podstawowych czynności życia codziennego i realizacji celów życiowych, uczą się funkcjonować w rodzinie i środowisku społecznym, podejmować role społeczne. Wśród Uczestników kształtowane są nawyki celowej aktywności i motywacji własnej. Skracany jest czas trwania hospitalizacji i zapobieganie nawrotom społecznej dekompensacji. Uczestnicy uzyskują i utrzymują dobrą kondycję fizyczną i psychiczną. Kolejnym efektem prowadzonej działalności jest pomoc uczestnikom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i rozwiązywaniu codziennych problemów, przeciwdziałanie izolacji społecznej uczestników. Wśród Uczestników wykształcane są nawyki punktualności, systematyczności i odpowiedzialności. Tworzone są warunki do powstania działań samopomocowych, integracja społeczna, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi i osobami z niepełnosprawnościami intelektualnymi.

Efektom prowadzonej działalności jest również rozwijanie u Uczestników zainteresowań życiem społecznym i kulturalnym.

II. FORMY I EFEKTY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI - TABELA

LP.	FORMY ZAJĘĆ	EFEKTY PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI	
		Zakładane w planie pracy na 2023r.	Zrealizowane w 2023r.
1.	trening higieny oraz dbałości o wygląd zewnętrzny	Uczestnik sam zauważa potrzebę codziennego mycia się, regularnie myje zęby, dostrzega potrzebę kąpieli, korzysta z podstawowych artykułów higienicznych i pielęgnacyjnych (dezodorant, krem do twarzy, krem po goleniu). Uczestnik potrafi ocenić stan czystości i zużycia odzieży, umie ubrać się odpowiednio do okoliczności, i zauważa konieczność tej czynności, regularnie zmienia odzież.	Poprawa świadomości Uczestników na temat prawidłowych zachowań higienicznych, nabywanie systematyczności w dbałości o higienę i wygląd zewnętrzny.
2.	trening kulinarny	Uczestnik zna zasady savoir vivre przy stole, umie przygotowywać samodzielnie lub z pomocą terapeuty posiłek. Uczestnik ma wiedzę na temat zdrowej żywności.	Uczestnicy nabywali umiejętności savoir vivre przy stole oraz przygotowywania posiłków (samodzielnie lub z pomocą terapeuty). Uczestnicy zdobywali wiedzę z zakresu zdrowej żywności.
3.	trening umiejętności praktycznych	Uczestnik utrzymuje porządek w swoim najbliższym otoczeniu, używane przedmioty po wykorzystaniu odkłada na miejsce. Potrafi i jest w stanie utrzymać czystość wokół siebie podczas i po posiłku. Uczestnik potrafi korzystać ze sprzętu AGD (min. pralka, suszarka, zmywarka). Uczestnik jest wrażliwy na otaczającą go naturę, umie docenić jej walory, dba o nią, troszczy się o środowisko, umie w miarę możliwości pielęgnować rośliny doniczkowe czy warzywa.	Uczestnicy regularnie ćwiczyli utrzymywanie porządku w najbliższym otoczeniu; podczas spożywania posiłku i po posiłku. Uczestnicy nabywali umiejętności korzystania ze sprzętu AGD. Uczestnicy poznawali sposoby pielęgnowania roślin doniczkowych i warzyw (ŚDS posiada małą grządkę warzywną), brali udział w akcji ekologicznej - Sprzątanie Gminy.
4.	trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi	Uczestnik rozpoznaje nominały banknotów i bilonu, ocenić wartości towarów poprzez odniesienie cen do posiadanej kwoty pieniędzy, potrafi samodzielnie robić zakupy.	Uczestnicy podczas treningu budżetu nabywali umiejętności robienia zakupów, uczyli się rozpoznawać banknoty, bilony, porównywać ceny.
5.	trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania	Uczestnik nawiązuje lub podtrzymuje pozytywne relacje z osobami bliskimi, sąsiadami oraz z innymi osobami.	Uczestnicy nabywali umiejętności nawiązywania pozytywnych relacji z osobami bliskimi, sąsiadami czy innymi

	problemów	<p>Potrafi w sposób werbalny i niewerbalny wyrażać emocje, uczucia. Uczestnik pełni role społeczne. Uczestnik potrafi skupić uwagę na osobie kierującej do niego przekaz słowny i na treści tego przekazu. Potrafi udzielić odpowiedzi na zadane mu pytanie i/lub zareagować prawidłowo na treść przekazu. Umiejętność komunikowanie się w celu zakupu biletów, umiejętność bezpiecznego i kulturalnego zachowania podczas podróży komunikacją publiczną. Uczestnik samodzielnie lub z pomocą osób drugich załatwia swoje sprawy urzędowe, posiada umiejętność kulturalnego zachowania podczas załatwiania spraw urzędowych. Uczestnik potrafi nawiązywać pozytywne relacje z innymi osobami w instytucjach kultury, posiada umiejętność kulturalnego zachowania podczas wizyty w instytucjach kultury.</p>	<p>osobami. Podczas treningów interpersonalnych i rozwiązywania problemów uczą się wyrażać swoje emocje, uczucia, potrzeby. Uczestnicy pełnią role społeczne. Uczestnicy podczas wyjazdów uczyli się komunikacji w celu zakupu biletów. Uczestnicy samodzielnie lub z pomocą osób drugich załatwiali swoje sprawy urzędowe, rozwijali umiejętności kulturalnego zachowania podczas załatwiania spraw urzędowych. Podczas wyjazdów do kina czy muzeum Uczestnicy zdobywali umiejętności nawiązywania pozytywnych relacji oraz kulturalnego zachowania z innymi osobami w instytucjach kultury.</p>
6.	trening umiejętności komunikacyjnych (metoda tradycyjna oraz z wykorzystaniem alternatywnych sposobów porozumiewania się)	<p>Uczestnik posiada kompetencje w zakresie asertywności, nazywania i wyrażania swoich stanów emocjonalnych, empatii, rozwiązywania sytuacji konfliktowych, nawiązywania i podtrzymywania rozmowy. Umożliwienie Uczestnikom z dysfunkcjami mowy oraz słuchu wyrażania swoich potrzeb, preferencji, myśli, opinii oraz nawiązywania relacji z innymi osobami.</p>	<p>Uczestnicy podczas treningu umiejętności komunikacyjnych nabywali i poszerzali kompetencje w zakresie asertywności, nazywania i wyrażania swoich stanów emocjonalnych, empatii, rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Podczas pracy przy pomocy programu Mówik osoby z dysfunkcjami mowy oraz słuchu uczyły się wyrażania swoich potrzeb, nawiązywania relacji z innymi osobami.</p>
7.	trening umiejętności spędzania czasu wolnego	<p>Uczestnik ŚDS poznaje nowe metody spędzania wolnego czasu, angażuje się w twórcze zajęcia. Rozwija swoje zdolności i talenty manualne, praktyczne, rozwija wyobraźnię. Gra w zabawy i gry planszowe z pozostałymi uczestnikami. Potrafi samodzielnie lub z pomocą terapeuty korzystać z komputera. Uczestnik chętnie spędza czas na zajęciach z arteterapii, muzykoterapii oraz filmoterapii.</p>	<p>Uczestnicy rozbudowali zainteresowania literaturą, kulturą, sztuką, filmem. Uczestnicy poznali twórcze metody spędzania czasu wolnego.</p>
8.	zajęcia z biblioterapii	<p>Uczestnik czyta ze zrozumieniem, zna przeczytany tekst, potrafi wyciągnąć wnioski i refleksje. Wartościowe spędzanie wolnego czasu, wspieranie budowy pozytywnego obrazu świata i siebie, pogłębianie wrażliwości,</p>	<p>Uczestnicy poznawali różne gatunki literatury, wzbudzali swoje zainteresowania literaturą. Uczestnicy potrafili wyciągnąć wnioski z danego tekstu, spojrzeć refleksyjnie na dany temat. Uczestnicy rozwijali wyobraźnię.</p>

		rozwijanie wyobraźni.	
9.	zajęcia z arteterapii	Uczestnik poznaje nowe metody spędzania wolnego czasu, który ma także wymiar terapeutyczny. Rozwijanie i podtrzymywanie zainteresowań sztuką, twórczymi metodami spędzania czasu wolnego.	Uczestnicy mają obniżony poziom napięcia, zostają uwolnione i odreagowane emocje, uaktywnia się sfera komunikacji werbalnej i niewerbalnej. Uczestnicy wzmacniają poczucie sprawstwa, zwiększa się ich poczucie bezpieczeństwa. Zwiększa się również poziom samowiedzy i akceptacji siebie. Uczestnicy rozwijają swoje zdolności, odkrywają predyspozycje i talenty.
10	zajęcia z filmoterapii	Rozwijanie i podtrzymywanie zainteresowań kinematografią, ukazywanie twórczych metod spędzania czasu wolnego.	Uczestnicy uczą się nazywać emocje, uczucia. Dzielią się refleksjami, opowiadają o trudnych przeżyciach, wydarzeniach (z filmu bądź z własnych doświadczeń). Integracja Uczestników. Edukacja Uczestników (np. odnośnie gatunków filmowych), profilaktyka (np. filmy edukacyjne, profilaktyczne o tematyce uzależnień)
11	zajęcia z muzykoterapii	Uczestnik poznaje nowe metody spędzania wolnego czasu, który ma także wymiar terapeutyczny. Rozwijanie i podtrzymywanie zainteresowań muzyką, twórczymi metodami spędzania czasu wolnego.	Uczestnicy poznawali różne gatunki muzyczne, instrumenty. Uczestnicy podczas zajęć mogli się wyciszyć, rozluźnić, odreagować złe emocje. Integracja uczestników, nawiązywanie więzi, relacji wśród społeczności ŚDS.
12	zajęcia komputerowe	Uczestnik nabywa lub rozwija umiejętności korzystania z komputera, Internetu, poznaje jego możliwości, zagrożenia.	Uczestnicy poznawali oraz doskonalili praktyczną obsługę komputera, systemu operacyjnego i jego najważniejszych programów (edytory tekstu, programy do grafiki komputerowej), a także korzystali ze sprzętów peryferyjnych takich jak drukarka. Uczestnicy oswajali się z nowoczesną techniką i uczyli jak praktycznie wykorzystać tę wiedzę w życiu codziennym. Uczestnicy uczyli się metod i form porozumiewania na odległość, obsługi poczty e-mail, czytania wiadomości czy poszukiwania pracy.
13	udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych, zajęcia w formie wyjazdowej (rekreacyjne, integracyjne, wycieczki, festiwale, konkursy)	Uczestnik poznaje nowe, ciekawe metody spędzania czasu wolnego, bierze udział w spotkaniach kulturalnych i towarzyskich.	Integracja Uczestników ŚDS ze społeczeństwem. Uczestnicy rozwijają swoje zainteresowania a także sprawność ruchową. Uczestnicy biorą udział w imprezach okolicznościowych, kulturalnych lub konkursach. Poznają atrakcje turystyczne regionu, ciekawe

			metody spędzania czasu wolnego. Uczestnicy ŚDS biorą udział w lokalnych wydarzeniach, imprezach.
14	poradnictwo psychologiczne (indywidualne i grupowe)	Uczestnik otrzymuje wsparcie psychologiczne w miarę potrzeb lub w przypadku pojawiających się problemów, kryzysów. Uczestnik potrafi określać i definiować własne potrzeby, uczucia emocje, problemy. Uczestnicy w grupie ćwiczą komunikację, rozwiązywanie problemów, wzajemne wsparcie.	Uczestnicy mieli wsparcie psychologiczne w razie potrzeb, kryzysów, trudnych sytuacji życiowych. Uczestnicy uczyli się wyrażać i poznawać swoje stany emocjonalne, potrzeby. Rozwój osobisty uczestników oraz ich poprawa adaptacji społecznej. Nabywanie przez Uczestników m.in. umiejętności współdziałania w grupie, różnicowania emocji, konstruktywnego komunikowania się, asertywności oraz umiejętności gospodarowania własnym czasem. Uczestnicy budowali poczucie własnej wartości, uczyli się empatii.
15	pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	Uczestnik samodzielnie lub z pomocą osób drugich załatwia swoje sprawy urzędowe, wypełnia dokumentację	Uczestnicy przy pomocy terapeuty bądź asystenta osoby niepełnosprawnej załatwiali swoje sprawy urzędowe, wypełniali dokumentację.
16	pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych	Uczestnik nie opuszcza wizyt lekarskich, kontroluje terminarz konsultacji lekarskich. Uczestnik jest zabezpieczony farmakologicznie.	Uczestnicy przy pomocy terapeuty bądź asystenta osoby niepełnosprawnej odbywał wizyty w jednostkach ochrony zdrowia, wykupywał leki.
17	terapia ruchowa/fizjoterapia	Podtrzymywanie przez uczestnika takiego poziomu koordynacji wzrokowo-ruchowej i sprawności motorycznej, który pozwoli mu samodzielnie funkcjonować.	Uczestnicy podtrzymują i rozwijają swoją sprawność ruchową poprzez udział w zajęciach z fizjoterapeutą, zajęciach turystycznych i rekreacyjnych. Poprawa sprawności uczestników z niepełnosprawnościami ruchowymi lub utrzymywanie ich na co najmniej takim samym poziomie. Wzrost samooceny, rozwijanie zainteresowań sportowych, umiejętność pracy w zespole.
18	zajęcia techniczne	Nabywanie i poszerzanie umiejętności zawodowych uczestników.	Uczestnicy samodzielnie lub z pomocą terapeuty wykonują różnego rodzaju dekoracje, ozdoby, przedmioty użytku codziennego co pozwala uczestnikowi odkryć umiejętności i predyspozycje do pracy. Rozwijanie zdolności manualnych i praktycznych.
19	zajęcia z ergoterapii	Nabywanie i poszerzanie umiejętności zawodowych uczestników, wzrost samodzielności uczestnika.	Uczestnicy uczą się pielęgnować rośliny, warzywa. Uczestnicy samodzielnie lub z pomocą terapeuty wykonują różnego rodzaju dekoracje, ozdoby, przedmioty użytku codziennego co pozwala uczestnikowi odkryć umiejętności i predyspozycje do pracy. Rozwijanie zdolności manualnych i praktycznych.

III. ZASOBY DOMU, PRZEZNACZONE NA JEGO FUNKCJONOWANIE:

1. Środki finansowe z budżetu wojewody ogółem: 1136902,08 zł
2. Budżet Gminy Mszana Dolna: 44000,00 zł

IV. LICZBA PRACOWNIKÓW – STAN NA GRUDZIEŃ 2023R.

L.p.	liczba pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony i na czas określony w podziale na stanowiska pracy Dane na dzień 31.12.2023		
	Nazwa stanowiska pracy	Wymiar czasu pracy pracownika na czas określony (1,00 oznacza cały etat)	Wymiar czasu pracownika na czas określony
1	Psycholog	0,50	0,00
2	Asystent osoby niepełnosprawnej	0,00	1,00
3	Terapeuta	0,00	1,00
4	Terapeuta	0,00	1,00
5	Fizjoterapeuta	0,00	1,00
6	Instruktor terapii	1,00	0,00
7	Pedagog	0,00	1,00
8	Pedagog	0,00	1,00
9	Główna księgowa	0,00	0,12
10	Księgowa	0,00	0,50
11	Pracownik gospodarczy	0,00	0,37
12	Kierownik	0,00	1,00
	Łącznie etatów-suma	W tym na czas określony (w etatach)	W tym na czas nieokreślony (w etatach)
	9,49	1,50	7,99

V. FREKWENCJA UCZESTNIKÓW W 2023R.

Średnia liczba osób korzystających z Ośrodka w 2023r. wyniosła 28.86.

VI. WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI

L.p.	Nazwa podmiotu (np. rodziny, opiekunowie)	Rodzaj współpracy	Osiągnięte efekty
1	Rodziny, opiekunowie	-Spotkania integracyjne, -wspólne spędzanie czasu przy okazji świąt, wakacji: spotkanie wielkanocne rodzin, spotkanie wakacyjne rodzin, -spotkania indywidualne o charakterze konsultacyjnym, informacyjnym, -stały kontakt telefoniczny z rodzicami i opiekunami Uczestników, - pomoc rodziców/ opiekunów w przygotowaniach do I Pokazu Mody Osób z Niepełnosprawnościami oraz do I Pochodu Osób z Niepełnosprawnościami w Mszanie Dolnej	- podtrzymywanie i nawiązanie kontaktu z rodzinami/ opiekunami Uczestników - wspólne rozwiązywanie bieżących problemów - integracja między społecznością ŚDS a rodzinami - wzajemne wsparcie - nawiązanie współpracy
2	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej	-Spotkania konsultacyjne z pracownikami socjalnymi z GOPS Mszana Dolna, -wymiana informacji, -współpraca na rzecz poprawy sytuacji życiowej Uczestników - współpraca podczas organizacji I Pochodu Osób z Niepełnosprawnościami w Mszanie Dolnej	- kontynuowanie współpracy między instytucjami - wymiana informacji - poprawa działań na rzecz Uczestników
3	Powiatowe Centrum Pomocy w Limanowej	- Udział 2 pracowników w bezpłatnym cyklu szkoleń "Rozwój osobisty" - współpraca podczas organizacji I Pochodu Osób z Niepełnosprawnościami w Mszanie Dolnej	- rozwój osobisty pracowników - wymiana doświadczeń z innymi pracownikami z obszaru pomocy społecznej - nawiązanie kontaktów - poprawa działań na rzecz Uczestników
4	Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej	-Spotkania uczestników ŚDS z uczniami Szkoły Podstawowej przy okazji dnia odblasków, Święta Flagi, dnia dziecka. -Zaprezentowanie uczniom występu przygotowanego przez uczestników ŚDS, -odwiedziny uczniów podczas wystawy wielkanocnej oraz bożonarodzeniowej przygotowanej przez ŚDS.	- integracja uczniów ze społecznością ŚDS - kształtowanie pozytywnych relacji uczestników z najbliższym otoczeniem rodzinnym i społecznym - zapoznanie dzieci z tematem niepełnosprawności

5	PSONI Koło w Mszanie Dolnej	-Spotkanie integracyjne (wspólne kolędowanie) Uczestników z członkami Koła, - wspólne spędzanie czasu wolnego np. podczas ogniska - współpraca podczas organizacji I Pokazu Mody Osób z Niepełnosprawnościami oraz I Pochodu Osób z Niepełnosprawnościami w Mszanie Dolnej	- integracja uczestników ŚDS z członkami koła - kształtowanie pozytywnych relacji uczestników z najbliższym otoczeniem rodzinnym i społecznym - nawiązywanie nowych znajomości - wymiana doświadczeń
6	Środowiskowy Dom Samopomocy w Dobczycach	-Udział w II Festiwalu Talentów organizowanym przez ŚDS w Dobczycach, -wspólne spędzanie czasu wolnego np. podczas ogniska	- wzrost samooceny uczestników (udział w Festiwalu) - rozwój osobisty uczestników - nawiązywanie nowych znajomości i kontaktów - poznanie nowych form spędzania czasu wolnego - wzrost kompetencji społecznych
7	Środowiskowy Dom Samopomocy w Kalwarii Zebrzydowskiej	-Wspólne spędzanie czasu wolnego np. podczas ogniska, wycieczek	- integracja uczestników z różnych placówek - nawiązywanie nowych znajomości i kontaktów - kształtowanie pozytywnych relacji ze społeczeństwem - wzrost kompetencji społecznych
8	Środowiskowy Dom Samopomocy w Zegartowicach	-Spotkania okolicznościowe, imprezy np. wspólna zabawa andrzejkowa,ognisko, wspólne spędzanie czasu wolnego -udział w konkursie poetyckim organizowanym przez ŚDS Zegartowice	- integracja uczestników z różnych placówek - nawiązywanie nowych znajomości i kontaktów - kształtowanie pozytywnych relacji ze społeczeństwem - nowe formy spędzania czasu wolnego - wzrost kompetencji społecznych
9	Dom Pomocy Społecznej w Rabce- Zdrój	- Udział w konkursie piłkarzyków stołowych organizowanych przez DPS -spotkania okolicznościowe, imprezy	- integracja uczestników z różnych placówek - nawiązywanie nowych znajomości i kontaktów - kształtowanie pozytywnych relacji ze społeczeństwem - wzrost kompetencji społecznych
10	Dom Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej	Spotkania okolicznościowe, imprezy np. wspólna zabawa andrzejkowa, wspólne spędzanie czasu wolnego.	- integracja uczestników z różnych placówek - nawiązywanie nowych znajomości i kontaktów - kształtowanie pozytywnych relacji ze społeczeństwem - wzrost kompetencji społecznych

11	Dom Pomocy Społecznej w Rabie Niżnej	Spotkania okolicznościowe, imprezy np. wspólna zabawa andrzejkowa, wspólne spędzanie czasu wolnego	"- integracja uczestników z różnych placówek - nawiązywanie nowych znajomości i kontaktów - kształtowanie pozytywnych relacji ze społeczeństwem - wzrost kompetencji społecznych
12	Dom Pomocy Społecznej w Kasinie Wielkiej	Spotkania okolicznościowe, imprezy np. wspólna zabawa andrzejkowa, wspólne spędzanie czasu wolnego	- integracja uczestników z różnych placówek - nawiązywanie nowych znajomości i kontaktów - kształtowanie pozytywnych relacji ze społeczeństwem - wzrost kompetencji społecznych
13	Urząd Gminy Mszana Dolna	- Wspólne spotkania władz Gminy Mszana Dolna ze społecznością ŚDS podczas wydarzeń takich jak: spotkanie Wielkanocne rodzin, Spotkanie wakacyjne rodzin - Udział w Gminnym Sprzątaniu Ziemi organizowanym przez Urząd Gminy w Mszanie Dolnej - współpraca podczas organizacji I Pokazu Mody Osób z Niepełnosprawnościami	- współpraca i wymiana doświadczeń - wspólne rozwiązywanie bieżących problemów - wzrost kompetencji społecznych
14	Parafia pw. św. Michała Archanioła w Mszanie Dolnej	-Uczestniczenie w majówce, wspólne uczestniczenie w nabożeństwach, np. droga krzyżowa - Uczestniczenie w Mszy Św. podczas I Pochodu Osób z Niepełnosprawnościami w Mszanie Dolnej	- rozwój duchowy - wzrost kompetencji społecznych

VII. OCENA REALIZACJI ZADAŃ, UWAGI I WNIOSKI

ŚDS jest placówką wsparcia dziennego, której celem jest podtrzymywanie i rozwijanie u osób z zaburzeniami psychicznymi i z niepełnosprawnościami intelektualnymi umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia i funkcjonowania w społeczności lokalnej. ŚDS świadczy usługi w postaci treningów samoobsługi, samodzielnego funkcjonowania w codziennym życiu, treningów umiejętności interpersonalnych, spędzania czasu wolnego.

Zapewnia także terapię ruchową, poradnictwo psychologiczne, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. Działalność Domu nakierowana jest na integrację społeczną uczestników min. ze środowiskiem lokalnym i rodzinnym.

Zespół wspierająco-aktywizujący ciągle podnosi swoje kwalifikacje, bierze udział w szkoleniach np. z arteterapii, filmoterapii, muzykoterapii, biblioterapii, profesjonalnego wsparcia osób chorujących psychicznie, interwencji kryzysowej. Członkowie zespołu prowadzą urozmaicone zajęcia, organizują wycieczki, spotkania, wyjścia do różnych instytucji kultury, aby wzbudzić w uczestnikach nowe zainteresowania i pokazać ciekawe sposoby spędzania czasu wolnego. Zespół, po trzymiesięcznym okresie, dokonywał także oceny wstępnej nowo przyjętych uczestników. Określał konieczność lub jej brak co do uczestnictwa nowo przyjętych osób w zajęciach terapeutyczno-rehabilitacyjnych, opracowywał i przyjmował Indywidualny Plan Postępowania Wspierająco -Aktywizujący określając także jego ramy czasowe.

Prowadzone działania przynoszą skutki w postaci utrzymywania przez uczestników umiejętności w zakresie samoobsługi, nabywania i utrzymywania kontaktów interpersonalnych, wzbudzania i rozwijania ciekawych metod spędzania wolnego czasu, wzbudzania zainteresowania wydarzeniami kulturalnymi oraz z najbliższej okolicy. Ponadto u uczestników można zauważyć wzrost samooceny, chętny udział w różnych przedsięwzięciach kulturalnych, oświatowych, integracyjnych i sportowych, poprawę relacji z najbliższą rodziną i otoczeniem, utrzymanie umiejętności czytania, pisania, liczenia, dokonywania zakupów, utrzymanie aktywności ruchowej i sprawności fizycznej, utrzymanie motoryki małej i dużej na dobrym poziomie. W ciągu roku udało się podtrzymać współpracę z 14 podmiotami, zorganizować wspólne imprezy, wydarzenia (w tym dwa spotkania dla rodzin). W minionym roku udało się również doposażyć Placówkę min. w sprzęt do rehabilitacji, komputery. W 2023 roku ŚDS zapewniał dowóz dla uczestników realizowany przez firmę transportową dla 23 osób oraz transportem własnym dla 6 uczestników.

Rozdział X

Promocja Gminy, Kultura i Sport

Opieka nad zabytkami:

W 2023 roku podjęto działania z zakresu opieki nad zabytkami. Dzięki środkom własnym gminy oraz dofinansowaniom ze źródeł zewnętrznych udało się wyremontować kapliczkę murowaną w Łętowem, pomnik główny na cmentarzu wojennym w Kasinie Wielkiej oraz kwaterę wojenną znajdującą się na cmentarzu parafialnym w Kasinie Wielkiej.

We wrześniu br. zakończono remont kamiennej kapliczki filarowej, znajdującej się w miejscowości Łętowe. Kapliczka kamienna powstała w 1898 r. Bardzo zły stan zachowania kapliczki doprowadził do jej zawalenia, w związku z tym kapliczka wymagała natychmiastowych prac konserwatorskich. W 2022 r. Gmina Mszana Dolna pozyskała dotację z budżetu województwa małopolskiego, w ramach programu „Kapliczki Małopolski 2022”, w wysokości 6 000,00 zł. Środki własne gminy wyniosły 4150,00 zł. W ramach tej kwoty wykonano I etap prac renowacyjnych przy kapliczce. W tym roku, Gmina Mszana Dolna ponownie pozyskała środki w ramach w/w programu, tym razem w wysokości 8 500,00 zł. Wkład własny gminy wyniósł 6 000,00 zł. Kapliczka w Łętowem jest jedną z najstarszych na terenie gminy Mszana Dolna, dzięki środkom województwa małopolskiego oraz gminy Mszana Dolna przywrócono jej godny wygląd i dawny blask.

W lipcu 2023 r. zakończono generalny remont kwatery wojennej na Cmentarzu Parafialnym w Kasinie Wielkiej. W tej zbiorowej mogile pochowano żołnierzy poległych w czasie walk w dniu 4 września 1939 roku. Byli to żołnierze z 24. Pułku Ułanów, na czele z por. Zdzisławem Hemplem. W 2022 roku wykonano pierwszy etap prac remontowych przy mogile żołnierzy, polegający na całkowitej rozbiórce płyty betonowej, usunięciu starych elementów lastricowych, wykonaniu nowej płyty żelbetowej oraz zabezpieczeniu od strony gruntu przeciwwilgociową izolacją poziomą. Zakupiono także płyty granitowe. W roku 2023 gmina ponownie pozyskała środki Wojewody

Małopolskiego, w ramach dofinansowania w wysokości 30 000,00 zł zamontowano bardziej trwałe granitowe elementy pomnika. Wykonawcą robót jest Firma Kamieniarska MILBART Sp. z o.o. z Mszany Dolnej.

Zakończono prace konserwatorskie przy pomniku głównym znajdującym się na Cmentarzu Wojennym z okresu I wojny światowej w Kasinie Wielkiej. Zakres prac obejmował wykonanie generalnego remontu pomnika, tj. m.in. oczyszczenie z wszelkiego rodzaju nieczystości i mikroorganizmów, usunięcie wtórnych i wadliwych uzupełnień (kitów), uzupełnienie ubytków, impregnacja środkiem krzemooorganicznym, scalenie kolorystyczne oraz wykonanie odwodnienia zanikowego. Gmina Mszana Dolna pozyskała na ten cel środki finansowe Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzące z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego w wysokości 25 000,00 zł w ramach programu rządowego „Groby i cmentarze wojenne w kraju”. Wkład własny gminy wyniósł 7000,00 zł. Całkowity koszt realizacji zadania pn. „Prace konserwatorskie oraz restauratorskie na Cmentarzu Wojennym nr 364 z okresu I wojny światowej w Kasinie Wielkiej” wyniósł 32 000,00 zł.

Gmina Mszana Dolna pozyskała także środki finansowe w ramach II edycji Rządowego Programu Odbudowy Zabytków na realizację następujących zadań:

- 980 000,00 zł + 20 000,00 zł (wkład własny gminy) na zadanie: „Renowacja kaplicy św. Barbary w Łostówce” (osiedle Wojtyczki);
- 63 700,00 zł + 1300,00 zł (wkład własny gminy) na zadanie: „Prace konserwatorskie przy zabytkowej kapliczce w Rabie Niżnej” (osiedle Macugi);
- 39 200,00 zł + 800,00 zł (wkład własny gminy) na zadanie: „Renowacja kapliczki w Lubomierzu” (osiedle Dziedziny);
- 39 200,00 zł + 800,00 zł (wkład własny gminy) na zadanie: „Odnowienie kamiennej kapliczki filarowej w Mszanie Górnej”(osiedle Węglarze Górne);

Rozpoczęcie prac konserwatorskich przy kapliczkach planowane jest w tym roku.

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi:

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2023 został przyjęty uchwałą Nr LV/562/22 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Gminy Mszana Dolna z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023.

Zarządzeniem Nr 236/22 Wójta Gminy Mszana Dolna z dnia 9 grudnia 2022 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Rodzajami zadań publicznych były zadania z dziedziny upowszechniania kultury oraz z dziedziny upowszechniania kultury fizycznej i sportu, na podstawie których organizacje pozarządowe w otwartym konkursie ofert złożyły 34 oferty. Zarządzeniem Nr 184/23 Wójta Gminy Mszana Dolna z dnia 27 lipca 2023 r. został ogłoszony II otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Rodzajami zadań publicznych były zadania z dziedziny upowszechniania kultury: kultywowanie tradycji muzycznych w orkiestrach dętych oraz umuzykalnianie mieszkańców gminy, na podstawie których organizacje pozarządowe w otwartym konkursie ofert, złożyły 1 ofertę. W wyniku rozstrzygnięcia obydwu konkursów podpisano 34 umowy z organizacjami pozarządowymi. Na podstawie art. 19a podpisano umowę z jedną organizacją pozarządową. Gmina Mszana Dolna w 2023 roku wspierała działalność organizacji pozarządowych, poprzez udzielanie dotacji na realizację zleconych zadań publicznych.

Organizacjom pozarządowym w 2023 roku przekazano kwotę 213 000,00 złotych na realizację zadań z dziedziny upowszechniania kultury (z czego zrealizowano 212 999,33 złotych) oraz kwotę 225 000,00 złotych w dziedzinie upowszechniania kultury fizycznej i sportu (z czego zrealizowano 224 990,00 złotych). Ogółem za 2023 rok w ramach otwartych konkursów ofert wykonano kwotę: 437 989,33 zł, a w ramach realizacji zadania publicznego w trybie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariatu wykonano kwotę 5 000,00 złotych.

Wszystkie organizacje pozarządowe rozliczyły przekazane dotacje na podstawie złożonych sprawozdań rocznych i półrocznych. Część organizacji wystąpiło do Wójta Gminy Mszana Dolna, z prośbą o zmianę warunków realizacji zadania, na podstawie aneksów do umów.

Środki na dofinansowanie realizacji zadań publicznych w dziedzinie kultury oraz kultury fizycznej i sportu otrzymały następujące organizacje:

1. Stowarzyszenie „Dolina Mszanki”:

- Spędzanie czasu wolnego w sposób aktywny na cotygodniowych próbach (ok. 50 godzin prób);
- Udział w festiwalach folklorystycznych, m.in. „Tydzień Kultury Beskidzkiej”, udział w festynach wiejskich, m.in. w Łętowem, Szczawie, Mszanie Górnej;

2. Zagórzańscy Pasjonaci Stowarzyszenie Rękodzielników:

- Organizacja konkursu palm wielkanocnych dla mieszkańców Kasinki Małej;
- Organizacja zajęć rękodzielniczych dla kilkunastu osób;

3. Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Mszana Górna:

- Uczestnictwo w uroczystościach gminnych, kościelnych i patriotycznych;
- Organizacja warsztatów muzycznych oraz prób łącznie 60 godz. dla członków orkiestry;
- Organizacja zajęć indywidualnych z gry na instrumentach, głównie dla dzieci i młodzieży łącznie 60 godz.;
- Wyjazdy na występy i festiwale;
- Organizacja koncertu noworocznego w Kościele pw. św. Michała Archanioła w Mszanie Dolnej;

4. Związek Podhalań. Oddział Górali Zagórzańskich w Lubomierzu:

- Realizacja warsztatów dla dzieci i młodzieży z gry na instrumentach smyczkowych (2 razy w tygodniu dla 20 osób);
- Występy dzieci na różnego rodzaju wydarzeniach i uroczystościach;

5. Ochotnicza Straż Pożarna w Kasince Małej:

- Organizacja prób orkiestry i przygotowanie nowego repertuaru koncerty i festiwale (raz w tygodniu po 2 godz.);
- Udział orkiestry w uroczystościach na terenie wsi, gminy Mszana Dolna i całego kraju, m.in. uroczystościach odpustowych w Kalwarii Zebrzydowskiej, procesji ku czci św. Stanisława w Krakowie na Skałce, Dożynkach Jasnogórskich w Częstochowie;
- Nauka gry na instrumentach dla młodzieży;
- Próby orkiestry raz w tygodniu dla grupy 20 osób;

6. Stowarzyszenie „KGW Olszówka”:

- Organizacja Konkursu Palm Wielkanocnych w Olszówce, w którym wzięły udział dzieci;
- Organizacja Wakacyjnego Dnia ze Stowarzyszeniem KGW Olszówka;
- Organizacja warsztatów florystycznych

7. Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Młodych Talentów z Lubomierza:

- Organizacja projektu „Las w słoiku” dla uczniów i rodziców, w liczbie ok. 100 osób – warsztaty;

8. Stowarzyszenie Muzyczne „Echo Zagórze”:

- Nauka gry na instrumentach 30 nowych członków orkiestry;
- Organizacja prób dla dotychczasowych członków orkiestry (1 raz w tygodniu);
- Udział w uroczystościach kościelnych i gminnych (m.in. uroczystość patriotyczna na Mogile w Kasinie Wielkiej, z okazji rocznicy wybuchu II wojny światowej”);

9. Stowarzyszenie Folklorystyczne „Olszowianie”:

- Realizacja zajęć dla dzieci ze śpiewu, tańca i gry na instrumentach smyczkowych oraz edukacji kulturalnej (60 osób);
- Udział zespołu w przeglądach folklorystycznych.

10. Stowarzyszenie Kierunek Przyszłość:

- Aktywizacja młodzieży poprzez organizację projektu skupiającego wolontariuszy – działalność Zagórzeńskiego Centrum Wolontariatu (ok. 200 osób);
- Organizacja wydarzenia kulturalnego dla seniorów;

11. Stowarzyszenie „ Przyjaciele Łostówki”:

- Realizacja warsztatów muzycznych, nauki gry na instrumentach dla dzieci (ok. 30 godzin);
- Organizacja warsztatów tanecznych dla dzieci (ok. 25 godzin).

12. Stowarzyszenie Łętowanie:

- Organizacja warsztatów wokalnych, tanecznych i instrumentalnych dla grupy 40 osób;
- Organizacja wyjazdu integracyjno-promującego na Mazury dla grupy 40 osób - członków zespołu wraz z rodzinami;
- Organizacja warsztatów plastycznych
- Organizacja spotkania opłatkowego dla mieszkańców Łętowego;
- Realizacja zajęć sportowo-ruchowych dla dzieci na basenie (łącznie 42 dzieci);

13. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Oddział w Mszanie Dolnej:

- Zagospodarowanie wolnego czasu dla seniorów z terenu Gminy Mszana Dolna poprzez organizację wyjazdów do teatru w Krakowie dla 30 osób;
- Organizacja wyjazdu do sanatorium dla 20 osób;

14. Stowarzyszenie Zagródczańska Wspólnota Kulturalna „Zagródcanie”:

- Warsztaty muzyczne, nauka gry i zajęcia muzyczne w ramach działalności Orkiestry Dętej „Sami Swoi” oraz scholi „Jedność”;
- Udział w festiwalu „Bogu Dźwięki” w Libiążu;
- Organizacja wyjazdu Scholi „Jedność” do Krakowa;
- Organizacja festyny „Zagródczańskie Omłoty”;

15. Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Kasina Wielka:

- Możliwość aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców wsi Kasina Wielka poprzez organizację prób wokalnych i tanecznych dla członków zespołu;
- Wyjazdy zespołu na festiwal do Piwnicznej i Limanowej (40 osób);
- Występy zespołu na uroczystościach wsi Kasina Wielka, Gminy Mszana Dolna;

16. Stowarzyszenie „Razem w Rabie”:

- Organizacja warsztatów wokalnych, tanecznych i instrumentalnych dla 40 osób (52 godziny);

17. Ludowy Klub Sportowy „Witów Ski”:

- Zajęcia sportowe dla młodzieży, nauka zdrowych nawyków, zapobieganie patologiom społecznym;
- Udział w zawodach sportowych na szczeblu krajowym i regionalnym (6 wyjazdów startowych);
- Organizacja 4 zgrupowań dla młodzieży, w Jeleniej Górze i Zakopanem;

18. „Zagórzański Klub Sportowy” Kasina Wielka:

- Szkolenie dzieci i młodzieży z biegów narciarskich oraz biathlonu (23 zawodników, dwa razy w tygodniu);
- Uczestnictwo w zawodach sportowych.

19. Ludowy Klub Sportowy „WITÓW”:

- Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w trzech kat. wiekowych, dla grupy 30 uczestników;
- Udział w zawodach i turniejach piłkarskich;

20. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy ZENIT:

- Organizacja półkolonii w okresie letnim dla grupy 60 osób - rowerowej oraz multisportowej;
- Treningi piłkarskie dla grupy ok. 100 uczniów 3 razy w tygodniu;

21. Klub Sportowy „OSTRA” Olszówka- Raba Niżna:

- Prowadzenie zajęć sportowych dla 55 osób, podczas których kładzie się również nacisk na przestrzeganie zasad fair play oraz kształtowanie osobowości zawodników;
- Organizacja zawodów sportowych oraz udział w turniejach piłkarskich;

22. Stowarzyszenie „Budujemy Sukces”:

- Organizacja zajęć sportowych, treningów i szkoleń dla grupy ok. 200 dzieci;
- Przeprowadzenie kampanii prozdrowotnej wśród młodzieży;
- Udział w ok. 200 meczach piłkarskich;

23. Ochotnicza Straż Pożarna w Lubomierzu:

- Organizacja obozu wypoczynkowo-szkoleniowego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Mszana Dolna 45 dzieci);

- Propagowanie aktywności fizycznej i zdrowych nawyków;

24. Stowarzyszenie Klub Sportowy „Błyskawica”:

- Organizacja zajęć z jazdy na nartach dla 40 dzieci;
- Nauka zdrowego stylu życia.

25. Ludowy Klub Sportowy „ZENIT” Kasinka Mała:

- Szkolenie młodzieży w zakresie piłki nożnej, zajęcia dla grupy 20 osób po dwa treningi tygodniowo;
- Udział w rozgrywkach na szczeblu regionalnym i krajowym.

26. Stowarzyszenie Rugby Club Gorce:

- Organizacja treningów i zajęć dla grupy około 20 dzieci z terenu gminy (200 godzin);
- Udział w 5 turniejach sportowych;
- Organizacja 2 turniejów sportowych;

27. Uczniowski Klub Sportowy „KORYO”:

- Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w różnych kat. wiekowych;
- Udział zawodników w zawodach na szczeblu krajowym, m.in. Mistrzostwa Polski Juniorów, Puchar Polski).

28. Koło Gospodyń Wiejskich „Gosposie z Mszany Górnej”:

- Organizacja warsztatów rękodzielniczych i kulinarnych dla grupy około 30 osób;
- Udział w wydarzeniach gminnych i wiejskich, m.in. Festiwal Beskidzkie Rytm i Smaki;

29. Stowarzyszenie KGW Paradne Gosposie z Kasinki Małej:

- Organizacja zajęć gimnastyczno-rehabilitacyjnych oraz na basenie dla grupy około 30 osób;
- Udział w wydarzeniach gminnych i wiejskich, m.in. jarmark bożonarodzeniowy w Mszanie Dolnej i Limanowej;

30. Stowarzyszenie KGW Łętowe:

- Organizacja zajęć na basenie oraz pilatesu dla grupy około 25 osób;
- Udział w wydarzeniach gminnych i wiejskich, m.in. Festiwal Beskidzkie Rytm i Smaki; festyn rodzinny w Łętowie;

31. Stowarzyszenie Filmowe „Wyspy Kultury”:

- Realizacja 13,5 godz. warsztatów filmowo-fotograficznych dla mieszkańców gminy;

32. Stowarzyszenie Miłośników Kultury Góralskiej „Pod Cyrlom”:

- Udział w festiwalach folklorystycznych i festynach, m.in. Festiwal Beskidzkie Rytm i Smaki w Mszanie Górnej, Limanowska Słaza, jarmark bożonarodzeniowy;
- Nagranie płyty z melodiami zagórzańskimi;

W roku 2023 Urząd Gminy Mszana Dolna, instytucje i organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Mszana Dolna, podejmowały różnego rodzaju działania, które przyczyniły się do zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Działania organizowane na terenie gminy były skierowane do wszystkich grup wiekowych. Mieszkańcy mieli możliwość organizacji wolnego czasu w sposób zróżnicowany, w zależności od indywidualnych zainteresowań i potrzeb. Na terenie Gminy Mszana Dolna działa kilkanaście zespołów regionalnych i orkiestr dętych, które organizują różnego rodzaju przedsięwzięcia kulturalne. Ponadto istnieje kilkadziesiąt klubów sportowych, zajmujących się organizacją zajęć dodatkowych i treningów. Działalność stowarzyszeń i klubów sportowych jest co roku dofinansowywana ze środków budżetu Gminy Mszana Dolna. Podejmowano inicjatywy mające na celu rozwój i wychowanie młodzieży, w tym przeciwdziałanie patologiom, alkoholizmowi, narkomani i innym negatywnym zjawiskom. Udało się zorganizować większość imprez zaplanowanych w Kalendarzu Imprez Gminnych na rok 2023, m.in. dwudniową imprezę plenerową Gminy Mszana Dolna – Zagórzańskie Lato - Festiwal Kultury Beskidu Wyspowego „Beskidzkie Rytm i Smaki”, w którym licznie wzięli udział mieszkańcy gminy, a także XXII Powiatowy przegląd Kolędniczy „Zagrojdzie ta Turoniowi”, w którym wzięło udział około 30 grup kolędniczych z terenu powiatu limanowskiego oraz liczne grono mieszkańców. Na festiwalu wystąpiło większość zespołów regionalnych z terenu gminy, a także wszystkie orkiestry dęte, zorganizowano także animacje i dmuchańce dla dzieci, degustację potraw regionalnych. Ponadto wiele zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych

podejmowane jest w ramach promocji marki lokalnej „Zagórzańskie Dziedziny”. Są to m.in. warsztaty rękodzielnicze, taneczne, kulinarne, comiesięczna Zagórzańska Msza Święta. Cieszą się one dużą popularnością wśród mieszkańców gminy, dla których jest to możliwość spędzenia wolnego czasu.

Dofinansowanie zadań w dziedzinie kultury:

L.p.	Organizacja realizująca zadanie publiczne	Tytuł zadania publicznego	Wysokość przyznanego dofinansowania (zł)	Zrealizowano (zł)	Nie zrealizowano / dotacja do zwrotu (zł)
1.	Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Kasina Wielka	„Młodzież przyszłością tradycji zagórzańskich”	12 000,00	12 000,00	-
2.	Stowarzyszenie Filmowe – Wyspy Kultury	„Mała ojczyzna – warsztaty filmowo-fotograficzne dla mieszkańców Gminy Mszana Dolna”	3 000,00	3 000,00	-
3.	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Olszówka	„Pamiętamy, kultywujemy i przekazujemy młodym ludziom tradycję regionu Zagórzan”	6 000,00	5999,33	0,67
4.	Stowarzyszenie Folklorystyczne „Olszowianie”	„Z kulturą zagórzańską mi do twarzy”	7 000,00	7 000,00	-
5.	Zagórzańscy Pasjonaci Stowarzyszenie Rękodzielników	„Konkurs tradycyjnych palm wielkanocnych w Kasince Małej 2023”	3 500,00	3500,00	-
6.	Stowarzyszenie Muzyczne „Echo Zagórzan” Kasina Wielka	„Orkiestra dęta Echo Zagórzan uczy i promuje muzykę wśród mieszkańców wioski i Gminy Mszana Dolna”	18 000,00	18 000,00	-
7.	Stowarzyszenie „Razem w Rabie”	„Kultura ludowa naszą pasją”	9 000,00	9 000,00	-
8.	Dolina Mszanki	„Zagórzanie +”	20 000,00	20 000,00	-
9.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kasince Małej	„Promowanie melodii i strojów zagórzańskich przez Echo Gór Kasinka Mała”	18 000,00	18 000,00	-
10.	Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Młodych Talentów	„Las w słoiku – warsztaty ręcznego robienia świątecznych stroików – tradycja i nowoczesność”	3 000,00	3 000,00	-
11.	Związek Podhalan Oddział Górali	„Upowszechnianie kultury muzycznej poprzez grę na instrumentach	9 000,00	9 000,00	-

	Zagórzańskich w Lubomierzu	smyczkowych”			
12.	Stowarzyszenie Zagródczańska Wspólnota Kulturalna „Zagródcanie”	„Zagórzańskie Dźwięki”	11 000,00	11 000,00	-
13.	Stowarzyszenie Miłośników Kultury Góralskiej „Pod Cyrlom”	„Upowszechnianie dorobku i tradycji muzycznych górali zagórzańskich wśród współczesnych mieszkańców gminy Mszana Dolna poprzez opracowanie i wydanie CD z zapomnianymi utworami z rejonu wsi Olszówka”	6 500,00	6 500,00	-
14.	Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Mszana Górna	„Kultywowanie tradycji muzycznych przez Orkiestrę Dętą w Mszanie Górnej”	23 000,00	23 000,00	-
15.	Stowarzyszenie Łętowanie	„Łętowe – moja wieś, moja mała ojczyzna”	14 000,00	14 000,00	-
16.	Stowarzyszenie „Przyjaciele Łostówki”	„Tradycja ludowa – zbudowany na wartościach most łączący pokolenia”	14 000,00	14 000,00	-
17.	Stowarzyszenie „Kierunek Przyszłość”	„Zagórzańskie Centrum Wolontariatu Kierunek Przyszłość – działania wychowawcze i edukacyjne na rzecz dzieci i młodzieży”	3 000,00	3 000,00	-
18.	Stowarzyszenie Orkiestra Dęta Mszana Górna	„Przeprowadzenie warsztatów muzycznych oraz wykonanie koncertu patriotycznego”	33 000,00	33 000,00	-
RAZEM:			213 000,00	212 999,33	0,67

Dofinansowanie zadań w zakresie kultury fizycznej i sportu:

L.p.	Organizacja realizująca zadanie publiczne	Tytuł zadania publicznego	Wysokość przyznanego dofinansowania (zł)	Zrealizowano (zł)	Nie zrealizowano / dotacja do zwrotu (zł)
1.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy ZENIT Kasinka Mała	„Dbajmy o swoje zdrowie i rozwój sprawności fizycznej grając w piłkę nożną”	9 000,00	9 000,00	-
2.	Międzyszkolny	„Organizacja półkolonii w	2 500,00		

	Uczniowski Klub Sportowy ZENIT Kasinka Mała	okresie letnim dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Mszana Dolna”		2 500,00	-
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Lubomierzu	„Obóz wypoczynkowo – szkoleniowy dla dzieci z młodzieżowych drużyn pożarniczych z terenu gminy Mszana Dolna (kolonia w Margoninie)”	10 000,00	10 000,00	-
4.	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Mszanie Dolnej	„Zadbajmy o nasze zdrowie”	8 000,00	8 000,00	-
5.	Stowarzyszenie „Budujemy Sukces”	„W piłkę gramy w sportowym duchu, świętujemy 10-lecie naszego klubu”	16 000,00	16 000,00	-
6.	Uczniowski Klub Sportowy "KORYO"	„I Ty możesz zostać mistrzem w dyscyplinie Taekwondo Olimpijskie”	16 000,00	16 000,00	-
7.	Ludowy Klub Sportowy ZENIT Kasinka Mała	„Rozwój piłki nożnej. Szkolenie młodzieży”	12 000,00	12 000,00	
8.	Stowarzyszenie „Paradne Gosposie”	„Aktywność sportowa to sposób na zdrowie”	6 000,00	5 990,00	10,00
9.	Zagórzański Klub Sportowy Kasina Wielka	„Rozwój kultury fizycznej poprzez biathlon oraz biegi narciarskie”	20 000,00	20 000,00	-
10.	Rugby Club Gorce	„Upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży w dyscyplinie rugby”	20 000,00	20 000,00	-
11.	Klub Sportowy „OSTRA” Olszówka – Raba Niżna	„Gry i zabawy z piłką nożną. Szkolenie młodzieży.”	30 000,00	30 000,00	-
12.	Koło Gospodyń Wiejskich Łętowe	„Dbajmy o siebie – organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców Łętowego”	4 500,00	4 500,00	-
13.	Stowarzyszenie Łętowanie	„Umiem pływać”	8 000,00	8 000,00	-
14.	Ludowy Klub Sportowy Witów Mszana Górna	„Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży”	16 000,00	16 000,00	-
15.	Stowarzyszenie Klub Sportowy „Błyskawica”	„Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu”	7 000,00	7 000,00	-
16.	Ludowy Klub Sportowy „Witów	„Z gminy Mszana Dolna w świat na nartach”	40 000,00	40 000,00	-

ski”				
	RAZEM:	225 000,00	224 990,00	10,00

Dofinansowanie zadań publicznych na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego:

L.p.	Organizacja realizująca zadanie publiczne	Tytuł zadania publicznego	Wysokość przyznanego dofinansowania (zł)	Zrealizowano (zł)	Nie zrealizowano / dotacja do zwrotu (zł)
1.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Mszanie Dolnej	„Wyjazdy do teatru w Krakowie”	5 000,00	5 000,00	-
RAZEM:			5 000,00 zł	5 000,00	-

Promocja Gminy

Działania promocyjne Gminy Mszana Dolna prowadzone są w sposób ciągły – jest to komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna. Na stanowisku ds. promocji redagowanych jest wiele tekstów promujących mieszkańców tego samorządu oraz ich aktywności, miejsca, wydarzenia, szeroko pojętą kulturę, walory przyrodnicze regionu, turystykę itp.

Najczęściej korzysta się z dwóch podstawowych kanałów komunikacji – strony www.mszana.pl oraz gazety „Nasza Gmina Mszana Dolna”, wiele treści publikowanych jest również w mediach lokalnych i branżowych oraz w mediach społecznościowych marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny.

Gmina wydaje gazetę „Nasza Gmina Mszana Dolna”. Nakład gazety (5 wydań w ciągu roku po 400 egz. każde) jest dystrybuowany bezpośrednio w Urzędzie Gminy Mszana Dolna – łączna kwota: 23 554,50 zł.

Gazety wysyłane są do obowiązkowych jednostek wynikających z rejestracji periodyku, ale też stałych punktów informacyjnych np. Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej, Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej, portal promujący wędrówki górskie www.gorydlaciebie.pl, Biblioteka Powiatowa, Biblioteka Miejska i Gminne Biblioteki,

gminne placówki oświatowe; każdy numer gazety trafia również do radnych Gminy, sołtysów poszczególnych miejscowości, proboszczów i sąsiednich samorządów, a także do osób związanych z Gminą Mszana Dolna, które wyraziły swoją prośbę, aby im gazetę wysyłać (np. prof. dr hab. Józefa Kobylińska). Każdy numer gazety wysyłany jest również do miast i gmin partnerskich Gminy Mszana Dolna.

Informacje dot. Gminy Mszana Dolna przekazywane do publikacji przez pracownika ds. promocji do mediów są bardzo często publikowane w mediach lokalnych, regionalnych i krajowych. Są to portale informacyjne i branżowe. Gmina prowadzi stałą współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz bibliotek i szkół, ale także osobami prywatnymi (rzemieślnikami, rolnikami, pasjonatami, sportowcami itp.) działającymi na terenie Gminy, a także seniorami w zakresie promocji ich działalności. Dzięki tej współpracy informacja o inicjatywach podejmowanych przez te osoby, ich pasjach i osiągnięciach zamieszczona jest w wielu wydawnictwach i portalach branżowych (np. www.szlakrzemiosła.pl, www.mojeKGW.pl; www.sportowapolska.pl; www.witrynawiejska.pl; www.gorydlaciebie.pl; strażak itp.).

Gmina prowadzi współpracę z różnymi lokalnymi instytucjami w zakresie promocji Gminy Mszana Dolna (np. GPN, Powiat Limanowski, Województwo Małopolskie, Muzeum Orkana w Rabce, Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Karniowicach, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Oddział w Krakowie itp.).

Na bieżąco opracowywane są, przygotowywane i wydawane materiały promujące Gminę Mszana Dolna oraz gadżety promocyjne. Materiały promujące Gminę są dystrybuowane przez pracownika ds. promocji ale również w Powiatowym Centrum Informacji Turystycznej w Limanowej, Pensjonacie Szczebel w Mszanie Dolnej, JANDA Resort&Conference; Bazie Lubogoszcz, Młodzieżowym Ośrodku Rekolekcyjno – Rekreacyjnym na Śnieżnicy w Kasinie Wielkiej, we wszystkich obiektach turystycznych działających na terenie Gminy Mszana Dolna (szczególnie w miejscach noclegowych). Mapa Gminy Mszana Dolna oraz trasy turystyczne w jej obrębie dostępne są również w turystycznych, popularnych aplikacjach mobilnych: Traseo, SeeMap, Trekbuddy, Garmin, OziExplorer, Twonav.

Z uwagi na brak na tym terenie Centrum Informacji Turystycznej taka informacja w sposób ciągły prowadzona jest przez pracownika ds. promocji Gminy.

Do Wójta Gminy wpływają wnioski o przyznanie nagród: 1) za osiągnięte wysokie wyniki sportowe (przyznano 16 nagród na łączną kwotę 27.500,00 zł.) oraz 2) za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury (przyznano 1 nagrody na łączną kwotę 3.000 zł.).

W ciągu 2023r. Gmina była współorganizatorem wydarzeń promocyjnych m.in. były to: Niedziela z Gorczańskim Parkiem Narodowym, Międzynarodowy Konkurs Poetycki i Literacki im. Ks. Kan. Józefa Jamroza Kapłana – Męczennika „O autentyczną wiarę” i „O ludzkie serce człowieka”, Zakończenie sezonu lotowego Polskiego Związku Hodowców Gołębi Poczтовых Oddział Mszana Dolna.

Gmina prowadzi zbiór tekstów i opracowań dot. historii i ciekawych wydarzeń dot. Gminy Mszana Dolna oraz kultury Zagórzan (prof. Kobylińska, ks. Władysław Łukasik, dr Katarzyna Ceklarz, wydawnictwa branżowe i turystyczne itp.), które powiększają archiwum Urzędu Gminy (np. zakup Zeszytów rabczańskich zawierających informacje o regionie za kwotę 60,00 zł). Korzystają z niego pracownicy, mieszkańcy Gminy i różnego typu instytucje. Gmina współpracuje z PTTK w zakresie szlaków turystycznych na terenie Gminy Mszana Dolna.

W sposób ciągły prowadzona jest Ewidencja innych obiektów świadczących usługi hotelarskie oraz prowadzona jest informacja w tym zakresie. Właściciele tych obiektów zaproszeni zostali do współpracy przy budowie marki Zagórze Działy i otrzymywali zaproszenia na spotkania kreatorów marki. Na koniec 2023 roku stan obiektów (miejsc noclegowych) był następujący:

- Łostówka – 2 obiekty; 86 miejsc noclegowych
- Raba Niżna – 5 obiektów; 52miejsca noclegowe
- Kasina Wielka – 5 obiektów; 209 miejsc noclegowych
- Mszana Górna – 2 obiekty; 105 miejsc noclegowych
- Lubomierz – 5 obiektów; 74 miejsca noclegowe

- Kasinka Mała – 2 obiekty; 243 miejsca noclegowe
- Olszówka – 2 obiekty; 28 miejsc noclegowych.

Oprócz tego prowadzona jest współpraca w zakresie promocji z innymi obiektami hotelarskimi i turystycznymi zlokalizowanymi na terenie Gminy, które nie są zgłoszone do ewidencji a prowadzą działalność gospodarczą w tym zakresie.

W ramach działań promujących szczególnie osoby zasłużone dla Gminy Mszana Dolna aktywnie współpracowano z dr Elżbietą Ciborską w zakresie tworzenia i akceptacji przez osoby żyjące lub rodziny zmarłych Zagórzeń biogramów do umieszczenia w drugim wydaniu Księgi Limanowian.

Bardzo dużo działań w ciągu 2023 roku skupiło się wokół budowy marki lokalnej Zagórzeńskie Dziedziny. Była to kontynuacja działań rozpoczętych w poprzednich latach, podejmowane były nowe inicjatywy, co wiąże się z poszerzeniem oferty turystycznej regionu oraz rozpoznawaniem marki Zagórzeńskie Dziedziny w całym kraju. Mnóstwo działań dotyczyło zaangażowania wszystkich środowisk społeczności lokalnej w ten proces, pobudzenie ich aktywności oraz skierowanie działań na wspólną i wzajemną promocję inicjatyw pod marką „Zagórzeńskie Dziedziny”.

Dążeniem kreatorów marki Gminy Mszana Dolna jest realizacja celu: pobudzenie aktywności społeczności lokalnej Gminy Mszana Dolna w oparciu o inicjatywy ekonomii społecznej i dziedzictwo miejsca.

Cele szczegółowe to:

1. stworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej,
2. wzmacnianie kondycji i samodzielności istniejących podmiotów – stowarzyszeń i fundacji,
3. budowanie wspólnej marki miejsca, pod którą zsieciovane są oferty oparte o lokalne dziedzictwo Zagórzeń z Gminy Mszana Dolna.

Chcielibyśmy aby nasza marka identyfikowała miejsce, integrowała społeczność lokalną, aktywizowała naszych mieszkańców do przedsiębiorczości i promowała nasz region.

W ciągu 2023 roku udało się zorganizować szereg inicjatyw, w szczególności:

- zorganizowano 12 Zagórzańskich Mszy św. podczas której promowano dziedzictwo regionu Zagórzańskiego w śród mieszkańców regionu, ich gości i turystów; nabożeństwa odprawiane są cyklicznie, w każdą ostatnią niedzielę miesiąca o godz. 14.00 - w okresie od kwietnia do września w zabytkowym kościele w Kasinie Wielkiej, a od października do marca w kościele parafialnym w Lubomierzu. Oprawę muzyczną Eucharystii przygotowują zespoły regionalne i orkiestry dęte z regionu, którzy po zakończeniu Mszy św. dają zgromadzonej publiczności koncerty i prezentują występy sceniczne. Wydarzeniu towarzyszy również kiermasz produktów lokalnych;
- zorganizowano i koordynowano obrady Kapituły Znak Promocyjnego Zagórzańskie Dziedziny, w wyniku których to wyróżnienie przyznano dla 8 produktów, 1 inicjatywy i 9 usług
- zorganizowano II Galę Znak Promocyjnego Zagórzańskie Dziedziny z udziałem Andrzeja Guta – Mostowego Wiceministra Sportu i Turystyki oraz Grzegorza Biedronia – Radnego Sejmiku Województwa Małopolskiego oraz Prezesa MOT
- nagrano 5 wywiadów dot. dziedzictwa Zagórczan do audycji „Pejzaże regionalne” w Radiu Kraków
- do bogatej oferty warsztatowej wprowadzono nowe propozycje (no koniec 2023 r. – 39 różnorodnych propozycji warsztatowych dla grup zorganizowanych które stanowią doskonale uzupełnienie oferty obiektów noclegowych i turystycznych z regionu. Podczas warsztatów ich uczestnicy poznają region, lokalną kulturę i tradycje, mogą samodzielnie doświadczyć i spróbować wielu aktywności charakterystycznych dla tutejszych mieszkańców oraz własnoręcznie wykonują pamiątkę z regionu. Warsztaty te doskonale uzupełniają ofertę obiektów

działających w branży turystycznej, już drugi sezon na ich bazie KSOS Baza Lubogoszcz organizuje Zielone Szkoły dla uczniów klas II krakowskich szkół podstawowych oraz zajęcia dla seniorów z Małopolski. Warsztaty te cieszą się ogromnym powodzeniem; wprowadzane są również do zagórzańskich szkół podstawowych

- współorganizowano wydarzenia promujące Ludzi Ziemi Zagórzańskiej, ich twórczość i wydane publikacje książkowe: promocja albumu „Malarstwo na szkle” Jaśka z Gorców (Jana Fudali); „Zbiór wierszy „Ciyń Bulandy” Wojciecha Kusiaka
- zorganizowano Zagórzański i Bożonarodzeniowy Jarmark Zagórzański oraz towarzyszący grudniowemu wydarzeniu „Konkurs potraw wigilijnych”
- współpracowano przy nagraniu odcinków „Korony Gór Polski” dot. Mogielicy i Lubomira do TVP HD
- promowano Ziemię Zagórzańską podczas Niedzieli Palmowej przy Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce Zdroju; Jarmarku św. Magdaleny przy Muzeum im. Władysława Orkana w Rabce – Zdroju; Święta Rabczańskiej Solanki, Odpustu na Śnieżnicy, Zagórzańskiego Łata, Dniach Mszany Dolnej, Dwukulturowej Mszany Dolnej;
- współorganizowano jubileusz 100 – lecia KSOS Bazy Lubogoszcz;
- uczestniczono w akcji sadzenia drzewek – „Lasu Pamięci Jana Pawła II) – zaproszenie do udziału w akcji Zagórzańskie Dziedziny otrzymały od Nadleśnictwa Limanowa
- reprezentowano Zagórczyków w procesie wpisu kultury góralskiej na Listę Niematerialnego Dziedzictwa, aktywny udział w przygotowanie wniosku, organizacja jednego ze spotkań wszystkich depozytariuszy na terenie zagórzańskim;
- po raz kolejny marka Zagórzańskie Dziedziny stała się przykładem dobrych praktyk. Podczas wizyt studyjnych zorganizowanych na tym terenie przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej tworzący swoje marki lokalne poznawali w praktyce mechanizmy służące budowaniu marki lokalnej opartej o partnerstwo trójsektorowe oraz potencjał miejsca. Goście Zagórzańskich

Dziedzin chłonęli informacje o tym szczególnym regionie przekazywaną im w sposób nieoczywisty – podróżując po miejscach, biorąc udział w warsztatach, smakując lokalnej kuchni... (w 2023 r. były to osoby reprezentujące: Bałtów, Ostrowiec Świętokrzyski i Starachowice – LGD Krzemieny Krąg; Podlaskie Centrum Doradztwa Rolniczego oraz studenci Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Targu; OSiR Włoszczowa oraz KGW ze Śląska);

- współorganizowano posiedzenie Rady Ekspertów ds. Turystyki przy Ministerstwie Sportu i Turystyki oraz posiedzenia Rady Polskiej Organizacji Turystycznej, podczas której zaprezentowano markowe działania i promowano markę lokalną Zagórzańskie Dziedziny;

- po raz kolejny aktywnie promowano Region Zagórzański podczas Agropromocji 2023 zorganizowanej w Starym Sączu; Zagórzanie zaprezentowali się na stoisku organizatora tej ogólnopolskiej wystawy, na scenie wydarzenia oraz podczas Mszy św. i korowodu dożynkowego; całe wydarzenie przepełnione było akcentami zagórzańskimi, również w postaci pamiątek zamawianych przez organizatora wydarzenia, a dostarczonych przez Zagórzan. Podczas wydarzenia ze stoiska zagórzańskiego wielokrotnie emitowana była relacja na żywo czy wywiady do TVP 3 Kraków. Przed Agropromocją na terenie Zagórzańskich Dziedzin nagrano reportaż o produktach górskich;

- przeprowadzono III konkurs na uzyskanie prawa do użytkowania i posługiwania się Znakiem Promocyjnym Zagórzańskie Dziedziny

- wykonano monidło do zdjęć inspirowane zagórzańską parzenicą, które w 2024 roku zamontowano przy żółtym szlaku z Lubomierza na Jasień;

- współpracowano przy realizacji projektów organizacji skupionych wokół Zagórzańskich Dziedzin (m. in. warsztaty promujące kulturę ludową górali zagórzańskich przeprowadzone w ramach projektu Etno Małopolska 2023; spotkania wigilijnego w Olszówce);

- podpisano z Zespołem Szkół Techniczno – Informatycznych w Mszanie Dolnej porozumienie o współpracy z klasami reklamy przy promocji Regionu Zagórzańskiego; zaprezentowano markowe działania uczniom tej szkoły oraz

uczestniczono w ramach tej współpracy w charytatywnym koncercie im. Konrada Nawary

- dwukrotnie zaprezentowano działania w ramach marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny dla beneficjentów i osób skupionych wokół działań Fundacji im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie;
- w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Skrawek Nieba z Łosi zorganizowano dla zagórzańskich seniorów wyjazd do Beskidu Niskiego;
- aktywny udział w kiermaszach bożonarodzeniowych zorganizowanych w CH M1 w Krakowie, na krakowskim Rynku (również występ sceniczny) – promocja Ziemi Zagórzańskiej;
- na zaproszenie Małopolskiej Organizacji Turystycznej zaprezentowano Zagórzańskie Dziedziny podczas TT Warsaw w Nadarzynie;
- współorganizowano I Konkurs Gwary Zagórzańskiej w Łętowem;
- doprowadzono do nagrania i emisji odcinka programu „Zakochaj się w Polsce” (TVP 1) traktującego o Zagórzańskich Dziedzinach;
- nagrano audycje do Radia Kraków – „Przed Hejnałem” – traktującą o bożonarodzeniowych zwyczajach górali zagórzańskich;
- podczas świątecznej konferencji o zasięgu wojewódzkim w Małopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Karniowicach zaprezentowano dziedzictwo Zagórzan (potrawy, produkty lokalne, promocja działań zagórzańskiej marki lokalnej)
- angażowano gości i mieszkańców regionu w odkrywanie nowych miejsc, poznawania lokalnych historii oraz promocje regionu poprzez publikacje zdjęć na swoich profilach w mediach społecznościowych poprzez organizację konkursów na profilach Zagórzańskich Dziedzin w mediach społecznościowych;
- koordynowano działalność Punktów sprzedaży produktu lokalnego i Zagórzańskich księgarnek. Na koniec 2023 r. produkty lokalne dostępne były w: recepcji Janda Resort&Conference, Centrum Edukacji i Rozwoju eMKa, Izbie Pracy Twórczej działającej w ramach Fundacji na Rzecz Rozwoju Kultury Zagórzańskiej przy agroturystyce „Pokoje gościnne u Grażynki” w Kasince Małej;

Ośrodka Rekolekcyjnym na Śnieżnicy w Kasinie Wielkiej; sklepie spożywczo – przemysłowym Nicho.pl w Porębie Wielkiej (przy granicy z siedzibą Gorczańskiego Parku Narodowego). Wszystkie punkty sprzedaży zlokalizowane są w miejscach szczególnie chętnie odwiedzanych przez turystów. Wkrótce powstaną nowe punkty sprzedaży lokalnych produktów;

- prowadzono profil marki Zagórzańskie Dziedziny na Facebooku oraz na Instagramie. Posty na FB publikowane są średnio 1 raz dziennie, ich przygotowaniem zajmuje się zespół redakcyjny w 3 osobowym składzie, a administratorem i publikatorem informacji jest pracownik ds. promocji Urzędu Gminy Mszana Dolna. Profil do tej pory polubiło 4483 osób; 5255 go obserwuje. W ciągu 2023 roku przygotowano merytorycznie i opublikowano 482 posty na FB, 170 na IG i 12 filmów na YT. Posty zamieszczane na FB marki Zagórzańskie Dziedziny cieszą się ogromnym zainteresowaniem, ich zasięg to nawet kilkadziesiąt tysięcy osób. To ogromna promocja regionu. Posty marki na FB i IG udostępniane są na terenie całego kraju m. in. w mediach branżowych (np. sportowych), ale również za granicą (np. na Słowacji). Odbiorcy tego profilu to również mieszkańcy całej Europy i Ameryki;

- promowano region poprzez sieć zagórzańskich questów, wydawano nagrody dla poszukiwaczy skarbów, którzy odnaleźli wszystkie zagubione w tym terenie koraliki;

- w ramach współpracy z różnego typu instytucjami kreatorom marki Zagórzańskie Dziedziny oraz właścicielom obiektów noclegowych i turystycznych z regionu, przedstawicielom NGO, rolnikom i przedsiębiorcom wielokrotnie proponowano udział w różnego typu szkoleniach – stacjonarnie i on – line

- pozyskano do współpracy nowe osoby oraz instytucje i organizacje, których aktywności poszerzą i ubogacą ofertę Zagórzańskich Dziedzin;

- podjęto współpracę z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie w zakresie promocji działań NGO z Zagórzańskich Dziedzin, która zaowocował m. in. umieszczeniem oferty Zagórczan w katalogu ROPS;

- Zagórzańskie Dzia dziny dołączyły do zaszczytnego grona miejsc polecanych przez portal VisitMalopolska na cel wypraw w rytmie eko. Obszar trzech zagórzańskich samorządów oraz jego bezpośrednie okolice a także Gorczański Park Narodowy, został uznany za doskonałe miejsce do uprawiania ekoturystyki na ziemi sądeckiej. To wymarzony region dla turystów pragnących obcować z naturą i doświadczyć tego, co bliskie. Wspólnie z Dominiką Zarebą z Funduszu Partnerstwo stworzono ekoprzewodnik, który pomaga odnaleźć tutaj niezwykle miejsca podczas jednodniowej wycieczki, weekendowego wypadu, czy dłuższego wakacyjnego pobytu. Ekoprzewodnik wydany został w formie książkowej jako jeden z elementów promujących Województwo Małopolskie;
- do współpracy przy promocji Ziemi Zagórzańskiej zaangażowano blogerów turystycznych, m. in. Mamo, a daleko jeszcze?; Odkrywając Beskidy, Pora na wycieczkę i Dzień dobry w podróży;
- prowadzono promocję marki w mediach społecznościowych, branżowej konferencji, w czasie wizyt stażowych spowodowała zainteresowanie regionem. Wiele młodych marek lokalnych zwróciło się do koordynatora Zagórzańskich Dzia dzin z prośbą o przygotowanie planów wizyt stażowych lub studyjnych. Na 2024 rok zaplanowano kolejne takie wizyty;
- organizowano szkolenia z zakresu przedsiębiorczości i rolnictwa dla mieszkańców regionu;
- podjęto prace związane z wykonaniem strony www dla marki lokalnej Zagórzańskie Dzia dziny;
- rok zakończono I miejscem w konkursie „Kobieta innowacyjna a przedsiębiorczość na obszarach wiejskich” w kategorii „Innowacyjność w przedsiębiorczości”.

W dalszym ciągu prowadzona jest aktywizacja NGO, przedsiębiorców działających w branży turystycznej i okołoturystycznej, lokalnych rolników i mieszkańców, którzy angażując swój potencjał w budowę marki pomogą rozbudować i wzbogacić ofertę turystyczną regionu.

Bardzo ważnym aspektem działań marki jest komunikacja wewnętrzna – pokazanie mieszkańcom regionu jego potencjału, miejsc i osób, z których mogą być dumni i które mogą polecać swoim gościom. Okazuje się bowiem, że najczęściej mieszkańcy poszczególnych miejscowości zupełnie nie znają obszaru, w którym mieszkają i w wielu miejscach nie byli nigdy...

Informacje o wszystkich podejmowanych działaniach i inicjatywach na bieżąco są zamieszczane na stronie www.mszana.pl, publikowane są w gazecie gminnej i w mediach lokalnych. Informacje o Zagórzańskich Dziedzinach ukazały się w portalach: Witryna Wiejska, portalu Krajowego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, Świętokrzyskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, CDR w Brwinowie Oddział w Krakowie, MODR w Karniowicach, Podlaskiego CDR w Szepietowie, Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi, Ministerstwa Sportu i Turystyki, POT, MOT, Radia Kraków, Skarbów Małopolski, Narodowego Instytutu Kultury, Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Targu, Aktualnościach Rolniczych, Doradcy i gminnych gazetach zagórzańskich samorządów. Na stronie informacyjnej Gminy Mszana Dolna stworzona została zakładka dedykowana Zagórzańskim Dziedzinom, w których zgromadzono wszelkie informacje na temat procesu jej tworzenia i wypracowanej oferty. Treści promocyjne publikowane są również w utworzonym w lipcu 2020 r. profilu marki na Facebooku. Po podpisaniu Partnerstwa banerki kierujące na profil marki oraz zakładki poświęcone Zagórzańskim Dziedzinom zostały umieszczone w mediach Partnerów Zagórzańskich Dziedzin.

Część powyższych działań przeprowadzono bezpłatnie, część sfinansowano z budżetu Gminy Mszana Dolna oraz pozostałych Partnerów i Kreatorów Zagórzańskich Dziedzin; pozyskano również dofinansowanie z różnych źródeł na realizację w/w działań w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi współpracującymi przy budowie marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny.

Rozdział XII

Inwestycje gminne, gospodarka nieruchomościami i zagospodarowanie przestrzenne

Działania w tym obszarze podejmowane są w oparciu o następujące dokumenty strategiczne:

- Strategia Rozwoju Gminy na lata 2017 – 2023
- Gminny Program Rewitalizacji na lata 2017 - 2023
- Gminny Program Ochrony Środowiska

Działania planistyczne:

1. W dniu 24 listopada 2023 roku podjęto Uchwałę Nr LXVIII/660/23 w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mszana Dolna. Procedura planistyczna została zakończona. Miała na celu uwzględnienie uwag organu nadzoru w drodze badania legalności Uchwały Nr XXXVI/378/21 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 9 lipca 2021r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mszana Dolna, a w szczególności wyeliminowania niespójności i włączenia do dokumentu wszystkich danych dotyczących bilansu i chłonności terenów przeznaczonych do zabudowy.
2. Wykonawca realizuje umowę obejmującą wykonanie usługi dla zamówienia publicznego pn.: „Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mszana Dolna”.
Od 20 października trwało wyłożenie do publicznego wglądu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Mszana Dolna, konsultacje z wykonawcami projektów zakończyły się 10 listopada 2023 r.
Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projektach planów miejscowych rozwiązaniami odbyła się 25 października 2023 r. Uwagi do projektów planów miejscowych oraz uwagi

i wnioski do prognoz oddziaływania na środowisko mogły być wnoszone w nieprzekraczalnym terminie do dnia 24 listopada 2023 r.

W związku z Zarządzeniami Wójta Gminy Mszana Dolna z dnia 22 stycznia 2024r. w sprawie rozpatrzenia uwag wniesionych do wyłożonego do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Mszana Dolna dla poszczególnych miejscowości, została ponowiona procedura uzgadniająca /opiniująca projekty mpzp.

3. W roku 2023 zostały uchwalone następujące zmiany Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego:

- 1) Uchwała Nr LVII/582/23 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 27 stycznia 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Mszana Górna (obszar objęty zmianą planu dz. ewid. nr 2610/3 w Mszanie Górnej). Wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
- 2) Uchwała Nr LVII/580/23 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 27 stycznia 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Lubomierz (obszar objęty zmianą planu dz. ewid. nr 3544/2, nr 3472, nr 3474, nr 3056 w Lubomierzu).
 - o Obszar objęty zmianą planu dz. nr 3544/2, wyznaczono tereny: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług oraz teren zieleni naturalnej,
 - o Obszar objęty zmianą planu dz. nr 3472, nr 3474, wyznaczono teren zabudowy mieszkaniowej oraz teren rolnictwa z zakazem zabudowy,
 - o Obszar objęty zmianą planu dz. nr 3056 wyznaczono częściowo teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej oraz teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- 3) Uchwała Nr LVII/581/23 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 27 stycznia 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Łętowe (obszar objęty zmianą planu dz. ewid. 155/3 i fragment działki ewid. nr 837/7 we wsi Łętowe). Wyznaczono nowe tereny zabudowy mieszkaniowej.

- 4) Uchwała Nr LVII/579/23 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 27 stycznia 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Glisne (obszar objęty zmianą planu dz. ewid. nr 1741 we wsi Glisne). Wyznaczono nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
- 5) Uchwała Nr LXVIII/661/23 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 24 listopada 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Kasina Wielka (obszar objęty zmianą planu dz. ewid. nr 1919, nr 2298/5, nr 5351, nr 5446, nr 5447, nr 6414, nr 8460, nr 10994, nr 10995, nr 10996, nr 10997 we wsi Kasina Wielka). Wyznaczono nowe tereny; zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny usług turystyki, zabudowy mieszkaniowo-usługowej.
- 6) Uchwała Nr LXVIII/662/23 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 24 listopada 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Kasina Wielka (obszar objęty zmianą planu dz. ewid. nr 5611, nr 5612, nr 5613, nr 5614, nr 5615 we wsi Kasina Wielka). Wyznaczono nowe tereny usług sportu i rekreacji.
- 7) Uchwała Nr LXVIII/663/23 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 24 listopada 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Kasinka Mała (obszar objęty zmianą planu dz. ewid. 7287 w Kasince Małej). Wyznaczono nowe tereny usług turystyki.
- 8) Uchwała Nr LXVIII/664/23 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 24 listopada 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Lubomierz (obszar objęty zmianą planu dz. ewid. 4864 w Lubomierzu). Wyznaczono nowe tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- 9) Uchwała Nr LXVIII/665/23 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 24 listopada 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Łętowe (obszar objęty zmianą planu dz. ewid. 778/7 we wsi Łętowe). Wyznaczono nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
- 10) Uchwała Nr LXVIII/666/23 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 24 listopada 2023r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Olszówka (obszar objęty zmianą planu dz. ewid. 307, nr 324/2, nr 3877 we wsi Olszówka).

Wyznaczono nowe tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej.

Inwestycje w rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej:

Sieć wodociągowa:

Długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła około 37,5 km. Dostęp do sieci wodociągowej w gminie posiada 29 % mieszkańców. Większość mieszkańców zaopatruje się w wodę w ramach wodociągów prywatnych, osiedlowych lub studni głębinowych.

W celu zabezpieczenia źródeł wody dla obiektów publicznych gmina zleciła wykonanie studni głębinowych przy obiektach szkolnych w Kasinie Wielkiej, Olszówce i Łostówce. W pozostałych obiektach nie było możliwości wykonania studni z uwagi na negatywne wyniki badań hydrogeologicznych.

Infrastruktura kanalizacyjna

Inwestycje w rozwój sieci kanalizacyjnej:

W roku 2023 realizowane były następujące inwestycje związane z budową kanalizacji sanitarnej:

W latach 2019-2023 **gmina Mszana Dolna zrealizowała budowę kanalizacji sanitarnej w Rabie Niżnej**. Wykonano **32,1 km sieci** wraz z przykanalikami. Zadanie wykonywane było w trudnym terenie z uwagi na m.in. przejścia terenów PKP, rzeki Raby, drogi krajowej nr 28 oraz dróg powiatowych. W ramach zadania wykonano kanały o średnicy fi 160 - 315 mm oraz jedną przepompownię ścieków. Do kanalizacji sanitarnej zostało podpiętych blisko 300 budynków, w tym również Szkoła Podstawowa, ośrodek zdrowia, DPS w którym obecnie przebywa ok. 100 mieszkańców oraz remiza OSP.

Z kanalizacji korzystają również mieszkańcy miasta Mszana Dolna oraz przedsiębiorstwa (także prowadzone przez mieszkańców naszej gminy), m.in. restauracje, sklepy, firmy handlowe zlokalizowane w pobliżu tzw. „łącznika” biegnącego przez miasto Mszana Dolna wzdłuż ulic: Zakopiańskiej i Krakowskiej. W najbliższej przyszłości, wskutek rozbudowy sieci przez miasto Mszana Dolna do „łącznika” zostaną podpięte kolejne budynki. Na terenie miasta, gmina wykonała 3,9 km sieci o średnicy fi 315 mm, za kwotę ponad 2,5 mln zł netto.

Łączny koszt budowy kanalizacji sanitarnej w Rabie Niżnej wraz z tzw. łącznikiem wyniósł 11,2 mln zł netto (13,8 mln zł brutto). Podatek Vat został odzyskany przez gminę i przeznaczony na realizację innych zadań. Gmina pozyskała dofinansowanie ze środków europejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w łącznej kwocie 3,3 mln zł, a także preferencyjną pożyczkę, częściowo umarzalną, ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w kwocie 4,1 mln zł.

W roku 2023 zakończono i oddano do użytkowania, etap III i IV kanalizacji w m. Raba Niżna.

Inwestorem obydwu zadań był Związek Gmin Dorzecza Górnej Raby i Krakowa.

Łączny koszt zadań wyniósł: 4,4 mln zł netto, a długość sieci wyniosła łącznie: 10,3 km

Etap III został zrealizowany z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (kwota przyznanej dotacji wyniosła 1,38 mln zł.)

Pozostałe koszty zostały pokryte ze środków Gminy Mszana Dolna, z czego 1,36 mln zł pochodziło ze środków otrzymanych w ramach przyznanej subwencji ogólnej z przeznaczeniem na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę.

W czerwcu 2023 r. Gmina Mszana Dolna przystąpiła do pierwszego etapu budowy kanalizacji sanitarnej w Olszówce.

Zadanie realizowane jest w systemie „zaprojektuj i wybuduj”. Wartość prac projektowych i budowlanych wynosi 4,5 mln zł brutto, z czego 3,7 mln pochodzi ze środków otrzymanych w ramach przyznanej subwencji ogólnej z przeznaczeniem na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę. Obecnie realizowany jest projekt sieci, natomiast w II kwartale 2024 r. wykonawca przystąpi do prac budowlanych. Planowany termin zakończenia inwestycji to listopad 2025 r.

W ramach zadania zostanie wykonana sieć kanalizacyjna o długości 6,5 km, która umożliwi podłączenie ok. 120 budynków, a także rozbudowę kolejnych etapów kanalizacji sanitarnej.

Gmina każdego roku przeznaczają środki na rozbudowę istniejącej sieci kanalizacyjnej. W roku 2023 wykonano rozbudowę sieci w miejscowości Łostówka.

Aktualnie trwa budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu **Zagórki w Mszanie Górnej**. W ramach inwestycji powstanie 745 m.b. nowej sieci wraz z odbudową zniszczonej w wyniku inwestycji drogi asfaltowej. Do sieci zostanie podłączonych 15 gospodarstw domowych. Wartość zadania wynosi 890.000,00 zł brutto, z czego 724 tyś. zł zostanie pokryte ze środków otrzymanych w ramach przyznanej subwencji ogólnej z przeznaczeniem na wsparcie finansowe inwestycji w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę.

Gmina Mszana Dolna nabyła 2 działki w m. Kasina Wielka, które docelowo zostaną przeznaczone pod budowę 2 oczyszczalni ścieków dla tej miejscowości. Obecnie trwa procedura przekształcenia działek, która umożliwi podjęcie kolejnych kroków tj. wykonania projektu sieci i oczyszczalni ścieków.

Podsumowanie:

Gmina Mszana Dolna użytkuje obecnie sieć kanalizacji o długości ponad 180 km. Do kanalizacji podłączonych jest blisko 2,2 tys. budynków mieszkalnych i podmiotów gospodarczych.

Ilość ścieków bytowych odprowadzanych siecią kanalizacyjną: 262,1 dm³

Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej: 7819 osób.

Co stanowi 44,3 % gminy.

W Gminie funkcjonują 3 małe oczyszczalnie ścieków wykonane przy budynkach użyteczności publicznej:

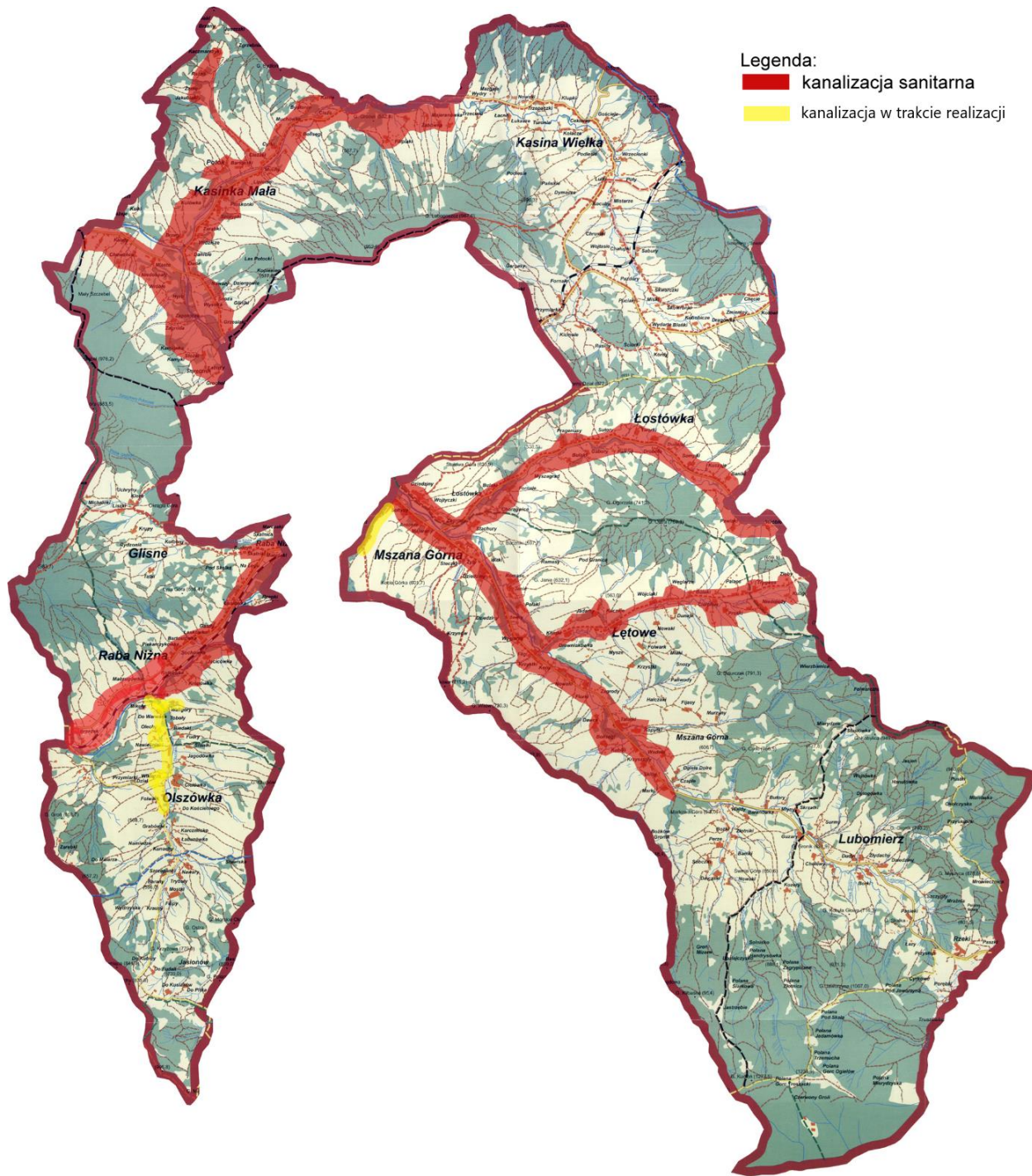
oczyszczalnia o wydajności 3,6 m³/d dla Szkoły Podstawowej Nr 1 w Lubomierzu

oczyszczalnia o wydajności 14,0 m³/d dla Szkoły Podstawowej w m. Glisne

oczyszczalnia o wydajności 0,5 m³/d dla Szkoły Podstawowej Nr 2 w Lubomierzu

oraz 118 oczyszczalni przydomowych.

W ramach priorytetów ekologicznych dla gminy planuje się budowę kompletnej sieci kanalizacyjnej dla całego obszaru gminy. Znaczna część mieszkańców gminy korzysta ze szczelnych zbiorników na ścieki bytowe (szamba). Nieczystości z tych zbiorników powinny być okresowo wywożone do funkcjonujących oczyszczalni ścieków. Jak potwierdzają analizy ścieków dowożonych samochodami asenizacyjnymi na oczyszczalnię w Mszanie Dolnej, zbiorniki „bezodpływowe” mogą nie być szczelne. Dlatego znaczna część ścieków nieoczyszczanych trafia bezpośrednio do gruntu. Na terenie Gminy Mszana Dolna znajduje się ok. 1744szt. zbiorników bezodpływowych.

Inwestycje gminne i zagospodarowanie przestrzenne

Stan dróg na terenie gminy:

1. Drogi krajowe:

- 1) Droga krajowa DK 28 Zator-Medyka – w miejscowości Raba Niżna w km 72+650 – 77+900 i w miejscowości Kasina Wielka w km 85+090 – 90+500.

Łącznie dróg krajowych: 10,660 km

2. Drogi wojewódzkie:

- 1) Droga wojewódzka DW 964 Kasina Wielka-Biskupice Radłów w miejscowości Kasina Wielka w km od odc. 010 km 0+000 do odc. 020 km 1+300.
- 2) Droga wojewódzka DW 968 Lubień-Zabrzeż w miejscowości Kasinka Mała od odc. 010 km 2+500 do odc. 020 km 1+580 i w miejscowości Mszana Górna od odc. 040 km 0+010 do odc. 060 km 11+200

Łącznie dróg wojewódzkich: 26,500 km

3. Drogi powiatowe:

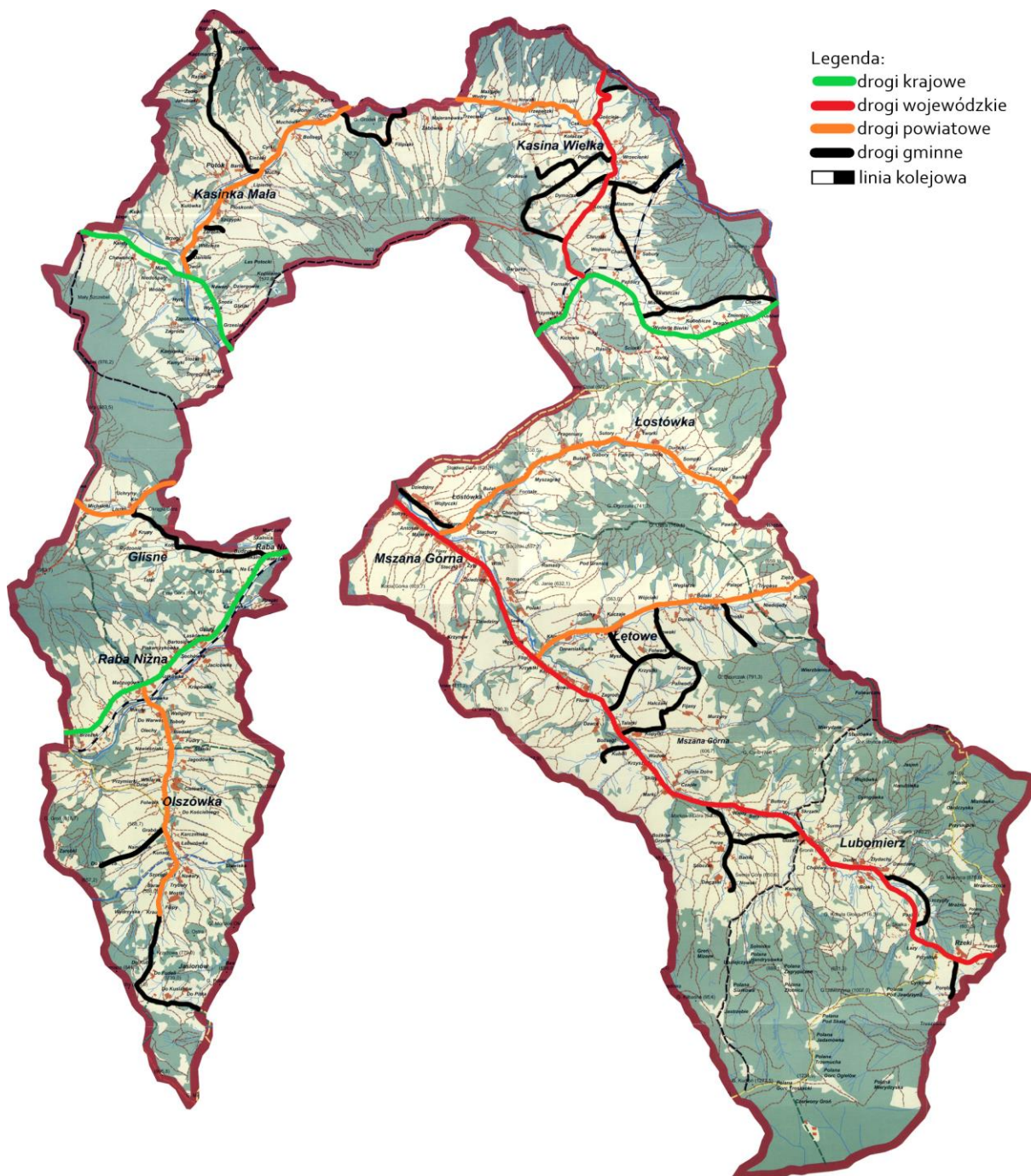
- 1) Droga powiatowa nr 1625K Tenczyn-Glisne-Mszana Dolna w km 4+543 - 6+347 (1,804 km)
- 2) Droga powiatowa nr 1626K Kasinka Mała–Węglówka-Kasina Wielka w km 0+000 – 4+629 i w km 6+871 – 9+468 (7,226 km)
- 3) Droga powiatowa nr 1616K Mszana Górna-Łostówka-Podłopień w km 0+000 - 6+246 (6,246 km)
- 4) Droga powiatowa nr 1615K Mszana Górna-Łętowe-Wilczyce w km 0+000 - 5+286 (5,286 km)
- 5) Droga powiatowa nr 1627K Raba Niżna-Olszówka w km 0+000 – 4+467 (4,467 km)

Łącznie dróg powiatowych: 25,170 km

4. Drogi gminne:

- 1) Droga gminna 604301K Kasina Wielka - Szymony – Gruszowiec – 5,230 km
- 2) Droga gminna 604302K Kasina Wielka - Stacja PKP – Skrzydlna – 1,850 km

- 3) Droga gminna 604303K Kasina Wielka - Pańskie – Krzykacze – 4,670 km
 - 4) Droga gminna 604304K Kasina Wielka – Ługowina – 0,600 km
 - 5) Droga gminna 604305K Mszana Górna - Bolisęgi–Konina – 0,700 km
 - 6) Droga gminna 604306K Raba Niżna - Gęsia Szyja – Glisne – 3,018 km
 - 7) Droga gminna 604307K Kasinka Mała – Łopuszne – 3,520 km
 - 8) Droga gminna 604308K Kasinka Mała - Filipiaki – Węglówka – 2,400 km
 - 9) Droga gminna 604309K Mszana Górna - Nowa Wieś – Łętowe – 3,770 km
 - 10) Droga gminna 604310K Lubomierz - Królewska Góra – 1,610 km
 - 11) Droga gminna 604311K Lubomierz - Frankówka – Przysłop – 1,650 km
 - 12) Droga gminna 604312K Olszówka – Jasionów – 2,800 km
 - 13) Droga gminna 604313K Lubomierz - Przysłop – Młyny – 1,060 km
 - 14) Droga gminna 604314K Królewska Góra - Złotniki - Centrum Wsi – 1,300 km
 - 15) Droga gminna 604315K Łostówka - Pod Skałą – 1,170 km
 - 16) Droga gminna 604316K Kasina Wielka - Cygale-Brzegi – 0,410 km
 - 17) Droga gminna 604317K Kasina Wielka - Pod rampe – 0,043 km
 - 18) Droga gminna 604318K Kasinka Mała - Widzisz Górne – 0,465 km
 - 19) Droga gminna 604319K Łętowe - Kuczaje-Krzystki – 0,790 km
 - 20) Droga gminna 604320K Kasina Wielka - Kalety-Pańskie 0,650 km
 - 21) Droga gminna 604321K Kasinka Mała - Jędrzkowce-Daniele 0,275 km
 - 22) Droga gminna 604322K Mszana Górna - Zagrody - Łętowe – Podgronie 1,800 km
 - 23) Droga gminna 604323K Łętowe – Proški 1,000 km
 - 24) Droga gminna 604324K Olszówka – Zarębki 1,490 km
- Łączna długość: 42,276 km.

Infrastruktura drogowa w gminie obejmowała na 1 stycznia 2023 r. 37,061 km dróg gminnych i 214,5 km dróg wewnętrznych. Na dzień 31 grudnia 2023 r. długość dróg gminnych uległa zmianie z powodu zaliczenia 5 dróg do kategorii dróg gminnych, które

obecnie liczą łącznie 42,276 km. Drogi asfaltowe stanowiły na początku 2023 r. 82,1% wszystkich dróg, a pod koniec roku ok 82,2%.

Stan dróg według Systemu Oceny Stanu Nawierzchni, w podziale na poszczególne kategorie dróg publicznych, był następujący:

- drogi 12 szt. – stan bardzo dobry,
- drogi 5 szt. – stan dobry,
- drogi 7 szt. – stan dostateczny.

Obiektów mostowych na dzień 31 grudnia 2023 r.:

- mosty – 51 szt.
- przepusty – 35 szt.

W 2023 roku zmodernizowano 10 dróg o nawierzchni asfaltowej.

Zestawienie zrealizowanych w 2023r. inwestycji i remontów drogowo-mostowych:

Modernizacja drogi na os. Fornale w miejscowości Łostówka	559 751,11 zł
Remont drogi do przysiółka Jasionów w miejscowości Olszówka	49 999,50 zł
Modernizacja drogi na osiedlu Widzisz Dolne w miejscowości Kasinka Mała	214 871,65 zł
Modernizacja drogi na osiedlu Barany w miejscowości Olszówka	512 379,02 zł
Modernizacja drogi Olszówka – Skalisne II etap	428 715,15 zł
Odbudowa drogi i mostu w ciągu drogi do przysiółka Skalisnei w miejscowości Olszówka	152 907,79 zł
Modernizacja drogi na os. Niedospiały w miejscowości Łostówka	147 181,80 zł
Remont po powodzi drogi na odcinku od os. Lułki do os. Chęć i Szymony w miejscowości Kasina Wielka	36 956,80 zł
Remont drogi gminnej nr 604301K Kasina Wielka – Szymony-Gruszowiec	138 990,00 zł
Remont drogi gminnej nr 604304K Kasina Wielka - Ługowina	12 028,00 zł
Modernizacja drogi gminnej nr 604310K Lubomierz – Królewska Góra	813 124,56 zł
Remont drogi na os. Ksiki w miejscowości Kasinka Mała	20 418,00 zł

Zakup i dostawa korytek betonowych na drogę do os. Cieżaki w miejscowości Kasinka Mała	17 490,60 zł
Remont drogi na os. Jadamy w miejscowości Łętowe	29 520,00 zł
Remont drogi gminnej „Łętowe – Proški” nr 604323K w miejscowości Łętowe w km 0+100 – 1+000	1 043 880,34 zł
Remont drogi na os. Miedziane w miejscowości Raba Niżna	14 762,15 zł
Remont drogi na os. Kalety w miejscowości Kasina Wielka	21 626,00 zł
Remont drogi po powodzi do os. Spyрки-Gargasy w miejscowości Kasina Wielka	69 455,52 zł
Remont drogi do os. Niedospiaty-Chorągwiccy w miejscowości Łostówka	70 602,00 zł
Remont drogi na os. Nowaki w miejscowości Mszana Górna	18 667,00 zł
Remont drogi na os. Janie-Romasy w miejscowości Mszana Górna	45 356,25 zł
Remont po powodzi drogi do os. Świątkówka w miejscowości Kasinka Mała	159 494,10 zł
Remont dróg w Glisnem i Rabie Niżnej	44 956,50 zł
Remont drogi na os. Fornale w miejscowości Łostówka	37 269,00 zł
Remont drogi na os. Węglarze Górne w miejscowości Mszana Górna	10 510,35 zł
Remont drogi na os. Pajdy w miejscowości Łętowe	23 000,00 zł
Modernizacja drogi do osiedla Bielaki w miejscowości Mszana Górna	264 000,00 zł
Modernizacja drogi na osiedlu Rażne w miejscowości Kasinka Mała	436 991,20 zł

Gmina realizuje kilka projektów dróg gminnych w trybie Zgody Na Realizację Inwestycji Drogowej (ZRID)

1. Droga do osiedli Stożki – Zapotocze – Grochole w Kasince Małej
2. Doga Gruszowiec w Kasinie Wielkiej – etap II
3. Doga Kiczmale- Rogi- Rusiny – Sukówka w Kasinie Wielkiej
4. Droga Frankówka w Lubomierzu
5. Doga Kuzoki w Rabie Niżnej

Zestawienie zrealizowanych w 2023r. inwestycji i remontów obiektów sportowych i bazy oświatowej, bazy OSP itp.

1. Modernizacja obiektu sportowego Orlik w Kasinie Wielkiej. Całkowita wartość zadania wyniosła 1 075 466,58 zł. Otrzymaliśmy dofinansowanie z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu w kwocie w wysokości 385 000, 00 zł oraz z dotacji celowej budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 182 570,00 zł pozostała kwota pochodziła z własnych środków.

2. Modernizacja placu zabaw przy SP w Łętowem. Całkowita wartość zadania wyniosła 117 432,00 zł które pochodziły z własnych środków .

3. Modernizacja placu zabaw przy ZSiP nr 1 w Kasinie Wielkiej. Całkowita wartość zadania wyniosła 187 222,65 zł, które pochodziły z własnych środków.

4. Modernizacja mieszkań przeznaczonych do zakwaterowania uchodźców z Ukrainy. Całkowita wartość zadania wyniosła 116 637,68 zł. Otrzymaliśmy grant w ramach projektu grantowego pn. „Małopolska Tarcza Humanitarna. Fundusze Europejskie dla Ukrainy” w wysokości 50 000,00 zł., pozostała kwota pochodziła z własnych środków.

5. Modernizacja parkingu przy SP nr 2 w Lubomierzu. Całkowita wartość zadania wyniosła 86 999,13 zł.

6. Zakup i montaż rekuperatora powietrza w budynku ŚDS w Mszanie Górnej. Całkowita wartość zadania wyniosła 21 488,58 zł, które pochodziły z własnych środków.

7. Modernizacja instalacji c.o. dla świetlicy mieszczącej się w budynku remizy OSP w Kasinie Wielkiej. Całkowita wartość zadania wyniosła 15 747,30 zł.

8. Remont garażu bojowego i pomieszczeń socjalnych w OSP w Lubomierzu. Całkowita wartość zadania wyniosła 74 919,30 zł. Otrzymaliśmy pomoc finansową z budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 27 000,00 zł, pozostała kwota pochodziła z własnych środków.

- 9. Remont pomieszczeń w budynku Urzędu Gminy Mszana Dolna.** Całkowita wartość zadania wyniosła 129 170,07 zł.
- 10. Budowa garażu dla jednostki OSP w Lubomierzu.** Całkowita wartość zadania wyniosła 29 626,00 zł.
- 11. Remont nawierzchni placu zabaw przy SP nr 2 w Kasince Małej.** Całkowita wartość zadania wyniosła 29 679,90 zł.
- 12. Remont schodów przy ZSiP w Łostówce.** Całkowita wartość zadania wyniosła 160 574,72 zł.
- 13. Remont stadionu sportowego w Kasinie Wielkiej.** Całkowita wartość zadania wyniosła 35 000,00 zł.
- 14. Wykonanie studni głębinowych dla budynków użyteczności publicznej Gminy Mszana Dolna dla:**
- 1) **ZSiP nr 1 w Kasinie Wielkiej.** Wartość zadania wyniosła 86 948,70 zł.
 - 2) **ZSiP w Olszówce.** Wartość zadania wyniosła 62 238,00 zł.
 - 3) **ZSiP w Łostówka.** Wartość zadania wyniosła 62 238,00 zł.
 - 4) **SP nr 1 w Lubomierzu.** W związku z brakiem wody w studni dokonano likwidacji odwiertu. Wartość zadania wyniosła 71 340,00 zł.
 - 5) **SP w Łętowem.** W związku z brakiem wody w studni dokonano likwidacji odwiertu. Wartość zadania wyniosła 47 724,00 zł.
 - 6) **SP w Mszanie Górnej.** W związku z brakiem wody w studni dokonano likwidacji odwiertu. Wartość zadania wyniosła 82 164,00 zł.
- 15. Budowa studni zasilającej ZSiP nr 2 w Kasinie Wielkiej.** Zadanie realizowane w systemie dwuletnim. Przewidywany termin zakończenia w 2024r.
- 16. Budowa parkingu przy placu przy kościele w Rabie Niżnej – etap I** została wykonany częściowo ze środków funduszu sołeckiego. Wartość etapu wykonanego w 2023r. wyniosła 39 626,00 zł.
- 17. Opracowano dokumentację w ramach zadania pn. „Dostosowanie pomieszczeń SP w Mszanie Górnej na potrzeby żłobka w ramach programu „Maluch Plus”.** Całkowita wartość zadania wyniosła 60 000,00 zł.

18. Opracowano dokumentację dostosowania przedszkola w Rabie Niżnej do wymagań ustawy. Wartość zadania wyniosła 65 000,00 zł.

Gospodarka gruntami

Dokonano zatwierdzenia projektów podziałów 127 działek ewidencyjnych położonych na terenie Gminy. W związku z powyższym wydano 81 postanowień opiniujących w sprawie wstępnego projektu podziału i 85 decyzji zatwierdzających projekt podziału.

Przyjęto do gminnego zasobu nieruchomości 22 działki ewid. oraz udziały w 2 działkach ewid. (ZRID, komunalizacja, darowizna).

Zbyto (sprzedaż) działka ewid. nr 3188 obręb ewidencyjny Mszana Górna.

27 września 2023 r. ogłoszono pierwszy przetarg ustny nieograniczony na zbycie nieruchomości gruntowej położonej w obrębie Mszana Górna gmina Mszana Dolna oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działka ewid. nr 3258.

Z uwagi na brak ofert przetarg zakończył się wynikiem negatywnym.

5 stycznia 2024 r. ogłoszono drugi przetarg ustny nieograniczony na zbycie nieruchomości gruntowej położonej w obrębie Mszana Górna gmina Mszana Dolna oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działka ewid. nr 3258.

Z uwagi na brak ofert przetarg zakończył się wynikiem negatywnym.

Wszczęto procedury w zakresie regulacji stanu prawnego działek stanowiących ciągi komunikacyjne poprzez procedury zasiedzenia i komunalizacji w zakresie 36 działek.

Zakończono procedurę komunalizacji w zakresie 4 działek.

Zestawienie powierzchni mienia gminnego na koniec 2023 r. - 397,1684 ha, wartość 27 428 907,91 zł

Rozdział XIII

Ochron Środowiska, gospodarka komunalna

Podjęmowane działania w ramach ochrony środowiska i gospodarki komunalnej prowadzone są w oparciu o następujące dokumenty strategiczne:

- Gminny Program Ochrony Środowiska
- Program Unieszkodliwiania Wyrobów Zawierających Azbest
- Wieloletni program gospodarki mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2023-2027
- Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego.

Gospodarka Odpadami w Gminie Mszana Dolna

W 2023r. usługa odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie gminy Mszana Dolna realizowana była przez firmę TRASZKAN S.J. S.F.Z. Sroka z siedzibą w Zegartowicach 105. Umowa została podpisana na okres od 1.01.2023r. do 31.12.2023r.

W ramach systemu odbioru odpadów komunalnych właściciele nieruchomości z terenu gminy Mszana Dolna mają możliwość selektywnego zbierania odpadów w podziale na 8 frakcji a w sezonie grzewczym od października do marca firma obsługująca gminę odbiera również popiół. W ramach wnoszonych opłat za odbiór odpadów, mieszkańcy mogli oddać odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, sprzęt AGD (bez limitu), oraz odpady budowlane – do 1m³/ rok, a także opony - max. 4 sztuki/rok. Odpady te odbierane były zgodnie z harmonogramem po wcześniejszym zgłoszeniu do urzędu gminy. W przypadku odpadów budowlanych powyżej 1 m³ - odpady były odbierane po telefonicznym zgłoszeniu za dodatkową opłatą u operatora obsługującego gminę, po wcześniejszym wynajęciu kontenera wg cennika który przedstawia operator.

Koszt wywozu odpadów komunalnych (odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych) w roku 2023 wyniósł: **3 091 825,30 zł brutto**.

Pozostałe koszty:

- Sprzątanie dzikich wysypisk: **3 463, 56 zł**
- Koszty obsługi administracyjnej systemu: **174 005,99 zł**
- Zakup usług, materiałów i wyposażenia: **165 803,34 zł**

Łączna kwota wydatków w 2023r. to: **3 435 098,19 zł**

Łączne dochody z wpłat mieszkańców: **3 558 995,62 zł**

Na dzień 31 grudnia 2023r. liczba osób posiadających zameldowanie stałe lub czasowe na terenie gminy Mszana Dolna wynosiła **17521**, a zgodnie z deklaracjami systemem objęto **15838** osób. Różnica pomiędzy liczbą osób zameldowanych, a zamieszkałych wynika m.in. z wyjazdów mieszkańców poza granice gminy, czy kraju w celach zarobkowych lub edukacyjnych. Zgodnie z ustawą opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi ponoszą właściciele nieruchomości za osoby faktycznie zamieszkujące na danej nieruchomości. Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi do końca 2023 r. objęto **4525** gospodarstw, w tym: **3968** nieruchomości zamieszkałych, **436** domków letniskowych i **121** przedsiębiorców (nieruchomości mieszane).

W 2023 r. stawki opłat w gminie Mszana Dolna nie uległy zmianie i wynosiły:

Miesięczna stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy wynosiła:

- 1) **21,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego jednoosobowego,
- 2) **40,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego dwuosobowego,
- 3) **62,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego trzyosobowego,
- 4) **84,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego czteroosobowego,
- 5) **105,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego pięcioosobowego i więcej.

Jeżeli odpady **nie były gromadzone** w sposób selektywny stawka wynosiła odpowiednio:

- 1) **63,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego jednoosobowego,
- 2) **120,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego dwuosobowego,
- 3) **186,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego trzyosobowego,
- 4) **252,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego czteroosobowego,
- 5) **315,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego pięcioosobowego i więcej.

Właściciele nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujący bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, od lutego 2021r. byli zwolnieni w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Wysokość zwolnienia dla poszczególnych gospodarstw wynosi:

- 1) **1,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa jednoosobowego,
- 2) **2,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego dwuosobowego,
- 3) **3,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego trzyosobowego,
- 4) **4,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego czteroosobowego,
- 5) **5,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego pięcioosobowego i więcej.

Stawki opłat za odbiór pojemników/worków na odpady komunalne dla nieruchomości mieszanych wynosiły:

Pojemność pojemnika/worka [dm3]	Stawka opłaty [zł]	Pojemność pojemnika [m3]	Stawka opłaty [zł]
120	18 zł	5	750 zł
1100	165zł	7	1050 zł
-----	-----	10	1500 zł

W przypadku stwierdzenia, że odpady zostały zgromadzone w sposób nieselektywny opłata zwiększała się trzykrotnie.

Stawka opłaty od nieruchomości zamieszkałych sezonowo (domki letniskowe) wynosiła **190 zł** za rok.

Na podstawie danych wynikających ze sprawozdań składanych przez podmioty odbierające odpady komunalne w roku 2023 na terenie gminy Mszana Dolna nieruchomości zamieszkałe, mieszane oraz sezonowe wytworzyły ogółem: **2681,46 Mg** odpadów komunalnych. Odpady zmieszane stanowiły **1326,50 Mg**. Odpady selektywnie zebrane w tym odpady bio, odpady elektryczne/ elektroniczne, odpady wielkogabarytowe oraz opony: **1354,96 Mg**. Od mieszkańców firma odebrała również odpady budowlane w ilości: **64,04 Mg**.

Nieruchomości niezamieszkałe, które nie są ujęte w gminnym systemie gospodarki odpadami, a posiadają umowy z firmami wpisanymi do Rejestru Działalności Regulowanej prowadzonego przez Wójta Gminy Mszana Dolna, wytworzyły ogółem: **226,24 Mg** odpadów komunalnych. Na PSZOK mieszkańcy oddali ogółem: **36,24 Mg** odpadów w tym odpadów budowlanych: **17,38 Mg**.

W okresie do stycznia do grudnia 2023 wystawiono:

- 115 wezwań właścicielom nieruchomości do złożenia deklaracji o wysokości opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych,
- 331 upomnień dla właścicieli nieruchomości, którzy nie uiścili w terminie opłaty za odbiór odpadów komunalnych, poprzedzone licznymi działaniami informacyjnymi (telefon, sms),
- 51 tytułów wykonawczych dla właścicieli nieruchomości, którzy mimo otrzymania upomnienia nie dokonali zapłaty zaległości,
- 23 decyzje w sprawie umorzenia zaległości opłaty za odbiór odpadów komunalnych.

Gmina Mszana Dolna wdrożyła i w pełni realizuje obowiązki w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Na podstawie powyższych danych należy stwierdzić, że system gospodarki odpadami w 2023r. funkcjonował prawidłowo. Systemem objęte są nieruchomości zamieszkałe, mieszane oraz domki letniskowe lub inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe a mieszkańcy mieli możliwość pozbycia się wszystkich odpadów komunalnych, powstałych w gospodarstwie domowym.

Z zakresu edukacji ekologicznej 2023r. gmina prowadziła akcje i działania ekologiczne, m.in:

- **Akcja „Czysta Gminy Mszana Dolna”,**
- **Szkolenia dla dzieci we wszystkich szkołach podstawowych z zasad segregacji odpadów komunalnych.**

W dalszym ciągu priorytetowym zadaniem dla gminy Mszana Dolna na następne lata jest wybudowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych tzw. PSZOK-u, uświadamianie mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, racjonalnego segregowania odpadów a także eliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów.

Ochrona powietrza

Działania na rzecz poprawy jakości powietrza w gminie:

W ramach realizacji zadań LIFE w 2023 r. poniesiono wydatki w wysokości 105 560,75 zł w tym wydatkowano kwotę 61 943,97 zł na wynagrodzenie osobowe pracownika, pochodne od wynagrodzeń, odpis na ZFŚŚ oraz składki PPK.

W ramach realizacji projektu LIFE przeprowadzono 200 kontroli palenisk i pobrano 10 próbek popiołu do badania. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono 1 przypadek naruszenia przepisów.

W kwietniu zorganizowano wspólnie ze Starostwem Powiatowym akcję sprzątania świata. W jednej ze szkół zainaugurowano akcję a następnie rozwieszono materiały do pozostałych szkół. W akcji wzięło około 300 uczniów.

W 31 grudnia 2023 roku zamknięto realizację programu LIFE 14 IPE PL 021/LIFE IP MAŁOPOLSKA, który był realizowany od 2017 r. W okresie realizacji projektu:

- wykonano 8000 sztuk ulotek i broszur edukacyjnych
- przeprowadzono 11 spotkań w szkołach lub przedszkolach, w których udział wzięło ponad 1650 uczniów;
- zorganizowano 5 konkursów plastycznych, w których udział wzięło prawie 900 osób;
- przeprowadzono 13 spotkań z mieszkańcami, w których wzięło udział prawie 900 osób;

- przeprowadzono 50 spotkań z lokalnymi liderami;
- zorganizowano 10 gminnych wydarzeń, w których wzięło udział prawie 20000 osób;
- udzielono mieszkańcom ponad 15000 porad w biurze;
- udzielono mieszkańcom ponad 2000 porad w terenie;
- przeprowadzono 490 kontroli spalania odpadów;
- pobrano i przebadano 36 próbek popiołów;
- informacja o stanie powietrza umieszczana jest na stronie urzędu w zakładce "STAN POWIETRZA" oraz na portalu firmy Airly (odczyt rzeczywisty z czujnika zamontowanego na terenie gminy).

Gmina wzięła udział w projekcie LIFE Małopolska, mającym na celu podejmowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza na obszarze województwa. W ramach programu pozyskano i rozdysponowano 100 szt. sadzonek drzewek, które przekazano szkołom podstawowym do wykonania nasadzeń w 2023 r.

Projekty wspierające mieszkańców w wymianie przestarzałych nieefektywnych źródeł ciepła:

W 2022 r. podpisano umowę za zadanie pn. „**Redukcja niskiej emisji w Gminie Mszana Dolna**” realizowanego w ramach działania 4.4.2. nr RPMP.04.04.02-12-0271/18. Projekt zakłada wymiany starych nieefektywnych źródeł ciepła na nowoczesne piece gazowe lub biomasę w ilości 100 szt. W 2023 r. wykonano 74 wymiany starych pieców węglowych na nowoczesne piece na gaz i biomasę tj. pelet i zgazowujące drzewo oraz poniesiono koszty przeprowadzenia kontroli wykonanych modernizacji. W ramach realizacji zadań przewidzianych w projekcie wykonano materiały promocyjne przeznaczone do wykorzystania na zorganizowanym szkoleniu w dniu 21.04.2023 r. W dniu 06.07.2023 r. zorganizowano "Piknik ekologiczny", na którym można było obejrzyć pokaz nowoczesnych i ekologicznych kotłów gazowych, kotłów na pelet, zgazowujących drewno, a także pomp ciepła. Zaprezentowano samochód STOP Smog

Car wyposażony w pompę ciepła, kocioł gazowy, panele PV, oczyszczacz powietrza i czujnik jakości powietrza. Wspólnie z Środowiskowym Domem Samopomocy w Mszanie Górnej zorganizowano konkurs plastyczny w postaci pokazu mody ekologicznej osób z niepełnosprawnością. Dodatkowo ekodoradca udzielał zainteresowanym mieszkańcom informacji na temat realizowanych przez gminę projektów, związanych z wymianą kotłów.

W 2023 r. zamknięto projekt pn. "Redukcja niskiej emisji w gminie Mszana Dolna" w ramach, którego zrealizowano wymianę 91 szt. starych nieefektywnych pieców na nowoczesne piece na gaz, drzewo lub pelet. Wartość kwalifikowalna projektu wyniosła 1 277 975,95 zł a wartość dofinansowania 1 262 418,41 zł.

Czyste powietrze.

W roku 2023 zaplanowano wydatki w wysokości 35 000,00 zł. Poniesiono wydatki na:

- zakup namiotu, pawilonu ogrodowego przeznaczonego na organizowane spotkania – 2574,00 zł
- zakup mebli oraz materiałów biurowych, tablicy – 8 636,61 zł.
- na zorganizowane spotkanie z mieszkańcami poniesiono koszty obsługi cateringowej w wysokości 540 zł.
- wynagrodzenia wraz z pochodnymi - 18.832,30 zł

W roku 2023 przygotowano i wysłano do WFOŚiGW 160 wniosków, udzielono prawie 1000 konsultacji, rozdysponowano ponad 950 broszur, ulotek i innych materiałów promocyjnych. Za wydawane zaświadczenia i wniosku urząd otrzymał 15 150,00 zł (za 4 kw. 2023 wypłata w 2024 r.). 19 i 20 sierpnia odbyła się impreza plenerowa Zagórzańskie Lato, na którym swoje stoisko miał ekodoradca.

Gospodarka komunalna:

W dyspozycji Gminy Mszana Dolna znajduje się 8 lokali mieszkalnych:

- w budynku Ośrodka Zdrowia w Rabie Niżnej 4 mieszkania;
- w budynku Ośrodka Zdrowia w Kasinie Wielkiej 2 lokale mieszkalne;
- w budynku Szkoły Podstawowej w Łostówce 1 lokal mieszkalny;
- w budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Kasince Małej 1 lokal mieszkalny.

Ponadto 1 lokal mieszkalny znajduje się w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubomierzu i jest w dyspozycji Zarządu OSP w Lubomierzu.

1. Gmina Mszana Dolna dzierżawi lokale użytkowe w budynkach ośrodków zdrowia w Rabie Niżnej, Kasince Małej, Kasinie Wielkiej, w Mszanie Górnej oraz w budynku OSP w Lubomierzu. Najemcami lokali są Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.
2. W dzierżawie lub najmie znajdują się również pomieszczenia w budynkach stanowiących własność Gminy Mszana Dolna, a to;
 - pomieszczenia w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Lubomierzu - centrala telefoniczna TP;
 - pomieszczenia w budynku Ośrodka Zdrowia w Kasinie Wielkiej – placówka Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej, Punkt Aptecznej Apteki z Brzeznej;
 - pomieszczenia w budynku Ośrodka Zdrowia w Rabie Niżnej – punkt apteczny Apteki APIS z Łącka, Studio Wik Sp. z o.o.;
 - „Sklepik Szkolny” w SP Kasinka Mała;
 - Dom Spokojnej Starości w budynku byłej Szkoły Podstawowej nr 3 w Lubomierzu;
 - Punkt ubezpieczeń w budynku Urzędu Gminy Mszana Dolna. Pomieszczenia zajmowane przez Wydziały Zamiejscowe Starostwo Powiatowego w Limanowej.

- Umowy najmu pomieszczeń kuchennych:
 - Danuta Perz „Dobre Jedzonko Danuta Perz” 34-734 Kasinka Mała 197 - najem pom. kuchennych o pow.132m2 w budynku Sz.P. Nr 2 Kasinka Mała
 - PPHU JAN-POL Michał Skolarus 34-734 Kasinka Mała 535- Najem pom. kuchennych o pow. 25m2 w budynku Szk. Pod. w Olszówce, Najem pom. kuchennych o pow. 37,5m2 w budynku Szk. Pod. w Rabie Niżnej, Najem pom. kuchennych o pow. 37,92m2 w budynku Szk. Pod. nr 1 w Kasinie Wielkiej, Najem pom. Kuchennych o pow. 95 m2 w budynku Szk. Pod. Nr 2 w Mszanie Górnej, Najem pom. Kuchennych o pow. 83,88 m2 w budynku Szk. Pod. Nr 1 w Kasince Małej.
 - Jadwiga Wojtyczka „Zakątek Smaku” 34-736 Lubomierz 421- Najem pom. kuchennych o pow. 250m2 w budynku Szk. Pod. nr 2 w Lubomierzu
 - Agnieszka Chorągwicka „Obiad u Agi” Łostówka 354 - Najem pom. kuchennych o pow. 102m2 w budynku Szk. Pod. w Łostówce
 - Stowarzyszenie Łętowanie 34-733 Łętowe 77 - Najem pom. kuchennych o pow. 39,89m2 w budynku Szk. Pod. w Łętowem,
 - Raj Smakosza Anna Węglarz 34- 733 Mszana Górna 539 – najem lokalu użytkowego o powierzchni 49,5 m2
 - Oliwia Wojciarczyk „Pychotka” 34-736 Lubomierz 191 - Najem pom. kuchennych o pow. 58m2 w budynku Szk. Pod. Nr 1 w Lubomierzu.
 - Umowa użyczenia pomieszczeń o pow. 131,19 m2 na cele prowadzenia przedszkola oraz prowadzenia działalności statutowej stowarzyszenia.
3. Pilnego remontu wymaga dach budynku byłej szkoły podstawowej nr 3 w Lubomierzu oraz budynek Ośrodka Zdrowia w Kasinie Wielkiej. Konieczna jest modernizacja centralnego ogrzewania w budynku Ośrodka Zdrowia w Rabie Niżnej. Obecnie podpisano umowę na modernizację przyłącza zimnej wody wraz z montażem urządzeń filtrujących oraz bakteriobójczych w budynku OZ Raba Niżna.

Ochrona zwierząt: :

Wszystkie bezdomne zwierzęta z terenu naszej gminy były odbierane z posesji osób prywatnych (gdyż pracownicy schroniska nie wylapują zwierząt) i przekazywane do schroniska prowadzonego przez Panią Celinę Pawluśkiewicz w Nowym Targu ul. Kokoszków 101.

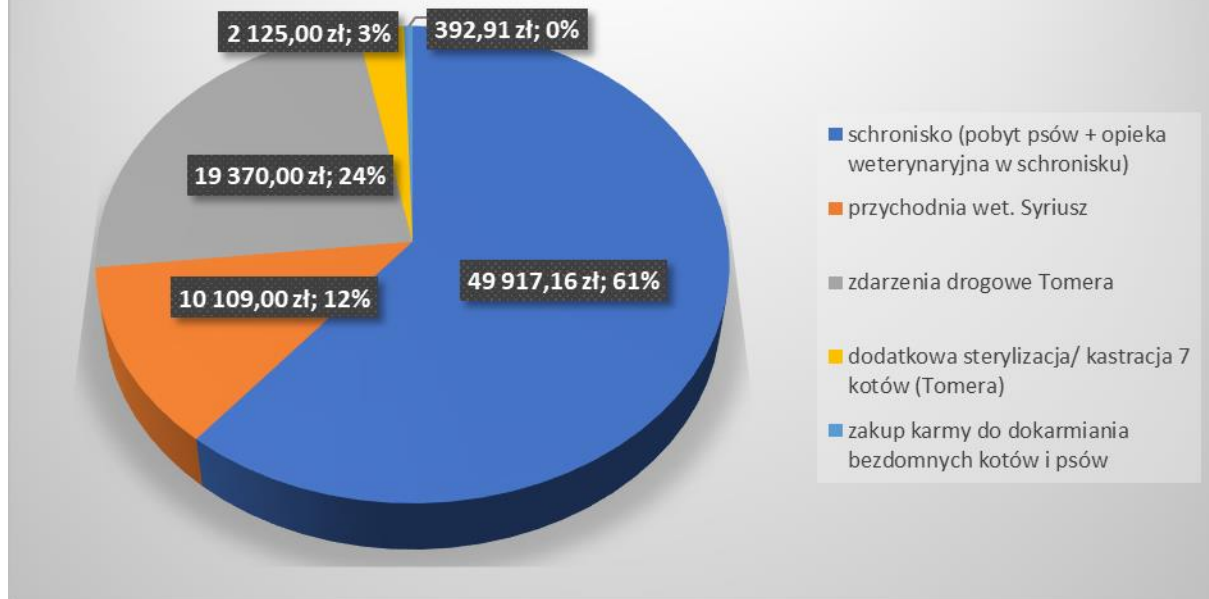
Opiekę weterynaryjną w 2023 r. nad zwierzętami bezdomnymi przekazywanymi do adopcji sprawowała Przychodnią Weterynaryjną „Syriusz” s.c. ul. Sądecka 24 34-700 Rabka-Zdrój, nad zwierzętami poszkodowanymi w zdarzeniach drogowych - Gabinet Weterynaryjny s.c. Monika Wiśniewska, Tadeusz Tomera 34-615 Słupnice 1111.

Do schroniska w 2023 przekazano 18 psów. Przychodnia weterynaryjna Syriusz udzieliła pomocy dla 8 psów i 59 kotów, w przypadku zdarzeń drogowych udzielono pomocy dla 6 psów i 6 kotów.

Całkowity koszt realizacji zadań związanych z opieką nad bezdomnymi zwierzętami wyniósł: **81 914,07 zł**, w tym:

- schronisko (pobyt psów + opieka weterynaryjna w schronisku): 49 917,16 zł
- świadczenia weterynaryjne dla zwierząt bezdomnych przekazywanych do adopcji: 10 109,00 zł
- zdarzenia drogowe z udziałem zwierząt bezdomnych - opieka, leczenie lub uśpienie w przypadku stanu nie rokującego wyleczenia: 19 370,00 zł.
- sterylizacja/kastracja 7 kotów, uczestników zdarzeń drogowych, przed przekazaniem do adopcji: 2 125,00 zł
- zakup karmy do dokarmiania bezdomnych kotów i psów z terenu Gminy Mszana Dolna: 392,91 zł

Całkowity koszt realizacji zadań związanych z opieką nad bezdomnymi zwierzętami

W 2023 r została wydana jedna decyzja o czasowym odebraniu zwierząt: psa, samca w typie owczarka podhalańskiego, maści białej, wiek ok. 5 lat oraz samicy w typie owczarka podhalańskiego, maści białej w wieku ok 5 lat, znajdujących się w miejscowości Lubomierz.

Rolnictwo i leśnictwo

W 2023 r. ilość zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew/ krzewów wyniosła 137.

Decyzji zezwalających na usunięcie drzew wydano 16 szt. i obejmowało 120 szt. drzew.

W związku z tym, że z terenu gminy zostały usunięte drzewa należało podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód, w szczególności poprzez kompensację przyrodniczą. Organ wydając zezwolenie na usunięcie drzew wziął pod uwagę dostępność miejsc do nasadzeń zastępczych, wartość przyrodniczą, kulturową oraz walony krajobrazowe i lokalizację usuwanych drzew. Nakazano wykonanie nasadzeń zastępczych w ilości 27 szt. drzew.

Rada Gminy Mszana Dolna w dniu 31 marca 2023 r. podjęła uchwałę w pozbawienia statusu pomnika przyrody uznanego decyzją RL-op-8311/6/68 z dn. 15.01.1968 r. w miejscowości Olszówka.

W 2023 r. Gmina Mszana Dolna otrzymała dofinansowanie z budżetu Województwa Małopolskiego na realizację zadania pn. „**Małopolska deszczówka w gminie Mszana Dolna**”. W ramach przedsięwzięcia zakupiono jeden zbiornik naziemny do zbierania deszczówki o pojemności 1000 L, który zamontowano przy Szkoly Podstawowej nr 1 w Mszanie Górnej.

Koszt realizacji zadania: 3 000,00 zł

Wysokość wkładu własnego: 1 350,00 zł

Kwota dofinansowania z budżetu Województwa Małopolskiego: 1 650,00 zł

Rozdział XIV

Opieka medyczna

Podstawowa opieka medyczna na terenie gminy realizowana jest poprzez Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarz Rodzinny Kasina Wielka 546
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego lek. med. Danuta Mrażek Kasinka Mała 822, Fila Raba Niżna 218 , Filia Lubomierz 207.
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MEDICUS KULKA HOLDING" dr n.med. Krzysztof Kulka, Mszana Górna 401
4. SPECJALMED Sp. z o.o, ul. Zarabie 35c, 32-410 Dobczyce, Filia Kasinka Mała 822
5. Andrzej Paryś Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "PRZYCHODNIA STOMATOLOGICZNA", Mszana Górna 401, Raba Niżna 218

Wykaz lekarzy specjalistów świadczących usługi na rzecz mieszkańców gminy w ramach działalności Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarz Rodzinny Kasina Wielka 546 w którym zadeklarowanych jest około 2,9 tys. pacjentów z terenu gminy.

Lp.	Oferta usług medycznych NZOZ	Liczba godzin pracy specjalistów w wymiarze miesięcznym [h/miesiąc]
1.	Lekarz stomatolog	172
2.	Lekarz specjalista położnictwa i ginekologii	49
3.	Lekarz specjalista rehabilitacji medycznej	4
4.	Lekarz specjalista okulistyki	50
5.	Lekarz specjalista kardiologii	49
6.	Lekarz specjalista alergologii	54
7.	Pielęgniarki POZ	

2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego lek. med. Danuta Mrażek, Kasinka Mała 822. Łącznie w NZOZ wraz z filiami zadeklarowanych jest około 9 tys. pacjentów z terenu gminy Mszana Dolna w tym:

- lekarz rodzinny POZ – 9916 deklaracji
- pielęgniarka środowiskowa – 8062 deklaracji
- medycyna szkolna – 866 deklaracji

Lp.	Oferta usług NZOZ	Liczba godzin pracy specjalistów w wymiarze miesięcznym [h/miesiąc]
1.	Lekarz medycyny rodzinnej i pediatra	118
2.	Specjalista chorób wewnętrznych	102
3.	Specjalista chorób płuc dzieci	112
4.	Lekarz Pediatra	64
5.	Lekarz pediatra, specjalista chorób płuc	12
6.	Pielęgniarka szkolna	640
7.	Pielęgniarka POZ	3200

Ponadto dla zadeklarowanych pacjentów NZOZ świadczy także usługi specjalistyczne w ramach opieki koordynowanej w zakresie specjalizacji:

Kardiolog – 2-3 razy/miesiąc

Pulmonolog – 2-3 razy/miesiąc

Endokrynolog – 2-3 razy/miesiąc

Dietetyk – 2-3 razy/miesiąc

Nefrolog – 2-3 razy/miesiąc

3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego lek. med. Danuta Mrażek, filia Raba Niżna 218

4.

Lp.	Oferta usług medycznych NZOZ	Liczba godzin pracy specjalistów w wymiarze miesięcznym [h/miesiąc]
1.	Lekarz medycyny rodzinnej	120
2.	Lekarz pediatra, specjalista chorób płuc	120
3.	Pielęgniarka szkolna	640
4.	Pielęgniarka POZ	1920

5. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego lek. med.
Danuta Mrażek, filia Lubomierz

Lp.	Oferta usług medycznych NZOZ	Liczba godzin pracy specjalistów w wymiarze miesięcznym [h/miesiąc]
1.	Lekarz medycyny rodzinnej	36
2.	Lekarz pediatra, specjalista chorób płuc	24
3.	Pielęgniarka POZ	640

6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MEDICUS KULKA HOLDING" dr n.med.
Krzysztof Kulka, Mszana Górna 401
Zadeklarowani pacjenci w tym NZOZ to mieszkańcy Mszany Górnej, Lubomierza i Łętowego. Szacunkowa liczba pacjentów wynosi około 3,5 tys. (brak możliwości wyodrębnienia pacjentów z gminy gdyż NZOZ świadczy usługi także w innych gminach a prowadzi wspólną bazę).

Lp.	Oferta usług medycznych NZOZ	Liczba godzin pracy specjalistów w wymiarze miesięcznym [h/miesiąc]
1.	Lekarz medycyny rodzinnej	120
2.	Lekarz chirurg	48
3.	Pielęgniarka szkolna	640
4.	Pielęgniarka POZ	1920

7. SPECJALMED Sp. z o.o, ul. Zarabie 35c, 32-410 Dobczyce, Filia Kasinka Mała 822.

Pacjenci z terenu Gminy Mszana Dolna, którzy złożyli deklaracje w NZOZ SPECJALMED:

- lekarz POZ – 1966 deklaracji
- pielęgniarka POZ – 1297 deklaracji
- położna POZ - 1742 deklaracje

Lp.	Oferta usług medycznych NZOZ SPECJALMED	Liczba godzin pracy specjalistów w wymiarze miesięcznym [h/miesiąc]
1.	Lekarz medycyny rodzinnej	160
2.	Lekarz pediatra	100
3.	Lekarz ginekolog - położnik	20
4.	Lekarz otolaryngolog	16
5.	Lekarz chirurg	68
6.	Lekarz ortopeda	100
7.	Lekarz dermatolog	20
8.	Lekarz chirurg naczyniowy	16
9.	Pielęgniarka środowiskowa	160
10.	Położna środowiskowa	160
11.	Lekarz stomatolog	172
12.	Lekarz ultrasonografista	28
13.	Technik radiologii	204
14.	Fizjoterapeuta	800

Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej swoją działalność świadczą w budynkach, które stanowią własność gminy Mszana Dolna, na podstawie zawartych umów dzierżaw. Gmina odpowiada za stan techniczny obiektów. Budynek Ośrodka Zdrowia w Mszanie Górnej został kompleksowo przebudowany i spełnia wymagania dla tego typu obiektów. Ośrodek Zdrowia w Rabie Niżnej został w ostatnich latach wyposażony w dźwig osobowy w związku z faktem, że gabinety lekarskie znajdują się na piętrze. Przy ośrodku w Rabie Niżnej powstał także nowy parking a budynek został podłączony do sieci kanalizacyjnej.

Ośrodek zdrowia w Kasince Małej jest siedzibą dwóch NZOZ-ów. W związku z największą liczbą pacjentów obiekt ten boryka się z niewystarczającą liczbą gabinetów lekarskich. W budynku tym zaplanowano na rok 2024 prace remontowe mające na celu zwiększenie liczby gabinetów lekarskich.

Na rok 2024 zaplanowano niezbędne prace remontowe w budynku Ośrodka Zdrowia w Kasinie Wielkiej. W szczególności remont poddasza i odbudowę zniszczonego ocieplenia oraz zadaszenie i remont schodów zewnętrznych do budynku.